

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 360 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 560 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 560 Din

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20. večji oglaš
nad 45 mm v širino
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din
2. stop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20. večji oglaš
nad 45 mm v širino
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vsilica po 10 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Zakopani se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Celovški
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inšerate, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Borba za svobodo

Ministrski predsednik Poincaré in zunanji minister Briand sta se z vso silo svoje osebnosti in teži političnega vpliva zavzela, da se vsaj nekaterim redovom in kongregacijam, ki se pečajo s poukom in vzgojo izven Francije, zopet zakonito prizna pravica ustanavljati svoja središča v državi. Nagiba jih k temu predvsem skrb za ugled francoske države in vpliv francoskega jezika in kulture.

Po Combesovi proticerkveni zakonodaji v začetku 20. stoletja je bilo premnogo verskih redov in kongregacij prepovedanih in njihovo premoženje zaplenjeno. Veliko redov je moralo, če so hoteli obstojati še naprej, izven Francije iskati svojih domov. A vključ temu svoje domovine niso nič manj ljubili. Ko je v začetku svetovne vojne klical domovina svoje sinove od vseh krajev, so bili redovniki med prvimi, ki so hoteli domov, odkoder so bili preje po režimu in postavah izgnani. Na tisoče jih je dalo življenje za Francijo. Po vojski pa so tisti, ki so ostali živi, še vedno morali ostati v grenki zavesti, da jim je skupno bivanje v domovini prepovedano. Katoličani so vedno bolj glasno in složno zahtevali, da se morajo spremeniti krivični in francoski domovini škodljivi zakoni. Ker redovniki niso smeli imeti svojih novicijev v Franciji, je začelo številno naraščajo vedno bolj padati in s tem tudi uspešnost in intenzivnost njihovega delovanja v misijonskih pokrajinah in drugih državah.

Ce vrši redovnik misijonar svoje versko apostolsko nalogo z veliko nesebično ljubeznijo in spoštovanjem do ljudstva med katerim deluje, je naravna posledica, da v dotičnem ljudstvu raste tudi spoštovanje in zaupanje do naroda, iz katerega izhajajo nesebični in požrtvovalni misijonarji, ne da bi misijonarji morali biti direktni politični emisarji svojega naroda ali države. Misijonar tujemu ljudstvu ne jemlje njegovih narodnih vrednot in tradicij, ampak mu posreduje le višje religiozne vrednote, po svojem šolskem, karitativnem in drugem čisto svetnem delovanju pa vrši važno funkcijo zblizovanja med narodi. Prijatelj in pospeševalec svobode in samostojnosti vsakega naroda, posreduje katoliški misijonar med vsemi v interesu kulturne vzajemnosti in mirnega sodelovanja vseh.

Važnost tega dela mora zato gotovo vplivati na vse resne politike, ki jim je blagor in ugled države prva zapoved, pa čeprav po svojem naziranju nimajo umevanja za nadnaravne vrednote, ki jih duhovnik zastopa in deli. To je gotovo tudi pri tako velikih politikih, kakor sta Poincaré in Briand, vplivalo. A hudo nasprotje je nastalo na strani raznih radikalnih in socialističnih politikov. Pokazalo se je, da je pri njih proticerkveni in protiverški fanatizem močnejši kakor pa ljubezen do domovine in njegovega ugleda. Čeprav Francija škodo trpi, čeprav drugim narodom in redovom ne posredujejo kulturne in socialne dobrine, to jih manj boli, kakor svobodno delovanje redov. Vsa patriotična gesla in zahteve so pri fanatikih »svobodomiselnosti« po zaobljene, da se le zadosti njihovem omejenemu protiverškemu stališču.

Kljub temu zmaga je trezna pamet; pravi liberalizem in vpoštovanje duhovnih in moralnih vrednot, ki jih širi domoljubni in kulturni francoski redovi po vsem svetu. Saj je to borba za resnično strpnost in svobodo.

Diplomatska imenovanja

Belgrad, 26. januarja. (Tel. »Slov.«) Na predlog zunanjega ministra je Nj. Vel. kralj podpisal tale ukaz: Dr. Miloje Milojevič, prejšnji izredni poslanik in opolnomočeni minister, se imenuje za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra v I. I. na Dunaju. Dragomir Janković, dosedanji minister dvorja, se imenuje za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra v Madridu. Dr. Josip Smoljaka, dosedanji izredni poslanik in opolnomočeni minister v Madridu, se imenuje za nominalnega in izrednega poslanika v Moskvi. Jovan Milanković, dosedanji izredni poslanik in opolnomočeni minister 2. I. v Varšavi, je postavljen na razpoloženje ministru za zunanje zadeve.

Kakor čujemo, bo postavljen za poslanika v Buenos Airesu dr. Grga Angjelinovič, bivši gradbeni minister. Naš dosedanji poslanik v Buenos Airesu Ivo Grisogono bo premeščen v Varšavo. Dr. Ilija Šumenković bo imenovan za poslanika v Washingtonu.

Naročajte „Slovenski list“!

Zaplenitev premoženja SDS

Razpust političnih strank v Ljubljani

Ljubljana, 26. januarja.

Danes so bile razpuščene politične stranke v Ljubljani: Samostojno demokratska stranka, Socialistična stranka Jugoslavije in Narodno radikalna stranka, to so tiste stranke, ki nimajo svojega središča v Ljubljani, temveč so le krajevne organizacije.

V tajništvo SDS je prišel v spremstvu dektiva policijski svetnik Kokalj, ki je imel dekret, naslovljen na ravnatelja Juga, predsednika krajevne organizacije SDS. Policijskega komisarja je sprejel tajnik krajevne organizacije SDS dr. Rape. Kokalj mu je izročil dekret o razpustu. Sestavili so inventar društvenega premoženja, ki je bilo prav malenkostno. Razen nekaj knjig in štampiljk ni policija ničesar našla v tajništvu. Sobe, v kateri se je nahajalo tajništvo SDS, policija ni mogla zapečatiti, ker se je vanjo preselila Zveza kulturnih društev.

Socialistična stranka Jugoslavije zadnje čase ni imela svojega lokala v Ljubljani, temveč je bila vedno odvisna od gostoljubja strokovnih društev. Ko je komisar Kos včeraj dobil dekret o razpustu, ni mogel najti strankinega lokala.

Sklepi prosvetnega sveta

Predlogi školov sprejeti

Belgrad, 26. januarja. (Tel. »Slov.«) Glavni prosvetni svet je imel sejo od četrta do danes. V ponedeljek in torek se bodo nadaljevali. Pod naslovom »ekvivalence« je razpravljalo o sedemdesetih slučajih, v katerih se ugotavlja enakovrednost raznih vrst šol. Na včerajšnji seji se je sklenilo, da samo dovršena popolna srednja šola (gimnazija, realna gimnazija in realka) z maturo daje usposobljenost za vseučilišče in samo napravljeni profesorski izpit pravico do profesorskega naslova. Izmed slovenskih nameštencev je bil samo en slučaj absolventa realke v Gorici, ki je prošil za priпуск k dopolnitvenemu izpitu za sprejem na univerzo. Sklenilo se je, da dela izpit samo iz latinščine.

Predlogi škofovskih konferenc glede naučne osnove za verouk na ljudskih šolah so se odobrili. Nadalje se je sklepalo o raznih priporočilih knjigah za nabavo učiteljskim knjižnicam. Določili so se referenti za novo predložene učne knjige. Za podpredsednika glavnega prosvetnega sveta je bil izvoljen dr. Bosanac, rektor zagrebske pedagoške šole. Rešili so tudi nekatere prošnje za reaktiviranje učiteljev izven Slovenije.

Izjave škola

dr. Bonefačiča

Zagreb, 26. januarja. (Tel. »Slov.«) Vaš dopisnik je imel priliko, razgovarjati se s splitskim škofom dr. Kvirinom Bonefačičem o škofovskih konferencah v Belgradu. Škof ni želel dati nobene izjave o posetih pri posameznih ministrih. Glede sklepanja konkordata je izjavil, da do konkordata ne bo prišlo tako hitro, ker je vprašanje konkordata v zvezi z mnogimi drugimi zakoni, medverskim zakonom, zakonom o agrarni reformi, šolskim zakonom in kazenskim zakonom. Vsi ti zakoni so v zvezi z bodočim konkordatom. Zato bo treba mnogo časa za sklenitev konkordata.

Ustanovitev kmetijske banke

Belgrad, 26. januarja. (Tel. »Slov.«) Iz okolice kmetijskega ministrstva smo zvedeli tole: Kmetijski minister proučuje novi zakon, po katerem bi se ustanovila kmetijska banka, pri kateri bi bili kot delničarji: država z dotalicijo, ki jo daje letno okrog 150 milijonov dinarjev. Drž. hipotekarna banka, poštna hranilnica, Narodna banka, državna razredna loterija in drugi podobni zavodi. Banka bo popolnoma samostojna in bo dajala kredit oblastnim zadrugam. Banka bo eskontirala obveznice zadrug. S tem bo dobila kredit. Poleg tega pa bo zaprosila za kredit tudi v inozemstvu.

Minister Framgeš je dobil polno brzojavniški čestitki nemških, avstrijskih in tujih univerz, od profesorjev, s katerimi je osebni prijatelj. Ravno glede tega zakona je izjavil, da se bo v par tednih pričelo z njegovim izvajanjem.

Poiskal je dekretnega naslovljenca Ivana Mlinarja v poslopu Delavske zbornice. Našel ga je v prostorih strokovne komisije. Izročil mu je dekret ter uplenil strankine štampiljke ter čekovni račun.

Enak korak se je izvršil tudi v tajništvu Narodne radikalne stranke, ki je tudi pripravila svojo likvidacijo.

Razpust akademskih klubov

Zagreb, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Policija je poleg strank razpustila tudi dijaške strankarske klube. Tako je razpustila samostojno demokratski dijaški klub »Jugoslavije«, demokratski klub »Davidovič«, narodno radikalni klub »Slovenski jug«, »Hrvatsko mladice«, ki je politično pristajal na federaliste, čeprav ni bila federalistična skupina. Prav tako je razpustila organizacijo jugoslovenskih nacionalistov »Orjunac«. Kulturna akademska društva se niso razpustila. Tako so katoliška dijaška akademska kulturna društva ostala. Policija je dalje razpustila Zvezo hrvatskih kršćanskih socialistov, ker so bili politični faktorji prepričani, da je to politično društvo.

Preiskava radi

gozdarskih afer

Belgrad, 26. januarja. (Tel. »Slov.«) Ministrstva vzrajno delajo na predelavi predloženega proračuna 1929/30. V ministrstvu za gozdove želijo preurediti sestavljanje proračuna (budžetiranje) slišno onemu pri ministrstvu za finance. Tu so proračunske postavke zelo pregledno sestavljene in natančno določene po vseh panogah. Vse ustanove imajo natančno določene zneske, s katerimi lahko svobodno napravijo gospodarski program za celo leto. Tako se ne more zgoditi slučaj, da bi ena ustanova porabila večji znesek na škodo druge. To pa pomeni veliko olajšanje izvajanja gospodarskega programa in poslovanje v okviru zakona o državnem računovodstvu. Ravno to bi se hotelo doseči pri gozdarskem gospodarstvu, kjer je bil dosedaj postavljen skupen znesek, to je za vse ustanove tega področja je bila določena skupna vsota.

Glede nadaljnega dela ministrstva za gozdarstvo in rudarstvo je značilno ugibanje kakšen bo učinek oziroma uspeh preiskave osrednje komisije za dolgoročne pogodbe. Danes smo na merodajnem mestu zvedeli, da bo ta komisija 1. 2. prenehala in likvidirala delo, naprej pa naj prevzamejo uradniki zopet eksploatacijski oddelek, ki se bo s tem bavil kot s svojim poslom. Vprašanje uspeha te ankete, preiskave in kazni, se zdi, da je stopilo v kritični stadij. Član te komisije je Vašemu dopisniku danes izjavil tole:

»V tem vprašanju je cel kompleks problemov. Gre za bonifikacije, intenzivnost sekanja gozdov, valorizacijo, vsa ta vprašanja so načelna. Nadalje je vprašanje, kaj bodo storile firme, ali bodo pristale na sklepe komisije, ali pa se bodo obrnile na sodišče. Nadalje, ali naj veljajo storjeni sklepi za naprej ali tudi za nazaj, ali pa naj se nad preteklostjo enostavno napravi križ.«

Komisija bo vzela gozdni zakon v ponedeljek v pretres. Ko bo delo končala, bodo načrt vzeli v roke juristi, ki ga bodo spravili v juridično celoto. Težave, da bi prišlo do enotnega, ne samo okvirnega zakona, so vedno večje.

UMETNIKI MED SEBOJ.

Zagreb, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Pred tukajšnjim sodiščem se je vršila zanimiva razprava med pisateljem Ahmedom Muratbegovićem, gledališkim pisateljem, bivšim igralcem, in Milanom Begovićem, ravnateljem zagrebske drame, radi nekega njegovega članka v »Savremenuku«. Tožitelja Muratbegovića je zastopal dr. Milan Radošević. Toženca Begovića je zagovarjal dr. Nikolaj Kreković. Toženčev zagovornik je zahteval, da naj bi se obtožnica radi delikatnih mest ne čitala. Ker je pa senat izključil javnost, se je obtožnica vendar čitala. Nato so se zaslišale priče: igralka Greta Kraus, ravnatelj Bach in igralec Josip Pavič. Po zagovornikovem govoru se je razprava prekinila. Sodba se bo izrekla v ponedeljek. Ta razprava je prva po novem tiskovnem zakonu od 6. januarja v pisateljski

Izjave železniškega strokovnjaka

Belgrad, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Vaš dopisnik se je danes razgovarjal z odločujočim železniškim strokovnjakom o programu ministrstva, o potrebah, o remeduri in spremembah ter o tem, kako naj bi se po njegovem mnenju odstranil težavni položaj na naših železnicah. Na ta podrobna vprašanja je dobil Vaš dopisnik ta-le odgovor:

»Prav za prav bi se morali obrniti na najkompetentnejše mesto — na ministra samega. V sistemu današnje vlade je, da je od ministrove osebnosti odvisno vodstvo dotičnega ministrstva. Če bi Vas zanimalo moje mnenje, bi ga na kratko izrazil tako-le:

Dosedaj smo ječali pod dvema jarmoma: strankarstvom in premogokopi. Stranke so s poslanskimi intervencijami udinjemale le nepovoljno osobe. Premogokopi pa so se obračali na stranke, da je prišla stranka do svojega. Tako so se premogokopi, ki niso imeli dobre kvalitete, okoristili z železnico, naši stroji pa so se kvarili. Tako smo dobivali meso premoga gnoj. Razumljivo je, da je vsled tega naš material, zlasti pa stroji, silno trpel.

Glede ministrstva se mi zdi dvoje vprašanj načelne važnosti: vprašanje organizacije ministrstva samega, ali naj bo tudi na čelu močna roka, ki bo koncentrirala v svojih rokah glavne niti, obenem pa bo pustila oblastnim ravnateljstvom veliko polnomočje, ali naj se sedanje ribanje kompetenc ohrani. Pri birokratski upravi se mi zdi najvažnejše vprašanje selekcija uradništva. Ni ga zlepa ministrstva, kjer bi bila strokovna izobrazba tako važna, in ni ga ministrstva, kjer bi služba radi nestrokovne izobrazbe toliko trpela kot železniško ministrstvo. Treba je poiskati strokovnjake in jih postaviti na mesta, za katera so sposobni. Pogledajte samo, koliko je treba dati iz državne blagajne za plače tistim strokovnjakom-svetovalcem, ki le malokdaj pridejo v urad. Treba jim je pa kot strokovnjakom plačevati horendne plače.

V tehničnem oziru se zdi najvažnejše, da se odkrito pogleda v stanje, kaj imamo in kako postopamo s svojim materialom. O tem bi vam lahko povedal cele zgodbe, o katerih upam, da se ne bodo več ponavljale.

Zame je gotovo, da gre minister stvari do dna odločno. V tem oziru se mu čudim. Imam vtis, da je dosedaj poveljeval armadi, ne pa da je napravil doktorat iz filozofije o romana teologije. Druga lastnost je, da išče krivce na visokih mestih in z njimi obračuna, in sicer brezpopojno. Lahko si predstavljate, kako zadoščanje ima s tem nižje uradništvo. Tretje je: Novi minister je mož jasnih pogledov, velikega patriotizma in mož, ki smatra dobro urejene železnice za službo državi. Opozoril bi Vas samo na kratki čas, ki ga je novi minister prebil v tem resoru. Lahko Vas za gotovim, da se povsod čuti že njegova roka. Vzemite samo sedanje vremenske, snežne in vetrovne razmere, ki bi bile lahko neštevilni povodi, da železnice ne bi funkcionirale oziroma da bi se dogajale kakšne katastrofe. Lahko ugotovim, da sedaj kljub težkim vremenskim neprilikam se ni dogodila nobena nesreča in da naše železnice, če pogledate v Srednjo Evropo, kjer so sneženi zameti, zares dobro obratujejo. To daje upanje, da bo naša uprava glede železnic pod novim ministrom stalno napredovala.

Snežni zameti

Zagreb, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Vsled velikega snega in snežnih viharjev je na liški progi ponovno prekinjen ves promet. Razen tega je prišlo do prometnih ovir tudi na saški progi. Na liški progi je sneg zametel progo na treh mestih, pri Lički Jesenici med Gospičom in Gračacom in med Malovanom in Zrmanjo. Zagreško ravnateljstvo je poslalo tja več snežnih plugov, da bi progo očistili, kar se jim pa danes ni posrežilo, tako da se danes ni iz Zagreba odpremil noben vlak v Split.

Cetinje, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Tu se je vreme nenadoma spremenilo. Za snežnim viharjem je nenadoma začelo silno deževati, tako da so nekatere hiše pod vodo.

»NOVA EVROPA« ZAPLENJENA

Zagreb, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je izšla »Nova Evropa« (II. 19) z velikim uvodnim člankom »Novo stanje«, ki so ga podpisali člani »Delovnega kola Nove Evrope« umetnik Meštrovič, Milan Curčin, dr. Laza Popović, dr. Ivan Politeo in dr. Ivo Belin. V tem članku se obravnava novo stanje in opredeljuje s tem »Delovno kolo N. E.« Policija je to številko zaplenila.

Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem

Potrebna knjiga in že davno pogrešana knjiga, ki je zamajala težko občuteno vrzel. To je prvo, kar treba reči o najnovejši Erjavčevi knjigi. Vsak od nas je sicer znal in vedel, da je katoliško gibanje vplivalo naravnost odredilno na razvoj slovenskega naroda, toda ni bilo nobene publikacije in nobene knjige, ki bi podajala točen pregled vsega katoliškega gibanja in njegove odnosa do drugih struj v slovenskem javnem življenju. Da je človek ugotovil tudi najmanjšo stvar, je bilo treba prebrskati cele kope časopisov in še ni bilo gotovo, da je našel to, kar je iskal. Z Erjavčev knjigo je sedaj ta največji nedostatek odpravljen, ker je v njej zbrano toliko materiala, da je prava informativna knjiga za vsakogar, ki hoče v podrobnosti spoznati razvoj katoliškega gibanja na Slovenskem. Zeleti bi le bilo, da bi bilo knjigi priloženo tudi zelo podrobno izdelano kazalo, da bi vsakdo mogel tudi takoj najti, kar išče. Tako bi bila Erjavčeva knjiga pravi leksikon za katoliško gibanje na Slovenskem.

Kakor je rečeno, je v Erjavčevi knjigi zbrano ogromno mnogo materiala in sedaj se šele prav jasno vidi, kako globoko je vplivalo katoliško gibanje na razvoj slovenskega naroda.

Posebna zasluga Erjavčeve knjige je, da zlasti nazorno podaja boje, ki so jih morali voditelji katoliškega gibanja izvojevati z nasiljem drugih svetovnih nazorov in drugih javnih struj. To nasprotje med delom enih in drugih šele posebno jasno kaže vso pravilnost idej, ki so jih zastopali voditelji katoliškega gibanja.

To se zlasti tudi vidi v nacionalnem vprašanju. Od vsega početka so se postavili voditelji katoliškega gibanja na čelo širokih slojev naroda in zato so vodili vedno le narodno in pravo ljudsko politiko. Odtod njih delo za razvoj združništva, za dvig ljudske prosvete, za splošno in enako volilno pravico in za odpravo privilegijev nemških fevdalcev v kranjskem deželnem zboru. Čisto drugačno politiko pa so vodili njih nasprotniki. Njih vzor je bil bogati nemški meščan in zato so bili liberalci, kakor je bil liberalcec nemški meščan. Bili so ponosni, da so pravi zastopniki posejanih slojev in zato so se vehementno borili proti združništvu, proti splošni in enaki pravici in zato so bili oni tisti, ki so vzdrževali moč fevdalcev v kranjskem deželnem zboru. Zlasti boj za kranjski deželni zbor je nad vse značilna slika nasprotja med liberalci in »klerikalci«, ker tu se je v konkretnih vprašanjih posebno nazorno pokazala vsa razlika med ljudsko politiko voditeljev katoliškega gibanja in samo meščansko politiko njihovih nasprotnikov.

Samo naravna posledica vseskozi res ljudske politike voditeljev katoliškega gibanja je, da so oni tudi v nacionalnem pogledu zavzeli čisto pravilno stališče. V tem pogledu je Erjavčeva knjiga zlasti dobrodošla, ker opozarja na stvari, ki jih je današnja generacija skoraj popolnoma pozabila. Tako n. pr. ono nemoralno zvezo med Nemci in liberalnimi voditelji, ko je bilo Nemcem obljubljeno in zagotovljeno ne le trgovstvo v deželnem zboru, temveč tudi v Trgovski zbornici in ljubljanskem socialnem svetu. Zlasti pa se je izkazala slovenska politika voditeljev katoliškega gibanja tik pred in med vojno. Ze leta 1896, je na shodu delavskih stanov dne 15. avgusta nastopil dr. Korošec prvič za Združeno Slovenijo in od tedaj ni ta zahteva v slovenskih katoliških vrstah nikdar ugasila in bila veren kašipot nacionalni politiki katoliških voditeljev. Nemogoče je na tem mestu dovoljno oceniti vse velike zasluge dr. Kreka za jugoslovansko politiko, njegove zveze s Hrvati in njegov pogumen boj na Dunaju za jugoslovanske politične ideale. Tako intenzivno je bilo vse to delo, da je bilo čisto naravno, če je majniška deklaracija v prvi vrsti zasluga katoliških voditeljev in samo dejanskim razmeram je odgovarjalo, da je bil ob preobratu dr. Korošec od vseh tudi od liberalcev, priznani voditelj slovenskega naroda.

Dominantno pozicijo v slovenskem narodu so si priborili voditelji katoliškega gibanja in priborili so si pozicijo na podlagi izrednega znanja, vedno žive delavnosti in nikdar omahujoče požrtvovalnosti. Zgodovina pozitivnega dela za narod je zgodovina katoliškega gibanja med Slovenci in dokazni material za to zgodovino je Erjavčeva knjiga.

Zato je Prosvetni zvezci le čestitati, da je založila to knjigo in s tem svojim dejanjem je proslavila svojo tridesetletnico na način, ki ima trajno vrednost.

Knjigo, ki smo jo davno potrebovali, je Erjavčeva knjiga o katoliškem gibanju na Slovenskem in kdor hoče to pozitivno gibanje do dobre spoznatli, mora seči po tej knjigi. Ni pa Erjavčeva knjiga dragocena samo po svojem ogromnem materialu, temveč tudi po duhu, ki je v njej. Posebno vsled tega priporočamo knjigo vsem našim prijateljem Erjavčev knjigo najtopleje, ker jih bo knjiga pričela, da so na pravi poti in da so pravi delavci za napredek slovenskega naroda, ko se bore za razvoj katoliške misli med Slovenci.

Novosadska vremenska napoved. Oblačno. Močni vetrovi. Ponekod nov sneg.

Angleži o novi Jugoslaviji

Izjave g. Setona Watsona

Nedavno smo priobčili obširno poročilo našega londonskega dopisnika o razpoloženju angleških krogov in o njihovem mišljenju o poslednjih dogodkih v Jugoslaviji. Angleško javno mišljenje je pravilno razumelo dogodeke in ima polno zaupanje v bodočnost Jugoslavije.

V »Lidovih Novinah« je v istem vprašanju objavil članek znani poznavatelj srednje Evrope in Balkana, posebno pa Jugoslavije, publicist Seton Watson. O poslednjih dogodkih v Jugoslaviji pravi:

»Mi v Angliji želimo, da bi mere kralja Aleksandra uspele, ker dobro vemo, da Aleksander niti najmanjše želje niti malo naklonjenosti k diktaturi in da je vse to, kar je sedaj podvzel, storil iz potrebe. Imel je morda še preveč potrpežljivosti. Politične stranke v Jugoslaviji so si uvrščevale svoj položaj

na zelo lahek način, kajti nič ni tako komedno kakor kritiziranje. Niso pa umele najti srednje pot in niti poskušale niso, da bi po njem hodile. Znano nam je, da so kraljev korak z navdušenjem sprejeli na Hrvaškem in v Dalmaciji. Vse se bo v teku časa razvilo in zato nestrpnost pričakujem predloge o novi ustavi. Meni je doslej povsem nejasno, kako si kralj zamišlja novo ustavo in zato je mnogo odvisno od kraljevih svetovalcev. V vsakem slučaju pa je dobro, da so v novem kabinetu odlični moji in da med naknadno imenovanimi znane osebe. Dasiravno sem v pogledu notranjega razvoja Jugoslavije v poslednjih desetih letih v svojih pričakovanih prevarjen in vznemirjen, vendar nikdar nisem nehal čvrsto verovati v jugoslovansko edinstvo, ki je potrebno ne samo z gledišča južnih Slovanov, nego tudi z evropskega.

Pred revizijo poljske ustave

Predsedniku se povečajo pravice - Vlada je odgovorna samo predsedniku

Varšava, 26. januarja. Med vladnimi in opozicijskimi strankami, ki vse zahtevajo revizijo ustave, ni prišlo do nobenega sporazuma o posameznostih. To je razumljivo, ker so vladne stranke zato, da se da upravnim oblastem čim večja moč in vpliv, dočim bi hotela opozicija ravno ta vpliv omejiti na minimum. Zato bo pri spremembi ustave odločilno stališče predsednika Pilsudskega.

Današnji poljski listi poročajo, da je vlada že izdelala svoje predloge za revizijo ustave. Ta njen načrt je izročen pravosodnemu ministru Caru, da izdela končno stilizacijo. Pravosodni minister se o tem posvetuje z maršalom Pilsudskim. Vladin načrt se drži v največji tajnosti in niti članom vladnih klubov ni znana točna vsebina. Po informacijah, ki jih priobčuje varšavski tisk, so glavne spremembe sledeče: Pravice in prerogative predsednika republike se povečajo in razširijo; vlada je neodvisna od parlamenta in je odgovorna samo predsedniku republike; upravnim oblastem se daje višji vpliv. Druge podrobnosti še niso znane.

mu ministru Caru, da izdela končno stilizacijo. Pravosodni minister se o tem posvetuje z maršalom Pilsudskim. Vladin načrt se drži v največji tajnosti in niti članom vladnih klubov ni znana točna vsebina. Po informacijah, ki jih priobčuje varšavski tisk, so glavne spremembe sledeče: Pravice in prerogative predsednika republike se povečajo in razširijo; vlada je neodvisna od parlamenta in je odgovorna samo predsedniku republike; upravnim oblastem se daje višji vpliv. Druge podrobnosti še niso znane.

Italija in naša država

Danes potече rok za obnovo prijateljske pogodbe med našo državo in Italijo. Od naše strani je v zadnjem polletju storjeno vse, da bi se ta prijateljska pogodba ne samo podaljšala, marveč da bi se tudi poglobila. Vsi naši mero-dajni krogi so dali največje in jasne dokaze naše lojalnosti in naše iskrene pripravljenosti, da se uredijo vse zadeve, da bi med obema sosednjima državama končno zavladal pravi duh čistega prijateljstva.

Do trenutka nimamo nobenega poročila o stališču italijanske vlade. Gotovo pa je, da je zastopnik naše države v Rimu storil vse možne in potrebne korake, ki so bili dokaz naše lojalnosti in pripravljenosti. To našo lojalnost so cenili odgovorni faktorji vseh evropskih držav in svetovni tisk in prepričani smo, da jo bodo cenili tudi v bodoče. Prepričani smo tudi, da bo moralo prej ali slej priti tudi na drugi strani do take iste pripravljenosti.

Največji francoski list »Temps« posveča uvodnik pogodbi o prijateljstvu, ki je bilo sklenjeno 27. januarja 1924 in pravi, da bo v slučaju, če danes ne bi bila ta pogodba podaljšana, nastopilo v smislu odredb same pogodbe v treh dneh njeno razveljavljenje.

»Temps« hvali nastanjanje jugoslovanske vlade, ki je vedno dajala dokaze o svoji pripravljenosti urediti vsa viseča vprašanja. Koraki jugoslovanske vlade pa niso imeli pozitivnih rezultatov in jasno se vidi, da ti napori Jugoslavije niso bili dobro sprejeti. Zato misli »Temps« na možnost, da sploh ne pride do obnove pogodbe, veruje pa, da to ne bo izkazalo nove napetosti med Rimom in Belgardom. Obžalovati je treba, da se v tem oziru ni še pravočasno dosegel sporazum in da se doslej ni konsolidiralo ono, kar je bilo začeto pred petimi leti.

Vendar pa to še ne pomenja, kakor da bi obe državi odklanjali sodelovanje, ki bo nasprotno v bodočnosti lahko postavljeno na solidnejšo podlago medsebojnega zaupanja in iskrenega sodelovanja. Tak sporazum — če bo sklenjen — bo dal stvarna jamstva za medsebojno zaupanje in bo predstavljala velik političen napredek pri čuvanju evropskega ravnotežja. Samo videti se mora, ali bo mogoče že skoro narediti ta sporazum z neposrednimi pogajanjmi.

Ljudstvo naj govori!

Pariz, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Jules Sauerwein piše v »Matin« o Jugoslaviji, da more država obstati samo na temelju prostovoljnega soglasja svojih narodov, ki se medsebojno izredno srečno izpopolnjujejo. Srb ima svoje trdno voljo, Hrvat je čuvstvena narava, obdaran z živo domišljijo, Slovenec ima pa dar modre preudarnosti. Kralj Aleksander ni hotel, da bi bilo ljudstvo nemo in da bi govorili le politiki. Njegov manifest z dne 6. januarja se lahko smatra kot zapoved, naj politiki molčijo. Sedaj pa je treba pričeti z delom za zgradbo Jugoslavije v bodočnosti.

Ugoden potek pogajanj med Vatikanom in Kvirinalom

Pariz, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Excelsior javlja iz Rima, da napredujejo pogajanja med Vatikanom in italijansko vlado. Vatikan želi, da se to vprašanje reši na zaupanje vsa katoliškega sveta. Včeraj se je vršil pri Musoliniju razgovor o ceremonielu, ki gre papežu kot suverenemu vladarju cerkvene države.

Dokument o prezgodnjem veselju in prehrizanih računih

Ze včeraj smo na kratko omenili med telefonskimi vestmi, kaj piše »Obzor«. Njegova izvajanja pa so tako zanimiva in jasna, da smatramo njihov celoten ponatis za potreben. To piše »Obzor«:

»Dobro je in potrebno je bilo, da je notranje ministristvo poslalo vsem velikim županom okrožnico, v kateri opozarja, da se »kulturna, prosvetna, humanistična, viteška in slična društva« ne razpuščajo, če je njih naziv hrvaški, slovenski ali srbski. Ta okrožnica je prišla baš v pravem času, ker se je pričelo z gotove strani, od katere sicer ni bilo treba tega pričakovati, s svojevoljnimi tolmačenjem vladne namere glede omenjenih društev in celo gospodarskih. Ljubljansko »Jutro«, glasilo dr. Zerjava, je namreč objavilo, da je vlada sklenila še tekom tega tedna razpustiti vse formalno nepolitične, dejansko pa politične organizacije, v prvi vrsti »Hrvaškega Sokola in »Orla«. Kako je prišlo »Jutro« do teh informacij, ne vemo in mislimo, da ni niti važno, to zvedeti. Zanimivo pa je to, da je organ dr. Zerjava našel formo o formalno nepolitičnih, a dejansko vendarle političnih organizacijah. Po tej formuli, ne bi mogla obstajati niti ena organizacija in naj bi bila tudi vseskozi nepolitična, ker bi se ji lahko reklo, da je stvarno le politična.

»Jutro« piše tako tudi v resnici v uvodniku, v katerem pozdravlja ne samo razpust hrvaških strank in slovenske ljudske stranke, temveč se še boji veseli, zaradi baje nameravnega razpusta hrvaških in slovenskih kulturnih, gospodarskih in telovadnih društev. V isti številki skuša »Jutro« prepričati svoje bralce, da samostojna demokratska stranka ne bo razpuščena, ker ni niti plemenska niti verska. Iz tega pasusa, če ne bi bilo že iz očetlega pisanja jasno, se more presoditi, zakaj se »Jutro« veseli razpusta hrvaških strank in slovenske ljudske stranke ko tudi dozdevne namere vlade, da razpusti hrvaška in slovenska kulturna, gospodarska in humanitarna društva. To je čisto strankarski račun. Mislili so, da se bodo s tem okoristili, zlasti v Sloveniji.

Toda veselje tega glasila slovenskih samostalcev je bilo kratkotrajno. Vlada je namreč sklenila, da razpusti sploh vse obstoječe stranke in je dala to še včeraj brez odlašanja izvesti.

S tem so iz temelja presekali računi vseh onih, ki so računali, da bo z razpustom hrvaških in slovenskih strank omogočeno drugim strankam, da okrepe svoje vrste. Sedaj je vsa stvar končana in ne bi bilo potrebno nič več reči o stališču, ki ga je »Jutro« zavzel oglede razpusta političnih strank ter hrvaških in slovenskih kulturnih, gospodarskih, humanitarnih in telovadnih društev.

Tudi ta lekcija in konstatacije »Obzora« je dokument, ki ne bo pozabljen, ker je prežnaten za gospode, ki so si te račune izmislili.

Slavenska banka

OBČNI ZBOR UPNIKOV.

Včeraj 26. t. m. se je vršil v Ljubljani v dvorani OUZD od Zveze jugoslovanskih hranilnic sklicani zbor slovenskih upnikov Slavenske banke. Zastopanih je bilo na 80 milijonov dinarjev terjatev. V smislu dnevnega reda je podal glavni upniški odbor dr. R. Ravnihar poročilo tega odbora o stanju konkursa. Iz poročila je razvidno, da je od sedaj nabrano gotovine za 26.000.000 dinarjev. Današnja vrednost še nerealiziranih aktiv se ceni na približno 10.200.000 dinarjev. Pasiv, ki jih je izplačati s polnim zneskom, je za osem milijonov dinarjev. — Upnikov s pravico do izplačila kvote je v nominalnem znesku okroglo 120.000.000 dinarjev. Poročilo omenja nadalje, da je upniški odbor sklenil, da se more sedaj izplačati 13 odstotna akontacija na kvoto, ker treba od razpoložljive gotovine rezervirati gornjih 8.000.000 Din in še neke manjše zneske. Ako bi se likvidacija nerealiziranih aktiv provajala še nadalje v konkurzu, bi se vsled velikih stroškov konkurznega postopanja in ker se vrednost aktiv vsled dubioz stalno zmanjšuje, moglo v par letih izplačati še ca 4 odstotke. Kvotni upniki bi torej dobili končno ca 17 odstotkov, ako se konkurz vodi še nadalje in bi se v istem provajala likvidacija. Upniški odbor je vsled tega mnenja in priporočila, da naj se med upniki in upravnim odborom Slavenske banke kot reprezentantom prezadolžene banke čim prej sklene poravnava; le-ta naj prinese upnikom izplačilo cele kvote v enem znesku, katere kvota pa mora biti vsekakor izdatno višja, nego ona, ki bi se dosegla potom likvidacije cele imovine v konkurzu, ker je upravni odbor Slavenske banke dolžan nuditi upnikom izplačilo primerne kvote. Predsednik zbora dr. V. Gregorič je objavil, da mu je upravni odbor Slavenske banke potom svojega delegata dne 23. t. m. oficijelno priobčil, da bo v prvi polovici februarja t. l. predložil konkurznemu sodišču ponudbo na celotno poravnavo z upniki, tako da bi upniki dobili izplačano goovo kvoto in bi se konkurz dvignil. O tej poravnavi se b glasovalo potem na zboru vseh upnikov, katerega bo sklicalo zagrebško konkurzno sodišče.

Ali ste že poravnali naročnino?

Romunsko posojilo

Frankfurt, 26. jan. (Tel. »Slov.«) »Frankfurter Zeitung« poroča o romunskem državnem posojilu, da bo dobila Romunija 60—70 milijonov dolarjev posojila po 7 odst. proti temu, da zastavi svoje monopole (tobak, vžgalice, alkohol in sol) in da prevzame jamstvo vsa država. Posojilo bo razdeljeno v tri dele, ki se bodo izplačali v dolarjih, v francoskih frankih in v funt šterlingih.

Sporazum o Siriji

Atene, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Pariški poročalec lista »Hestia« poroča o nenadnem odpotovanju francoskega poslanika v Angori, ki je odšel v Pariz radi dogovora med Francijo in Turčijo glede meje v Siriji.

Novi nemiri v Afganistanu

London, 26. jan. (Tel. »Slov.«) »Reuter« poroča iz Moskve o novih nemirih v Afganistanu. — Zveza z inozemstvom v Kabul u je deloma upstajavljena in med Kabulom in Indijo so možni brezlični pogovori. Sicer je pa ves promet močno oviran po silnem snegu. V Kabul u vlada splošna nervoznost in vsak čas se računa z možnostjo novih nemirov.

Strahovita lakota na Kitajskem

London, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Kreuzer poroča iz Pekinga, da vlada v severnih pokrajinah na Kitajskem strahovita lakota. Število mrlicev je tako ogromno, da je nemogoče sproti kopati grobove. Mnogo mrlicev leži nepokopanih in jih žro psi. Trume gladujočih plenijo po kmetih in silijo kmečko prebivalstvo z mučenjem, da izda morebitne skrite zaloge živil.

Referenti zagrebške oblasti

Zagreb, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Veliki župa Maksimović je imenoval strokovne referente zagrebške oblasti. Tako je imenoval bivšega velikega župana Uzorinca za referenta za ob. upravo, banskega svetnika Dragotina Pavletiča za gospodarstvo, b. s. Ivana Mošinskega za finance, Mahino za socialno politiko, dr. Begiča za zdravstvo, Franca Urbanja za javna dela, oblastnega inspektorja Kasumovića za oblastnega prosvetnega inspektorja. Vsi imenovani bodo ohranili svoja mesta pri velikem županstvu, ki so jih imeli dosedaj, svoje posle bodo pa prevzeli v ponedeljek.

LIST MARIJE RADIČ.

Zagreb, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je izšla prva številka novega dnevnika »Slobodni glas«, ki ga je pričela izdajati ga. Marija Radičeva. Odgovorni urednik je Ivica Ivičić. List je po zunanosti in po formatu enak prejšnjemu »Narodnemu valu«.

Belgrajske vesti

Upokojen je generalni ravnatelj poštnega ravnateljstva Gjorgjevič.

V komisiji za ureditev državne uprave je poklican pčleg dr. Suhača, okrajni glavar iz Konjice Dragotin Trstenjak.

Višji pisarniški oficijal Seiko v Kamniku je premeščen k deželnemu sodišču v Ljubljani. — Sokliče je premeščen iz Gornje Radgone na okr. sodišče v Kranj.

Popoldne ob 5 se je vršila konferenca gospodarskih ministrstev. Obravnavali so pravilnik o ukinitvi carine za gospodarske izdelke za izvoz in za kmetijske priprave za uvoz.

Socialna vprašanja

Brezposelnost

Podajamo kratek pregled o brezposelnosti v posameznih državah.

Avstrija. Avstrijski minister za socialno upravo dr. Jos. Resch objavlja sledeče števila: L. 1927. je uživalo brezposelno podporo 172.000 oseb, l. 1928. pa le 156.400. Iz tega bi sledilo, da brezposelnost v Avstriji pada. To pa po mnenju dr. Rescha ni res. L. 1928. so namreč stari ljudje, ki so l. 1927. še dobivali brezposelno podporo, začeli dobivati starostno rento. Če upoštevamo, je l. 1927. bilo 177.200 brezposelnih, l. 1928. pa 183.800.

Na Francoskem brezposelnost ponehuje. Zato sprejema Francija že tuje delavce.

Anglija pa mnogo trpi na tej socialni krizi. Koncem decembra l. 1928. je znašalo število brezposelnih že poldrugi milijon.

Amerika nekaj časa ni več imela brezposelnih. Zadnje mesece l. 1928. pa je njihovo število naraslo na 2 milijona, kakor se glase uradna poročila.

V Nemčiji je koncem decembra 1928. število brezposelnih naraslo na 1.700.000 oseb, kar pomeni pol milijona več ko decembra 1927.

Na Poljskem je 1. jan. 1929 bilo 188.000 brezposelnih, za 6000 več ko meseca decembra 1928, a 37.000 manj, ko 1. jan. 1928. Brezposelnost je največja v krakovskem vojvodstvu. Opažati je, da v malih krajih brezposelnost raste, a v večjih industrijskih centrih, kakor so Varšava, Sosnovice, Lodž, pa pada.

Na vsak način gospodarsko življenje še ni stabilizirano ne v tej ne v drugi državi. Pri nas povečuje brezposelnost stalno veliki naval podeželskega ljudstva v industrije in mesta.

S kmetov v mesta

To vprašanje je že dolgo pereče, danes še morda bolj kot pred vojno. Kmetije trpe vsled pomanjkanja delavnih moči, po mestih pa brezposelni drug drugemu podajajo kljuke popraščujoč po službi, iščoč zasluzka. Mesto ima na videz res precejšen mik za poljedelškega človeka, toda ta mik je danes le navidez in zunajen. Hlapci in dekle na kmetih imajo danes po 200 do 300 Din mesečne plače, prosto hrano (in to navadno ne slabo) in stanovanje ter še nekaj obleke in obutve na leto. Ne poznamo nobene industrije nikjer pri nas, kjer bi delavec imel saj približno tako plačo. In vendar mesto bolj vleče nase. Kmečki posel je član družine, njegovo delo nosi znake njegovega truda in njegove osebnosti; po mestih je tujec med tujci, tam se plačuje le njegova zdrava delovna sila, on sam je delodajalcu navadno postranska stvar. In vendar ljudje tega nesoglasja ne občutijo. V mesto jih žene največkrat želja po večji svobodi. In ta je navadno za mladega človeka poguba. Kmečki otroci v mestih poginjajo vsled telesne ali duševne zapuščenosti, domača gruda pa hira, ker ni rok, ki bi je obdelovali.

Ta pojav ni samo pri nas. To občutijo vse dežele Evrope. In zanimivo je, kako Mussolini hoče rešiti to vprašanje. Način je čisto njegov. Uspeh pa — je stvar bodočnosti. Posnemamo po »Osservatore Romano«, ki se tudi peča s tem socialnim problemom.

Vsak italijanski kmet, ki se hoče z dežele preseliti v mesto ter zapustiti svoj kmečki poklic, potrebuje za to dovoljenja prefekture. To je Mussolinijeva naredba. In »Osservatore« pristavlja: »V časih, kakršni so današnji, si ljudje ne dajo več z ideelnimi razlogi dopovedati, kaj je za nje boljše.« Protivlačni sili velikega mesta pomaže le močna, zadržujoča roka postave. Danes ne gre le za to, da se zviša kmetijska produkcija, ampak je treba preprečiti kvarni vpliv velikih mest na število rojstev in moralno življenje, vsled česar je zopet treba poljedelsko prebivalstvo številčno gojiti in kulturno podpirati na vse načine. Dobro je, da se odločno omeji porast milijonskih mest. Dežela je tem bolj zdrava, čim večje in krepkeje je njeno podeželsko prebivalstvo. Na drugi strani pa ne gre le, prebivalstvu braniti dohod v mesta, ampak je treba tudi podeželskemu kmečkemu prebivalstvu iti na roko. To uvideva tudi Italija, ki se trudi z zakoni poboljšati položaj kmečkih delavcev. Tam namreč je to vprašanje daleko bolj pereče ko drugod. Ne sme se namreč pozabiti, da je Italija dežela latifundij, ogromnih veleposestev, katerih lastniki so plemiči. Ti žive večinoma po mestih, na svojih podeželskih posestvih pa puščajo svoje oskrbnike. Zato se bo menda Mussolinijeva odredba nanašala tudi na te velike lastnike zemlje in ne le na njihove delavce in na lastnike malih kmetij. Če pa bo to sredstvo v Italiji doseglo popoln uspeh — o tem je danes težko govoriti.

Vsekakor je to problem tudi pri nas. Treba ga bo rešiti iz socialnih, moralnih in tudi iz gospodarskih ozirov. četudi na drugi način, kakor ga skuša reševati Italija.

Lecromel

sigurno sredstvo proti kašlju, kataru, prehladu, influenci, kroničnemu vnetju bronhijev itd.

Dobiva se v vseh lekarnah. Proizvajalca Lekar-na Arko, Zagreb, Ilica 12.

Sv. Sava narodni buditelj in vzgojitelj

Narodni praznik 27. januarja, spomin na smrti dan sv. Save, ne zbira vsako leto le naših pravoslavnih bratov k svečani proslavi svojega svetnika in prosvetitelja, marveč odkriva tudi pred vso našo javnostjo duhovni lik velikega idejnega voditelja in utemeljitelja mogočne srednjeveške Srbije — vladiko Savo. Dasi bo kmalu minulo že sedemsto let, odkar je na bolgarskem dvoru v Trnovu izdihnil svojo veliko dušo ta največji sin srbske zemlje, stoji vendar še danes njegovo delo pred nami in z občudovanjem gledamo pozni potomci na izredno osebnost kraljeviča-meniha, ki je s svojim življenjem in delom tako globoko vtisnil svoje ime v našo jugoslovansko zgodovino, da je prav to ime postalo simbol napredka in blagostanja.

V častitljivem središču vzhodnega meništva, na meniški gori Atos, kamor je sedemnajstletni Rastko Nemanja skrivaj pobegnil, se nahajajo prve priče njegove velike in izredne delavnosti. Še danes gre sloves o srbskem kraljeviču širim Atosa, vse polno spominov nanj je še ohranjenih, najglasnejši spomenik pa je med njimi veliki hilendarski samostan, ki ga je Sava ustanovil in vodil. S tem samostanom, ki je kmalu postal eden največjih atoških samostanov, je utrl Sava svojim rojakom pot na Atos, da so se mogli tu pod lastno domačo streho nemoteno razvijati in pripravljati za delo v domovini. Na vzgladu velikih solunskih bratov, ki so jih v tem samostanu prav posebno častili in na vzgladu svojega velikega rojaka so se mladi srbski menihi učili ljubezni do svojega ljudstva, da so mu v vseh časih stali ob strani. Tako je ta važna Savina ustanova postala eno glavnih

središč cerkvenega in književnega življenja srednjeveške Srbije, kjer so se vzgajali bodoči voditelji svojega naroda.

Le nerad je Sava po dobrih petnajstih letih življenja in dela v atoški samoti zapustil Sveto goro in se vrnil v domovino, ki je nujno potrebovala njegove pomoči. V težkih časih, ko je pretela vojna nevarnost od sosedov in so notranji boji slabili moč mlade države, je svetogorski asket pokazal svoje izredne državniške sposobnosti. Izravnal je spore med bratoma Stefanom in Vlkonom, utrdil stališče domače narodne dinastije, ki so ga bili medsebojni boji precej oslabil in večkrat je uspešno posredoval tudi pri tujih sosednjih vladarjih. Skozi celo četrto stoletje je stal kot najvplivnejši diplomat tiste dobe svojemu narodu in dinastiji ob strani in se neumorno trudil za narodno in državno konsolidacijo. Po smrti brata Stefana (okoli l. 1227) je kronal njegovega sina Radoslava za kralja, a ko je bil ta l. 1233 vržen s prestola in je zavladal njegov mlajši brat Vladislav, je skrbel zopet vladika Sava, da je sprememba kar najmanj škodovala narodu in državi.

Pri tem delu za dobrobit svojega naroda pa je Sava posvečal posebno pažnjo cerkvenim in verskim vprašanjem. V ta namen je šel osebno v Nikejo, da je dobil od patriarha dovoljenje za ustanovitev samostojne srbske nadškofije (1219). Takoj nato se je z vso vnemo in energijo lotil organizacije srbske cerkve, ki jo je razdelil na osem škofij s središčem v nadškofijski stolici v Ziči. Dal je napraviti potrebni prevod zbornika cerkvenih in svetnih pravnih predpisov (Nomokanon), ki naj bi urejeval cer-

Stara fresko-slika mladega Sv. Save na gori Athosu.

Siebert:

Sodobni človek

Stare sorte človek ozkega obzorja, ustajenega prepričanja, ki je le počasi kaj razumel, se počasi kretal, ki je imel zmeraj dosti časa; stare sorte državljani, ki je rad kaj poklepetal in živel zmeraj enako po starih navadah — ta človek počasi izumira. Nekaj jih je še dobili v majhnih, zaspanih mestih, kjer se more v svoji naivnosti še razmahniti. V večjih mestih ga pa skoraj ni več. V zadnjih desetih letih se je razvil nove vrste človek in če se ne motimo, je tudi že zagospodoval.

Ta novi človek ne pozna nič romantike, je trezen in stvaren. Tista realnost in stvarnost tega stoletja se ga drži.

Novi človek ne zida v oblake in ne sanjari. Njegovo dušno življenje je le to, da računa, koliko zasluži drugi ljudje. Ne pozna iluzij, je večinoma brez vere. Zanimajo ga le nepoetični in vidni predmeti. Če ga že delj časa nisi videl, je prvo, kar te vpraša: »Ali ste še zmeraj v isti službi?« Če ga pa slučajno nadomoma opaziš in — ker ga že tako dolgo nisi videl — pokažeš le za las pristranejši obraz kot navadno, pa že koj misli, da bi rad kaj od njega imel in zdi se, da pravi: »Na žalost ne morem nič storiti za Vas« — in je kar tuj.

Če se pa nič ne zmeniš zanj, pa kar plane nate in ne odneha prej, dokler ne vpraša, če si ti tisti srečni človek, ki je zadel največjo srečko. Še nikoli ni bilo na svetu tako »pospravljenega« človeka kot je sedanj. Pri njem je pospravljeno tudi tisto, kar je prej pomenilo čut za človeštvo. In glede čustev je isto — jih namreč sploh nima! Kadar sreča kako znanko, jo nagovori z besedami: »O, kaj vidim: saj ste vsi novi!« In mu ni nič sitno, ko

pri tem potipa njen plašč. Kaj drugega ga ne zanima. Ves je v gospodarskih vprašanjih in misli samo eno: Na kakšen način je ta ženska prišla do novega plašča.

Ce si z njim tuj, ti pravi, da si ošaben; a če si prijazen, začne kvantati; če si pa celo zaupen, pa se ti pripeti, da te že čez pet minut vpraša: »Povejte no, koliko pa prav za prav zaslužite?« Pa ga nisi prej še nikoli videl.

Druga poteza novega človeka je ta, da nima nikoli nič časa. niti ne za svojo osebo. Sploh je brezoseben. Kar ga je, to je samo izvrševanje njegovega poklica — delo je on, njegov poklic mu je življenje. Če se snide z ljudmi svoje vrste, se razgovarja le o kupčijah, plačah, dokladah, seveda tudi o avtomobilih in aparatih za radio. On ne pozna bližnjega; pozna samo — zveze.

Med najmlajšimi zastopniki te dobe je največ teh novih človekov. Ko sem se zadnjič poslovil od nekega mladeniča, ki se je odpravil v glavno mesto, sem mu rekel: »Dragi moj, ko pridete tja, ne pozabite iti k tisti gospe in ji izročite moj pozdrav. Prav zanimiva in prijetna je in pri njej se shaja prav ljubezniva družba.«

Cez nekaj tednov sem pa zvedel, da je šel ta fant naravnost s kolodvora k tisti gospe in jo prav po moderno-stvarno nahrulil: »Gospod B. mi je dejal, da moram na vsak način k Vam, da imate toliko zvez!«

Pa se je še čudil ta novi človek, da ga gospa ni povabila za drugič! Kako bi se bil šele čudil, če bi mu bil povedal, da je on človek najnovejše sorte — pravi buržuja! Zakaj — on je umetnik, ki na vse buržuje z viška dol gleda in jih zaničuje!

ZA PRANJE OTROČJIH STVARI

kvne razmere, posebne predpise je po grških vzorcih priredil tudi za srbske samostane, po svetogorskem vzgladu je uredil cerkveno bogoslužje v Srbiji. V skrbi za povzdigo verskega življenja in za širjenje prave prosvete med ljudstvom, se je neumorni vladika večkrat osebno podal med ljudstvo. Dvakrat je napravil kano-nično vizitacijo po vsej Srbiji, učil ljudi verskih resnic in jim dajal koristne nasvete, iztrebljal slabe navade in pospeševal lepe običaje.

Pri vsem tem pa slovi sv. Sava tudi kot prvi srbski književnik. Razen samostanskih pravil, ki jih je napisal za Hilandar, Studenico in karejsko kelijo, je izdal lep in jednat življenjepis svojega očeta Stefana Nemanje, ki spada še danes med najboljše dela stare srbske književnosti. Z vso sincvsko ljubeznijo in pristranostjo nam je v tem delu sv. Sava naslikal mogočno osebnost velikega vladarja, ki je zadnja leta preživel kot spokorni menih Simeon na Atoški gori.

Z ozirom na vse to veliko delo, ki ga je izvršil Sava na versko-cerkvenem, državnem in političnem, kulturnem in narodnem polju, ni čudno, da se je srbski narod svojega velikega prosvetitelja s toliko ljubeznijo oklenil in da je zvesto čuval in spoštoval njegov spmin skozi vsa stoletja do danes. Zakaj narod ni mogel pozabiti mladega kraljeviča, ki je zapustil udobnost dvorskega življenja in se s toliko vnemo in nesebičnostjo posvetil delu za častno in večno blaginjo svojih rojakov. Zato ni srbske hiše, ki ne bi poznala njegovega imena, zato vse polno pcedincev, družin, obrtnikov in vasi, ki so si sv. Savo izbrali za svojega zaščitnika. Nebroj pripovedi in legend je navezal narod na osebnost svojega svetnika ljubljence, v katerih se jasno razodeva veliko narodno navdušenje za svetnika, ki ga narod smatra za učitelja vsega dobrega in lepega in h kateremu se z velikim zaupanjem zateka v svojih stiskah s postom in molitvijo. »Sv. Sava, srbski učitelj, srbski prosvetitelj, nauči me moliti k Bogu, nauči me govoriti resnico, nauči me, da ničesar zlega ne bom storil« — tako in podobno moli še danes ljudstvo k svojem svetniku.

B. Levin:

Hruške

Pasjugin, pisar v finančnem uradu, je nastopil dopust. Polovico svoje plače je dal ženi, kupil je sebi čevlje in šestletni hčerki obleko, za ostali denar pa je kupil od nekega vrtnarja košaro najboljših hrušk.

Prihodnje jutro je stal s košaro, polno v svileni papir zavitih hrušk, na trgu med branjevc in branjevkami, ki so prodajali brez dovoljenja vsakovrstne stvari. Prvega dne se ni počutil baš dobro. V glavi mu je bučalo od glasnih klicev: »muholovkel«, »francoske sli-vele«, »svitki!«, »milo!«, »najfinejša jabolka!«. Boleli so ga boki, noge je imel vse trde, ker ni bil vajen stati. Tuje mu je zvenel njegov lastni klic: »Hruške! Najboljše hruške!«

Izreden slučaj je bil, da ni ta dan padel kakemu stražniku v roke. Zato pa je mnogo prestal radi svojih tovarišev, zakaj poleg strahu pred stražnikom je imel Stefan še strah pred svojimi tovariši iz urada. Ako je zagledal v daljavi kakega moža z aktovko pod pazduho, je takoj zapustil svoje mesto in zbežal preko ceste — in za njim so zbežali vsi branjevc in branjevke, ki so prodajali brez dovoljenja. Sprvo niso odkrili krivica, toda petič pa so planili po Stefanu: »Idiot! Norec!« In krepka prodajalka perutnine se je postavila predenj in rekla odločno: »Ako nas boš ti, prokleti osel, še enkrat prestrašil, vržem tebe in tvojo košaro preko ceste!«

Toda že po dveh dneh je klical glasno in brezskrbno: »Hruške! Najboljše hruške!« in ni več zbežal pred nobeno aktovko. Proti koncu dopusta se sploh ni več razločeval od ostalih prebivalcev.

Se dva dni je imel dopusta. »Kako hitro

Kaj je novega

80 letnica uglednega šolnika in sadjarja

Vpokojeni nadučitelj Franc Praprotnik v Mozirju v Gornji Savinjski dolini bo obhajal jutri dne 28. januarja svoj osemdeseti rojstni dan. Častljiva starost za ljudskega učitelja, ki je delal celo svoje življenje pridno kot mravlja ter je še v osemdesetem letu tako zdrav in čil, da opravlja razna dela v svojem, nad vse ljubljenem sadonosniku. V tem sado-

nosniku, kateri vsebuje več stotin jablan raznih najzlahnejših vrst, katere je sam nasadil in vzgojil, se počuti najbolj srečnega in zadovoljnega. Gosp. nadučitelj Praprotnik je bil pravi ljudski učitelj. Ko se je pred štiri-desetimi leti priselil v Mozirje, se je jasno zavedal svoje naloge. Pazio je premočnil razmere svojega okoliša, razumel je ljudstvo ter svoje šolsko delo podredil izključno dejanskim potrebom prebivalstva. Dobro je videl, da ni dosti samo, da učitelj vlepa suho abecedo in hladne številke, ampak da se udeležuje na vseh poljih, kjer more prebivalstvu pomagati kulturno, socialno in gospodarsko. To nalogo je dobro razumel gosp. Praprotnik. Z veliko vnemo se je lotil sadjarstva ter dosegel neprecenljive uspehe. Cela Gornja Savinjska dolina je obasjena z izbranimi sadnimi drevjem, ki obdaja kakor v zelenih gozdičih prijazne kmetijske domove. Vzgojil je celo vrsto dobrih kmetovalcev-sadjarjev. Gospod Praprotnik se lahko ob svojem osemdesetletnem rojstnem dnevu z zadovoljstvom v srečo ozira po okolišu Mozirja; povsod zadene na uspehe svojega dela.

Gripa odbije

so minuli ti trije tedni! je premišljeval Stefan. »Ako prodam še to košaro, mi bo ostala čedna volica. Šel se bom kopat ter bom jutri in pojutrišnjem lepo pobajkoval... In pri tem je klical glasno, mehanično: »Hruške! Najboljše hruške! Poleg njega so ležale na nekem vozičku lepe, dišeče melone, in lastnik je klical še glasneje: »Melone, zrele melone!« — »Hruške!« ga je prekrical Stefan. »Hru...«, njegov glas je obstal, začutil je, kot bi ga nekdo stisnil za grlo; nasproti njemu je stal predstojnik njegovega urada in kupoval jabolka. »Koliko pa stanejo?« je začul Stefan dobro mu znani glas.

Nenadoma je planil s svojega prostora in jo ubral z vsemi telesnimi silami po cesti. Za njim je zdirjala čreda branjenec in branjevk. Stefan ni slišal, kako so ga zmerjali minuto pozneje radi neutemeljene panike, kako so mu grozili, da mu bodo polomili vse kosti, ako se še enkrat pokaže na trgu. Njemu je bilo vse eno. Stal je na oglu in zrl za odhajajočim predstojnikom. Njegove ustnice so brezupno šepetale: »Izgubljeno, vse je izgubljeno. Zapodili me bodo, ta sramota!« Nato ga je prešinila neka misel in z nepričakovano hitrostjo je planil za predstojnikom, ga prehitel, se skril za prihodnji ovinek, počakal tam nekaj časa in mu prišel nato s širokim smehljajem nasproti.

»O dober dan, sodrug, Afanazij, baš prihajam z dopusta, šele danes sem se vrnil.«

»In...?« ga je ravnodušno vprašal predstojnik.

»Dela se, kot da ne bi nič razumel,« je pomislil Stefan in vneto nadaljeval: »Danes sem se vrnil, prav dobro sem se odpočil. Le dolgočasno je na dežel, nikakih časopisov, nikakih sestankov. Toda hruške je tam ogromna množina. Tu sem jih prinesel tudi vam.«

Nas zaslužni jubilar se je rodil dne 28. januarja 1849 pri Sv. Amdražu pod romantično Oljsko goro v Savinjski dolini. Leta 1870 je absolviral z odličnim uspehom celjsko gimnazijo. Njegovi starši so ga namenili za duhovnika, zato je vstopil v bogoslovje. Ker ni čutil v sebi poklica za duhovniški stan, je izstopil in se posvetil vzgoji mladine. Leta 1874 je nastopil službo podučitelja v Selnici ob Dravi. Čez dve leti je bil nameščen kot definitivni učitelj v Limbušu pri Mariboru. Leta 1881 je bil nameščen kot nadučitelj pri Devici Mariji v Pušavi na Pohorju, kjer je služboval 8 let. V Selnici in pri Devici Mariji v Pušavi je imel kot navdušen slovenski narodnjak v šoli in izven šole hude narodnosne boje s tamošnjimi nemškutarji in oblastmi. Nemažen kot kraški hrast in trden kot pohorski granit je neustrašeno odbijal vse napade in v šoli poučeval kljub prepovedi v slovenskem jeziku medtem ko so v vseh šolah njegove okolice poučevali večinoma nemško. Leta 1889 je bil nameščen na dvorazrednici (sedaj štirirazrednici) v Mozirju, kjer je plodonosno deloval do upokojitve l. 1915. Sedaj živi kot upokojenec še popolnoma zdrav in čil v krogu svoje družine na svojem vzornem posestvu v v trgu Mozirje.

Povsod kjer je služboval, je imel izborno šolo ter povsod gojil sadjarstvo. Seveda je imel najlepše uspehe v Mozirju, kjer je deloval preko 30 let. Za časa svojega službovanja je napravil 11 drevesnic, v katerih je vzgojil čez 50.000 drevesc, ki so prelepo Savinjsko dolino spremenila v ogromen sadonosnik, kateri donša kmetu neprecenljive koristi. Spisal je mnogo gospodarskih člankov za »Slov. Gospodarja«, »Kmetovalca«, »Poljedelca« »Koledarje Družbe sv. Mohorja.« V Pomotniku je navduševal učitelstvo za kmetijski pouk in kazal pota, kako se naj učitelstvo približa narodu. Višjemu šol. nazd. P. Končniku je pomagal pri sestavljanju ljudskošolskih beril. Zbiral je narodne pesmi za Strekleje zbirke; imena rastlin in ljudska imena raznih sadnih vrst.

V znak priznanja in hvaležnosti za svoje delo je dobil več odlikovanj in diplom raznih gospodarskih ustanov. Pet občin ga je imenovalo za častnega občana. Tekom službovanja so mu šolske oblasti priznale delo z 28. priznanimi dekreti. Pred par leti ga je tudi odlikoval N. V. kralj Aleksander za zasluge na šolsko gospodarskem polju z zlato kolajno. Častitljivemu jubilaru kličemo še na mnoga leta.

Koledar

Nedelja, 27. januarja. 1. predpepel. Janez Zlatoust.

Ponedeljek, 28. januarja. Roger, Julijan, Marjeta. — V torek: Francišek Sal.

Osebnosti

★ Smrtna kosa. V cvetu mladosti je v četrtek zvečer preminul v Zgornji Siški akademik, tov. Vinko Unk. Bil je blag značaj, marljiv, vedno vesel in radi tega splošno priljubljen, poleg tega pa delaven, da ga bomo le težko pogrešali v naših vrstah. Šele v preteklem letu je maturiral na humanistični gimnaziji v Ljubljani in se nato posvetil pravnemu študiju, pa ga je že zalotila zavrtna bolezen in ga v par dneh izmučila do smrti.

»Ne, kako to? Zakaj?« je v zadregi rekel predstojnik.

»Ne, ne, ne smete jih odkloniti,« se je razvnel Stefan. »Hotel sem vam jih prinesiti na stanovanje, tedaj sem zagledal vas...«

»Toda, prosim, hruške stanejo vendar denar!«

»Oh, kaj denar? Z njim krmijo pri nas prašičel Taka bogata letinal Sam sem jih izbral za vas... Ali jih boste vzeli s seboj? Mogoče voz?« Prosim vas le, bodite tako dobri in povejete mi, kdaj lahko pridem po košaro.«

Predsednik se je zahvalil Stefanu in se odpravil s hruškami. Stefan je šel mrk domov. Ko je slučajno segel v žep in našel v njem v svileni papir zavito zlatorumeno hruško, jo je z vso besnostjo zagnal v bližnje korito.

Vrelec „TEMPEL“

uporabljajte kot namizno vodo. prinesejte jo v vnu, ker razkrajja zgrajeno škodljivo vinski kislini. Uporabljajte jo tudi za sadni sok, ker vam daje z njimi pomešana najboljše brezalkoholne pijače.

Vrelec „STYRIA“

Vam z največjim uspehom zdravi želodčne čire, kakor tudi katar želodca in črev.

Vrelec „DONAT“

je po svoji koncentraciji najmočnejša. dosega znana zdravilna voda. Z najboljšim uspehom jo predpisujejo zdravniki pri žolčnih kamnih, pri zaprtju, pri sladkorni bolezni, kakor tudi pri gihu in hemeroidih.

Zahtevajte **Rogaško slatino** po vseh gostilnah in trgovinah v originalnih steklenicah.

★ Iz finančne službe. Imenovani so: za pomočnike arhivarja v II. skupini III. kategorije: Anton Lokar, Karol Podboj, Valentin Kobav in Janko Bogataj dosedanji arhivski činovniki pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani, iste grupe, iste kategorije. — Za registratorje 3. skupine, III. kategorije: Franc Kovačič in Ivan Zorc, Ivan Kramar in Josip Vedam, pisarniški asistenti dosedanje delegacije min. financ v Ljubljani, iste grupe, iste kategorije. — Za protokoliste v 3. skupini, III. kategorije: Rajmund Kokot, Vekoslav Cepak, Rudolf Večerin, Anton Bračko, Evgen Sušteršič, arhivski činovniki pri dosedanji delegaciji min. financ v Ljubljani in Josip Naberger, arhivski činovnik dosedanje računovodstva delegacije min. financ v Ljubljani, iste grupe in iste kategorije. — Za arhivske pripravnike v 4. skupini, III. kategorije: Slavko Kugovnik in Vilko Gogala, dosedanja pripravnik dosedanje delegacije min. financ v Ljubljani, iste skupine, iste kategorije.

Ostale vesti

★ Lastniki avtomobilov in motornih koles se opozarjajo, da vsaj do 15. marca 1929 naznanijo okrajnim glavarjem, v Ljubljani pa policijskemu ravnateljstvu vse spremembe, ki so nastale glede njihovih vozil od lani, in ki morda niso bile že prijavljene. Predlože naj istim oblastvom tudi dokazila, da so plačali predpisane takse v letu 1928. in 1929. Kdor želi, da se mu lanske evidenčne tablice zamenjajo za nove, naj to vsaj do 15. marca t. l. naznani zgoraj imenovanemu pristojnemu oblastvu, ker se kasnejša naročila ne bodo mogla upoštevati pri skupni dobavi. Za tablice, ki bi se posamezno naročale, zahteva tovarna izredno ceno, ker ima velike stroške in izgubo časa, če mora nastavljati stroje samo za posamezne tablice. — Iz urada velikega župana.

★ Vsem, ki se hočejo udeležiti binkoštnega romanja na Trsat! Romanje se vrši v dne od 18. do 20. maja t. l. (Na binkoštno soboto se odpeljemo, v ponedeljek pa vrne-mo!) Vse splošne priprave so že dovršene. Vozila hosta dva posebna vlaka: eden iz Ljubljane, drugi z Maribora. Mariborski bo vozil preko Zidanega mosta, Zagreba Karlovca, ker je ta pot za Stajerce krajša, kakor preko Ljubljane. Podrobna pojasnila so dotiskana in so se razposlala vsem č. gg. duhovnikom. Pojasnilo se na željo vsakomur brezplačno dopošlje. — Sveta vojska, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

★ Tečaj za sadjarske pomočnike (oskrbovalce sadnega drevja) se vrši letos na oblastni vinarški in sadjarski šoli v Mariboru. Namen tečaja je, izobraziti ne prestare moške delovne moči v vseh najvažnejših sadjarskih opravilih v drevesnicah in sadovnjaku, n. pr. pri vzgoji, sajenju, oskrbi, čiščenju, trebljenju, pomlajanju, precepianju in gnojenju sadnega drevja, pri zatiranju škodljivcev in boleznih ter pri najvažnejših načinih sadne uporabe. — Tečaj traja pet tednov in se vrši v treh razdobjih: a) tri tedne spomladi, od 4. do 23. marca; b) en teden poleti, od 10. do 15. junija in c) en teden jeseni, od 23. do 28. sep-

Veliki snežni zameti - Železniški promet oviran

Od četrta dalje skoraj neprenehoma sneži. Veliki snežni zameti so povzročili v vsej Sloveniji velikanske prometne ovire in bi bili kmalu katastrofalni za ves železniški promet. Vsi vlaki prihajajo z velikimi zamudami. Dočim je v Sloveniji zapadlo povprečno za okrog 50 cm snega, poročajo iz Avstrije, da je tam sneg še večji. V petek zvečer je privozil radi velikih snežnih zametov dunajski večerni brzovlak v Ljubljano s skoro štiriurno zamudo. Dunajski brzovlak je že v Maribor prišel z veliko zamudo, ki se je na poti do Ljubljane še povečala.

Snežni plazovi na gorenjski progi.

Na Gorenjskem je snežilo še bolj kot v Ljubljani. V Kranjski gori je padlo do 140 cm snega. Radi teh ogromnih snežnih mas je bil seveda najbolj oviran železniški promet. V petek pozno zvečer so štirje velikanski snežni plazovi zasuli progo med postajama Jesenice in Dobrava-Vintgar. Takoj je bila na lice mesta poslana pomoč. Železniški delavci so čistili progo neprestano do 3. jutraj, dokler se ni posrečilo snega razkldati. Do tedaj je bil ves promet na progi od Jesenic dalje ustavljen.

Včerajšnji brzovlak München — Trst je bil radi snežne lavine na progi uputen zato preko Jesenic, Ljubljane in Postojne v Trst, mesto skozi Bohinj, Podbrdo in Gorice.

Snežni zameti na Notranjskem.

Komaj pa so delavci očistili progo med Jesenicami in Dobravo-Vintgarjem, je že včeraj ob 4. jutraj dospelo od italijanske železniške uprave v Trstu telefonično obvestilo, da so snežni zameti zasuli progo med postajama Divača in Gornjimi Ležicami. Železniška uprava v Trstu je prosila, naj se dirigirata nočni brzovlak Dunaj — Trst in Orient-Simplon vlak preko ravnokar očiščene proge Jesenice — Podbrgo v Trst. Že v petek zvečer je imel tržaški brzovlak proti Dunaju triurno zamudo. Včeraj jutraj se železniški upravi v Trstu še ni posrečilo očistiti zasnežene in zasute notranjske proge, dasi je bilo ves čas, od 4. jutraj, pri delu veliko število

Gripa je tu!

Ne čakajte, da tudi Vas popade, temveč oborožite se, da boste mogli že prve znake pobiti. Izvrsno orožje so

Aspirin tablete

ker te olakšujejo glavobol, prehlajenja, trganje po udih, revmatizem in nevralgične bolečine.

Zahtevajte pristne Aspirin tablete v originalnem zamotu „Bayer“, katere se spozna po modro-beli rdečvaršveni znamki.

tembra. Udeleženci dobe hrano in stanovanje na zavodu brezplačno. Ob zaključku tečaja delajo praktičen izpit in prejmejo spričevalo, ki jih usposablja za izvrševanje raznih sadjarskih opravil pri lastnikih drevesnic in sadovnjakov proti primerni nagradi. Prosilci iz mariborske oblasti stari najmanj 18 let, naj pošljejo pravilno kolekovane prošnje (kolek 5 Din) najkasneje do 22. februarja t. l. podpisane ravnateljstvu. Prošnji je priložiti krstni list, domovnico, spričevalo o ravnosti in poslednje šolsko spričevalo. — Ravnateljstvo oblastne vinarke in sadjarske šole v Mariboru.

★ Bankovci po 1000 in 100 Din s pretiskom pridejo iz prometa. Narodna banka je objavila, da se umaknejo iz prometa vsi bankovci državne izdaje za 1000 Din — 4000 kron in 100 Din — 400 kron. Teh bankovcev je v naših krajih le še malo v prometu. Izdani so bili prva leta po ujedinenju in je na njih podpisan tedanji finančni minister dr. Momčilo Ninčič. Bankovci imajo pretisk: »Četiri hiljada kruna«, oziroma »Četiri stotine kruna«. Za bankovce, ki se umaknejo iz prometa, se dobi polna vrednost pri Narodni banki v Beogradu in vseh njenih podružnicah v državi. Izmenjava bo trajala pet let.

★ Pri zaprtju, pehanju, bolečinah v boku, bolečinah ob straneh, pomanjkanju sapa, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, slabem razpoloženju povzroči naravna Franz-Josef grenčica izdatno izpraznjenje črev in osvoboditev tesnobnih občutkov. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz-Josef« vodo z izbornim uspehom tudi pri zdravljenju trakuje. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

delavcev ter dva močna pluga. Včerajšnji jutranji tržaški brzovlak je radi tega sploh ostal in je vozil samo brzovlak iz Postojne do Dunaja. Izostali so tudi kurzni vozovi Nizza oziroma Ventimiglia — Budimpešta in je radi tega bil odpovedan današnji dnevni brzovlak iz Pragerskega do Velike Kaniže.

Nov snežni plaz na bohinski progi. — Zveza s Trstom začasno prekinjena.

Dočim je ponoči od petka na soboto Ljubljana s težavo vzdrževala železniško zvezo s Trstom in sicer pred 3. jutraj izključno le preko Postojne, po 4. jutraj pa zgolj le preko Jesenic in Podbrda, je bila včeraj ob 7. jutraj pretrgana tudi ta zveza. Ob 7. jutraj je namreč ogromen snežni plaz zasul tir na bohinski železnici. Plaz je zasul progo na štirih krajih med postajama Bohinjsko Belo in Sotesko. Večjemu številu delavcev se je končno do 11. dopoldne le posrečilo odkidati sneg in očistiti progo.

Štirje brzovlaki čakajo.

Ker je bila proga proti Trstu včeraj ves dan pod plazom, je bila s tem pretrgana vsaka zveza Ljubljane s Trstom. Orient-ekspres vlak proti Parizu in nočni brzovlak Dunaj — Trst, ki sta bila dirigirana, mesto preko Postojne, preko Podbrda v Trst, sta morala ostati in čakati na Jesenicah. V Podbrdu pa sta čakala Simplon-orient ekspresni vlak in brzovlak Trst — München tako dolgo, da je bila bohinska proga odkidana. Šele po štirnem čakanju so mogli vsi vlaki nadaljevati vožnjo.

Kamniški vlak obtičal v snegu.

Huda nezgoda je včeraj jutraj doletela kamniški vlak. Drugi jutranji mešani vlak št. 8433 je obtičal v snegu in ni mogel ne naprej in ne nazaj. Iz Ljubljane so Kamničanu poslali na pomoč pomožni stroj, ki ga je privlekel v Ljubljano ob 9.26.

Promet Slovenska Bistrica — Slovenska Bistrica mesto prekinjen.

Na progi Slovenska Bistrica — Slovenska Bistrica mesto je včeraj prvi jutranji vlak sre-

di proge obtičal v snegu. Zato sta morala izostati oba prva jutranja para mešanih vlakov na tej progi. Šele popoldne se je posrečilo popolnoma odkidati progo ter rešiti prvi vlak iz snega.

Velik snežni plaz pri Fali.

Na progi iz Maribora v Dravograd je včeraj ob 11 dopoldne velik plaz zasul železniški tir med postajama Falo in St. Lovrencem na Pohorju. Proga je bila zasuta v dolžini 50 metrov. Promet se je vršil na ta način, da so potniki mariborskega prestopili v dravograjski, potniki dravograjskega pa v mariborski vlak, ki sta se oba obrnila in vrnila na svoji prvotni postaji. Poslana je bila četa delavcev, ki je v teku dveh ur in s pomočjo dveh plugov očistila progo.

Promet splošno oviran.

To so le največje ovire, ki so povzročile začasen zastoj prometa na slovenskih progah. Promet pa je oviran prav na vseh progah, čeprav morda ne v tako veliki meri, kot smo navedli zgoraj. Skoro vsi vlaki v lokalnem prometu imajo najmanj po eno uro zamude, nekateri celo do dve uri. Inozemski vlaki so prihajali včeraj ves dan s tri- do štiriurno zamudo.

Delavstvo dela povsod z največjo požrtvovalnostjo. Sneg kidajo na vseh progah stalno. Vse lokomotive so premleane s snežnimi plugi, vrhu tega pa orje sneg na vsaki progi stalno po en, na lastnem koleslju montiran snežni plug. Železniška uprava ima radi snežnih zametov ogromne izdatke in škodo. Snaženje prog od snega je krito s posebnimi krediti za nepredvidene izdatke. Ti krediti so se v Sloveniji dosedaj že prav znatno uporabili.

Naval delavcev na železniško direkcijo.

Sneg je prišel prav menda le brezposelnim. Včeraj zjutraj se je med njimi zvedelo, da potrebuje železniška direkcija delavce za čiščenje prog. Pred poslopjem direkcije v Kolodvorski ulici se je brž nabrala množica brezposelnih delavcev, ki so vsi ponujali svoje usluge in delavne moči železniški direkciji. Bilo jih je mnogo sprejetih in takoj poslanih na neočiščene proge. Naval brezposelnih na železniško direkcijo najbolje ilustrira splošno pomanjkanje dela v Ljubljani.

Deseturna zamuda Orient-ekspresa.

Včerajšnji Orient-ekspres vlak je prišel ob 5 popoldne v Ljubljano z zamudo 10 ur.

Proga Divača — Trst očiščena.

Proti večeru se je italijanski železniški upravi v Trstu posrečilo očistiti železniški tir med Sv. Petrom in Divačo. Železniški promet med Trstom in Ljubljano, ki je na progi preko Postojne počival več kot 12 ur, je bil zopet vzpavljen. Če ne bo na progi novih zaprek, se pričakuje normalen prihod večernega tržaškega vlaka. Dunajski brzovlak pa je imel včeraj zopet večurno zamudo.

Sankaške tekme odpovedane.

Bohinjska Bistrica, 26. jan. (Tel. »Slov.«) Sneg je tukaj zapadel znova en meter visoko, tako, da je sedaj snežna plast debela čez pol-drug meter. Za jutri, v nedeljo, so bile napovedane sankaške tekme. Radi zapadlega snega se ne bodo vršile danes, kot je objavljeno, temveč so preložene na prihodnjo nedeljo, dne 2. februarja.

Družina na splavu na besneči Drini

Te dni se je odigral na reki Drini pre-freljv prizor. Učitelj Babič iz Zepe v Bosni je bil s svojo ženo in z dvema malima otrokoma v Višegradu. Nato je z družino stopil na splav, da z njim odplove po Drini navzdol do Zepe. Mraz je bil oster, Drina pa deroča in ledena. Splav z družino Babiča je vodil neki izkušen splavar, ki je srečno priplul na mesta, kjer bi se bilo treba ustaviti. Ko so se hoteli tu izkreati, je skočil neki drug splavar na splav, hoteč pomagati splavu pri pristanku, toda pri njegovem skoku je počila vrh, s katero je bil splav že pritrjen na breg. Splavar, Babič in njegova družina so bili s splavom odtrgani od brega in prepuščeni narastli Drini. Deske so se pričele druga za drugo trgati od splava. O grozni usodi, ki je pretila ponesrečeni družini, so bile obveščene oblasti, ki so hitro organizirale pomoč. Po bregovih Drine so se zbirali ljudje, pomagati pa jim ni mogel nihče. S splava so se oglašali obupni kliči otrok in žene. Orožniške postaje vzdolž Drine so sproti obveščale, kako breme nosi Drina s seboj. Končno so nesrečno družino vso premraženo in ozebilo rešili v Srebrenici.

★ **Numerus clausus za odvetnike?** Vlada namerava, kakor se čuje v poučenih krogih, temeljito spremeniti še-le pred kratkim od skupščine sprejeti zakon o odvetnikih. V vseh večjih mestih bo baje uveden za odvetnike numerus clausus, t. j. da bo smelo izvrševati odvetniško prakso samo določeno število odvetnikov.

★ **Koliko ima Zagreb avtomobilov?** Včeraj smo objavili število avtomobilov za Ljubljano. Zanimivo je s tem številom primerjati število avtomobilov v Zagrebu. Lani je bilo skupaj

prijavljenih na novo 247 osebnih avtomobilov, 44 avtobusov, 58 tovornih avtomobilov in 101 motocikel. Odjavljenih je bilo 270 avtomobilov. Prodan je bil 101 iz Zagreba. Koncem leta je bilo v prometu 837 osebnih avtomobilov, avtotaksijev in avtobusov, 228 tovornih avtomobilov in 262 motornih koles. K šoferskemu izpitu je bilo pripuščenih 281 oseb.

★ **Elektrifikacija otoka Krka.** Že dalj časa se pripravlja elektrifikacija otoka Krka. Z elektrifikacijo Baške, znanega letoviškega kraja, ki ga obiskujejo posebno ljubljanci, so dela že razpisana. Po odobritvi dražbe se bo pričelo z delom, ki mora biti končano do začetka sezone. V Baški se namerava v bližnji bodočnosti zgraditi tudi vodovod. V mestu Krku je elektrifikacija že dovršena. Tudi v Aleksandrovcem se dovršujejo predpriprave za uvedbo električne razsvetljave.

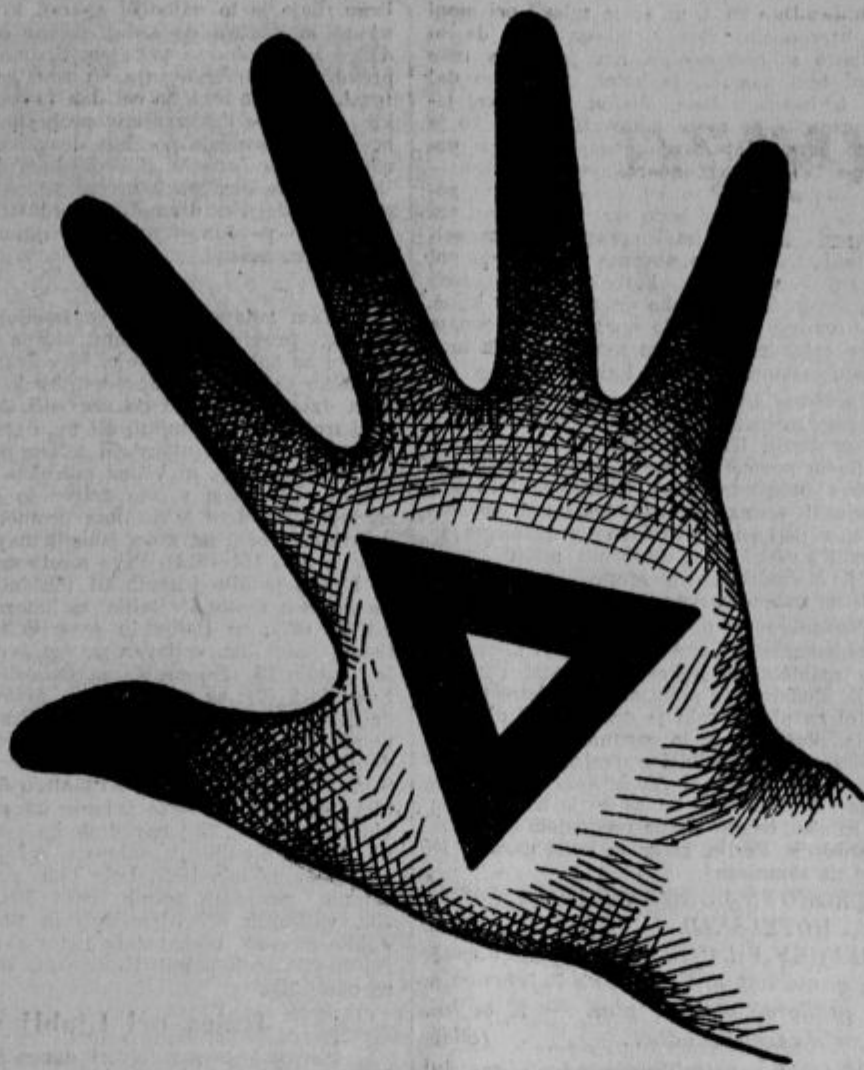
★ **Velika poneverba v Bjelovaru.** Poštni uradnik Ivan Salopek v Bjelovaru je koncem novembra meseca nastopil 20dnevni dopust ter se od tedaj ni več vrnil. Pregledali so knjige in ugotovili, da je Salopek poneveril 70.212 Din. Od svoje žene, ki živi v Varaždinu, je že dalj časa ločen. Za Salopekom manjka vsaka sled.

★ **Požar v subotički tovarni.** Te dni je nastal v Subotici, v tovarni otroških igrač, last Vojislava Spitzera, velik požar. Goreti je začelo v stranskem delu tovarne, toda radi močnega vetra je bilo vse poslopje v plamenih, še predno so prišli gasilci. Ko so prišli gasilci, so bili v veliki zadregi, ker ni bilo vode blizu, predno pa so iz oddaljenega vodnjaka napeljali vodo, je že vsa tovarna zgorela. Gasilec se je s težavo posrečilo rešiti okoliške hiše, katerim je pretila nevarnost. Škoda je zelo velika.

★ **Samoumor šestinsletne deklice.** V stanovanju svojih staršev v Subotici je izvršila te dni samoumor 16letna Ljubica Gradiča. Vzrok samoumora je dokaj nenavaden. Rahlo-čutno deklico je zelo zabolela očetova graja radi neke malenkosti. Umaknila se je v svojo sobo ter si poglala iz očetovega revolverja kroglo v srce.

★ **Ožanič pride pred državno sodišče.** Sodišče v Zagrebu je na predlog državnega pravdnštva sklenilo, da se odstopi spis o preiskavi proti Marku Ožaniču radi atentata na detektiva Alfreda Grauerja novemu državne-mu sodišču za zaščito države v Belgradu. To bo odločilo, ali naj se Ožanič izroči držav-nemu sodišču v Belgradu ali pa naj ga sodi zagrebško sodišče. V vsakem slučaju pa se bo Ožanič moral zagovarjati po novem zakonu o zaščiti države varstva in reda v državi, ker spada dejanje, katerega je osumljen pod točko 7. čl. 1 tega zakona.

★ **Smrtna nesreča otroka.** 10 letna deklica Ana Sršenova v Dubrovniku je oblačila svojega mlajšega brata pri ognjišču. Ogenj se je prijel oblačil in nesrečna deklica je do-bila tako hude opekline, da je nato umrla.

VIM SNAŽI VSE

★ **Vlomilci odnesli 95.000 Din.** V poštni urad v Murtežu pri Šibeniku so te dni vlomili neznan tatovi. Odnesli so celo blagajno z zneskom 95.000 Din. Policija je vlomilec že na sledu.

★ **Maščevanje dijakov nad profesorjem.** V Velikem Bečkereku so odkrili tajno društvo srednješolskih dijakov pod imenom »Nacional«. Cilj tega društva je bil maščevati se nad nekim profesorjem radi krivic, ki jih je baje storil dijakom. Te dni so dijaki pričeli izvrševati društveni »program«. Razbili so pono-či profesorju vsa okna. To dejanje izzvalo splošno presenečenje in uvedena je bila preiskava. Neki dijak, ki je bil član tega društva, je izdal vse. Šolske oblasti so takoj uvedle po-stopanje proti obziviljenim dijakom, ki bodo najstrožje kaznovani.

★ **Nesreča dveh otrok z dinamitno patro-
no.** V Apatinu se je te dni pripetila huda ne-sreča. Pelletni Raimund in širiletni Norbert, sinova apatinskega zobozdravnika dr. Franca Amanna, sta se šla igrati v skedenj svoje tete Ane Kress. Tam sta našla zarjavelo dinamitno patrono in razbijala po njej. Patrona je eks-plodirala in hudo ranila oba dečka. Norbert je bil tako razmesarjen, da ga je moral oče takoj prepeljati z avtom v bolnišnico. Raimund pa je bil hudo ranjen v prsih.

**ZOBOZDRAVNIK
MED. UNIV. DR. CIRIL CIRMAN
MIKLOŠIČEVA CESTA 18/I
JE OKREVAL IN ZOPET REDNO ORDINIRA**

★ **ZA LEPO DOMAČE PETJE** morate imeti Slovenske narodne pesmi, ki jih je na novo priredil strokovnjak prof. M. Bajuk. Priporočajo se posebno manjšim per-skim zborom. Naročiti jih morete pri Novi založbi v Ljubljani (r. z. z. o. z.), knji-garna in trgovina s pisarniškimi potrebščinami.

★ **PREŠERNOVO ZBRANO DELO** v ele-gantni vezavi celo usnje, katero je Jugoslov. knjižarna kot založnica, takoj po izdaji knjige obljubila, je sedaj dobila po Din 90.— za izvod. Tako je dobila knjiga našega največjega genija tudi primerno zunanjo opremo.

★ **PRIJAVA ZA DAVEK NA POSLOVNI PROMET** od pavšiliranih podjetij bo dobili z jutrišnjim dnevom v Jugoslovanski knjižarni v Ljubljani. Tiskovina bo veljala 1 Din. Temu davku so zavezani vsi obrtniki kakor tudi trgovci, ki imajo pod Din 360.000 letnega prometa.

★ **IZ POSLEDNIH LET KREKOVEGA ZIVLJENJA.** Napisal I. Dolenc. — Ta raz-prava v Času, o kateri smo včeraj poročali, je izšla tudi v posebnem odtisu. V komisiji jo ima Nova založba v Ljubljani, Kongresni trg štev. 19. Cena 6 Din.

★ **OPOZARJAMO** na današnji oglas no-vega pogrebnege zavoda I. Gajšek, Vodmat-Ljubljana.

★ **PREVIDNA GOSPODINJA NE KUPI** zmlete kave. Videti hoče, kaj kuha. Pri Žiki lahko ugotovi, da je iz kaljenih rženi h crn, torej iz rži, ki krepi celotni organizem.

★ **V ČASU EPIDEMIJE** se priporoča za desinfekcijo rok in perila »Sanoform«.

★ **DOBRA METODA ZA PREPREČEVA-NJE KATARJE V GRU.** — Ko se pojavlja hladna zimska doba, povzročuje prememba temperature posebno pri ljudeh, ki živijo v mestu, znatno prehlajenje. Zelo pogosti so osobito katarji v grlu. Znaki te bolezni so obče znani: hripavost v grlu, bolečine v goltancu in hripav glas. Kako se najbolje obranimo te nadloge? Najboljši uspeh dosežemo z onimi preparati, ki preprečujejo vnetje v objektivnem smislu, v subjektivnem pa ublažijo bo-lečine. Vsem tem zahtevam pa ustrezajo edine Panflavin-pastilje.

★ **CENJENO OBCINSTVO** se vljudno po-zarja na inventurno prodajo ostankov parov čevljev, osobito malih števk po znatno zni-žanih cenah dokler zaloga traja v trgovini »Peklo«, Ljubljana, Aleksandrova cesta.

★ **PRI SLABOKRVNOSTI**, po prestani TEŽKI BOLEZNI, uživajte samo Chinoferin. Dobi se v vsaki lekarni.

★ **OPOZARJAMO** na oglas Spodnještajer-ske Ljudske posojilnice na zadnji strani da-našnjega lista.

★ **PODPORNO DRUŠTVO SLEPIH**, Ljubljana, Wolfjaca 12, prosi vljudno milodarov.

LOVSKI PLES

Na svečnico večer se vrši v veliki dvorani na Ta-boru ples, ki ga prirede naši lovci. Ker bo zabava v znamenju lisice, bo tozadevno bogato okrašena tudi dvorana. Kakor vedno, bo tudi letos to naj-prijetnejša predpustna zabava, kjer se snidejo vsi lovci in njih prijatelji. Obleka športna ali navadna.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Dnevna in nočna služba: 1. Sušnik na Ma-rijinem trgu, 2. Kuralt na Gosposvetski cesti, V noči na terek: 1. Ramor na Miklošičevi cesti, 2. Trnkoczy na Mestnem trgu.

○ **Krščanska šola**, podružnica za stolno župnijo ima redni letni občni zbor drugo ne-deljo, dne 3. februarja ob 5 popoldne v Jugo-slovanski tiskarni.

○ **Pouk na tukajšnji realki** je radi veli-kega števila za hriplo obolelih dijakov ukinjen do vsehvi 3. februarja.

○ **Na napačen naslov** je v četrtkovi šte-vilki »Jutra« nekdo naslovil notico glede po-manjkanja premoga v Ljubljani. Priporočaj, da bi se gospodinje založile s kurjavo poleti in v jeseni. Kolikor razmere to dopuščajo, so to vse gospodinje že vsako leto storile. Zakaj pa tega ne store železnice, ki imajo prostorov dovolj, kjer si lahko za mesece in mesece vskladiščejo premoga. In zakaj se ne založe s premogom industrije, državni uradi in razni zavodi, ki istotako razpolagajo z obsežnimi skladišči? Koliko pa je privlačnih gospodinj-stev, ki bi imela tolike shrambe, da bi si mogla nabaviti kurjave za celo zimo. Marsi-kdo se v svoji drvarnici komaj obrne, koliko pa je takih, katerih cela shramba obstoja v enem zaboju! In v današnjih težavnih časih tudi ne premore vsakdo kar naenkrat par ti-soč Din da si bo nabavil kurjavo za celo zimo skup. Priporočati pa bi bilo tudi rudnikom, da imajo do privatnega konzuma malo več obzirnosti, kakor jo pa pokazujejo baš letoš-njo zimo, ko se je v treh jesenskih mesecih samo iz Trbovelj izvozilo nad 17.000 ton pre-moga v inozemstvo, za nas pa niti kočevskega ni za nujno potrebo na razpolago.

○ **Družabni klub v Ljubljani** priredi 2. febru-
arja t. l. pričenši ob pol 9 zvečer svoj tradicionalni zabavni večer v vseh prostorih »Unionac«. Vstop le proti vabilu. Ako kdo ni dobil vabila in se želi udeležiti prireditve, naj se zgasi pri predsedniku: Jca. Gegaia, ravnatelj trgovske šole.

○ **V marionetnem gledišču** bo danes popoldne prvič nastopil Gašperček v »Rdeči kapiici«. Mali in veliki iskreni vabljani v Akademski dom ob 4. — Kršč. žensko društvo.

○ **Ljubljanska sekcija Jugosl. historičnega društva** priredi v ponedeljek, dne 28. januarja 1929 ob 6 zvečer v Historičnem seminarju (univerza) svoje redno predavanje. Predava g. univ. prof. dr. Metod Dolenc o temi: Izvršljiva obveza k povračilu vsakega škoda v pogodbenih listinah iz 14. do 18. stoletja (Landesarchivbündel).

○ **Vrtnarsko predavanje** ljubljanske po-družnice Sadjar in vrtnarskega društva se v torek, 29. t. m., radi hripe in drugih zaprek ne more vršiti in je preloženo na prihodnji torek, t. j. 5. februarja.

○ **Prijava psov.** Ponovno nujno opozarjamo vse lastnike in rejnike psov v Ljubljani, kateri do sedaj svojih psov letos še niso prijavili, naj jih pri-javijo nemudoma mestnemu magistratu (Mestni trg štev. 2-II, soba štev. 39 na dvoriščnem hodniku, levo) ter obenem plačajo pasjo takso za leto 1929. v znesku 100 Din za vsakega psa. Podrobnosti so razvidne iz lepakov, ki so nalepljeni po mestu. Iz-rečno pa opozarjamo, da bo mesecni magistrat, pri-čenši s 1. februarjem 1929 zaračunal vsem zamudni-kom pasjo takmo v dvojnem znesku, t. j. 200 Din za vsakega psa.

○ **Razočarani iznajditelji.** V eni večjih ljub-ljanskih tovarn je delal pred leti mlad delavec. Bil je zelo bistroumen. Pri preizkuševanju raznih kovin s kislinami je slučajno prišel na misel sestaviti novo električno baterijo na podlagi odkritja, ki ga je napravil pri delu. Misil in sestavljal je to baterijo

PRI ŠOLSKIH OTROCIH pospešuje naravno krepično sredstvo „OVOMALTINE“ rast, zvišanje teže in duševni razvoj.

Proti kašlju

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele

V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

tako dolgo, da je funkcionirala celo bolje, kot baterije, ki jih je dotedaj poznal. Tajnosti svojega izuma ni zaupal nikomur v Ljubljani, pač pa je takoj pričel misliti na patentiranje izuma. Obrnil se je še poprej na razne nemške tovarne s prošnjo, če bi hotele njegov izum odkupiti in uporabiti. Odgovora ni dobil od nikoder. Odsel je sam v Nemčijo in tam skušal uveljaviti svoj izum. Nikjer ni našel razumevanja. Le neke v Porenju je našel na nekoga inženirja, ki je delavca razumel. Povabil ga je v svoj laboratorij in mu tam demonstriral celo vrsto stičnih izumov, ki so vsi tako ali še bolj učinkoviti kot njegova baterija. Razložil mu je tudi, zakaj njegovo odkritje dosedaj še ni bilo uporabljeno v tehniki: kovine in kisline, ki bi se dale tu uporabiti, so predrage in vrhu tega tudi električni tok, dasi sprva močan, kmalu opoša. — Tudi bi bile take baterije na primeru pri telefonu ali hišnem zvoncu precej neuporabne. Delavec je spoznal, da je bil njegov trud zaman — vrnil se je le dni v domovino, potem ko je vse svoje prihranke porabil v Nemčiji. Njegovo razočaranje pa ga ni zlomilo: kljub vsemu baje dela sedaj na neki novi iznajdbi, ki mora po njegovem nameri presenetiti svet. Prijatelji ga skušajo prepričati, naj bi to opustil, toda iznajditeljska volja je v njem neomajna in moč se vda dalje novim iluzijam.

○ **Pozor na »brezposelnost«** Brezposelnost je sicer precejšnja, toda med brezposelnimi je znatno

Število prav temnih tipov. — Vsem v svarilo konstatiram to-le: Dne 26. t. m. se je zgledal pri meni v uradu brezposelni človek takega tipa, da bi dobil podporo za brezposelnost. Ker podležev take podpore ni bila mogoča, je hotel, da bi mu dal prispevek iz lastnega žepa. Mislim, da se kaj takega od uradnika ne more zahtevati. — No, ko je ta podpora potrebni poštenjak odšel, sem pa pogrešil svoje 120 Din vredne rokavice! — Mož — poštenjak komunističnih načel se je skliceval po pred na ur. — Naj bodo torej opozorjeni vsi uradni tovariši, ki bodo imeli opraviti s brezposelnimi ali takimi, ki iščejo ubožnih podpor, da naj zapno suknjice. Rokavice, klobuke, morda tudi suknje, in drugo tako navlako pa denejo pod ključ. Kdo ve že naprej, a kom ima opraviti? Stanovanja pa je treba sploh zaklepati, ko se že v javnih uradih dogajajo tatvine. — Fran Kristan.

○ **Oproščeni šofer.** Pred meseci se je na Miklošičevi cesti pripetila smrtna avtomobilska nesreča. Šofer Anton K. je s osebnim avtomobilom podrl na tla in povozil kolesarja Franca Habiča, ki je pozneje v bolnišnici umrl. Včeraj se je vršila proti šoferju K. sodna razprava. Senatu je predložil v. a. s. Mladič, državno pravdnštvo je zastopal g. Javoršek, obtožena pa je branila dr. Adlešič. Sodišče se je prepiralo, da šoferja pri nesreči ne zadene krivda in ga je oprostil.

○ **Hladnokrvnost tat.** Služkinja Matilda Lavričeva pri ravateljju Lahu v Tavčarjevi ulici je v podstrešju našla nekoga moškega, skritega med zaboji. Služkinja je pobegnula s podstrešja, tat pa je stekel za njo. V roki je držal nekaj ukradenega perila. Služkinja se je opogumila in ga vprašala, kaj dela tu. Tat, približno dvajsetleten mladnik, je izjavil hladnokrvno: »To le bom vzelo! Služkinja se je zekadila vanj, tat pa se je izmuznil po stopnicah in ušel, čeprav sta ga preganjala služkinja sama in stražnik. Perilo, ki ga je hotel ukrasti, je odvrzel že na stopnicah.

○ **STROKOVNA ORGANIZACIJA NATA-KARJEV, HOTELSKIH IN GOSTILNIŠKIH USLUŽBENCEV V LJUBLJANI priredi v vseh prostorih grand hotela Union dne 7. februarja svoj 10. jubilejni valček ples. — K obilni udeležbi vabi veselilni odbor. (864)**

○ **PRANJE, svetlolikanje ovratnikov in vse perilo, kemično snajenje oblek: Šimenc, Kolodvorska 8.**

Pridite vsi na
»ČEVLJARSKI PLES«
ki bo
v Mesnem domu
dne 2. februarja 1929.
Muske dobrodošle.

Maribor

□ **Razpust tajništva SLS v Mariboru.** Včeraj dopoldne ob 9 se je oglasil v bivšem tajništvu SLS na Aleksandrovi cesti okrajni nadzornik policijskih agentov g. Cajnko v spremstvu okoliških nadzornikov Mohoriča in Gorčiča ter izročil bivšemu vodji pisarne tukajšnjega tajništva g. Marku Krajuca tozadevni razpustitveni odlok. Našli pa niso ničesar, kar bi mogli zapleniti. Tajništvo SLS je namreč že 21. t. m. prostovoljno likvidiralo in se je v njega prostore preselila tukajšnja Prosvetna zveza.

□ **Petdesetletnica rojstva** je obhajal včeraj v krogu svojih prijateljev splošno priljubljeni ravnatelj mariborskega vojaškega urada g. Janko Jež. K petdesetletnici naše iskrene čestitke!

□ **Referat pri oblasnem komisariatu.** Referat za gradbe je prevzel sam oblasni komisar dr. Leskovar, referat za zdravstvo ravnatelj oblasnih uradov Gračner, referat za kmetijstvo Krošelj, referat za finance in socialno politiko šef oblasnega računovodstva Božič.

□ **Slavnostno akademijo** priredi prihodnjo nedeljo tukajšnje zgodovinsko društvo v proslavo stoletnice smrti Josipa Dobrovskega. Akademija se vrši v čitalnici študijske knjižnice. Slavnostni govornik bo vseučiliški profesor dr. Burian iz Ljubljane.

□ **Odlikovanja pri policiji.** Z zlato kolajno za civilne zasluge so bili odlikovani: nadzornik Remec; kontrolni nadzorniki Kadunc, Sosič, Kozmina in Zajec; višji stražniki: Lupežič, Dujec, Cigoj, Krotič, Grušen in Pavšič. S srebrno kolajno so bili odlikovani: višji stražniki Anton Penko, Simčič, Miljavce, Mervič, Polžar, Stok, Markežič, Kovačič, Ivan Mučič, Obersnel, Rudež, Gračner, Srok in Kac.

□ **Nitji poštni in brozovski uslužbenci** imajo danes ob 14 v dvorani glavne pošte svoj redni letni občni zbor.

□ **Krščanska ženska zveza** priredi danes ob 17 poučno predavanje s skriptinami slikami. Predavanje se vrši v dvorani Zadrugne gospodarske banke.

□ **Sneg** je tudi včeraj ves nad naletal prav na goste ter čisto pobelil naše mesto. Računa se, da je vso skupaj zapadlo do 60 cm snega. Ves dan so bili mestni delavci zaposleni s čiščenjem in celo motorni snežni plug se je le s težavo in otepavajoč se z ene strani na drugo prerival skozi visoke snežne piane. Parkirali so mu celo popokale verige na zadnjih kolesih. Od zore do mraka so prevzeli vozniki snežne mase vzdolž Vojkovega trga pri pristanu. Po Dravi plovejo velikanske ledene plošče, ki mešoma celo zagrinjajo njeno močno površino. Radi visokega snega se je moral danes ukiniti avtobus na vseh podeželskih progah, razen tega na progi proti Teznu in Nova vasi, tako da se do nadaljnjega vrši avtobusni promet samo v Mariboru. Tudi vlaki so včeraj prihajali ves dan z velikimi zamudami. Na Pohorju se bodo danes kljub temu vršile smuške tekme.

□ **Aretacije komunistov.** Aretiranih je bilo več komunistov, ker obstaja sum, da so v zvezi s širjenjem znanih komunističnih letakov.

□ **Umrli so:** Antonija Filipčič, žena kovinotiskarja državnih železnic, 38 let, pogreb jutri ob 15; Herman Kumpert, inženir, 62 let, pogreb jutri ob 16; Ivan Pregršič, zasebnik, 51 let, pogreb jutri ob 17; Terezija Rodošek, vinarica, 56 let, pogreb danes ob 14; Ljudevit Esterl, pisarniški sluga državnih železnic, 58 let, pogreb danes ob 16.

□ **Poročili so se** pretekli teden: Anton Kovec, šofer, z Marijo Stiparjevo, kuharico; Adam Mraz, ključavničar, z Rozo Wertherjevo, vlagalko; Matevž Vidmar, ključavničar drž. žel., z Josipino Pevhe-žovo, tkalico in Josip Schabeder, kroj. mojster, z Angelo Plohojvo, natakarico.

□ **Pri delu ponesrečili.** 63 letni delavec Stefan Stanek, ki je zaposlen v Fabrikovem mlinu, je nesel

vrečo moke po stopnicah. Pri tem mu je spodrsnilo. Pri padcu si je zlomil roko v ramenu. Prepeljali so ga v bolnico.

□ **Veterinjski trg** je bil radi snežnih zametov zelo slabo obiskan. Kmetje so pripeljali samo štiri vozove krompirja. Obisk je bil zelo slab. Pač pa so nazvalje temu pripeljali špeharji 112 vozov slanin in mesa. Zanimivo je bilo gledati, kako so špeharji sami odkopavali sneg, da so lahko postavili stojnice.

□ **Na pol golega v snežni noči** je ustavil stražnik neznanca na Aleksandrovi cesti. Na policijskem komisariatu se je pokazalo, da gre za nekoga V. ki je malo slaboumen in ki večkrat pobegne od doma, zlasti ponoči.

□ **Ure, zlatino, srebrnino, NA OBROKE BREZ POVIŠKA, samo pri M. ILGERJEV sin, urar, Maribor, Gosposka ulica.**

Zadovoljstvo v hiši
je le tedaj, ako uporabljate pražene kave trdke
ANTON FAZARINC, CELJE

Celje

□ **Odlika ponedeljkovega prosvetnega večera** bodo krasne skopične slike, nad 60 po številu, ki so izdelane po originalnih posnetkih g. prof. dr. Jeharta iz Maribora, ki se je ponovno v študijske svrhe mudil v Sveti deželi. Predavatelj gospod Cestnik Anton se je zadnjega študijskega popotovanja g. dr. Jeharta udeležil in bo zato oris za namihih pokrajini iz Palestine še posebno interesant. Vstopnice se dobe v Ljudski knjižnici na Čankarjevi cesti.

□ **Po dveh letih imata obračun.** Marija Dobovičnik, ki stanuje sedaj v Gaberju, je imela pred dvema letoma lastno pekarijo in je takrat najela kot pekovega pomočnika nekoga S. Pobotala sta se radi plače tako, da doli S. polovico čistega dobička od prodanega kruha in pečiva. S. je kruh prodajal strankam, prejemal je od istih denar, po 10 dneh »vestnega« službovanja pa je pobral, ne da bi napravil z gospodinjo obračun. Dobovičnikova ga je dolgo časa iskala, a zaman. Sedaj pa je našla na naključju nanj v Celju, kjer je uslužben pri neki tukajšnji ugledni pekarni. Seveda ga je takoj priporočila policiji, napram kateri pa S. trdi, da ji ni odnesel Din 916, kakor pravi Dobovičnikova, temveč kvečjemu Din 850, kolikor je pač znašal njegov 10 dnevni zaslužek.

odvetnik
dr. Anton Novačan
ima svojo pisarno
v Celju. Glavni trg št. 9 Tel. št. 170

Dopisi

Tržič

Črna zastava na društvenem domu naznanja zopet izgrubo enega izmed onih, ki so v življenju odločilno vplivali in posegali v naše društveno življenje in delovanje. V petek ob 8 zjutraj je odšel v boljše življenje g. Vinko Zupen, bivši predsednik društva sv. Jožeta, dolgoletni in nad vse agilni predsednik in načelnik »Orla«, odlični naš prijatelj, katerega bomo težko pogrešali v naših vrstah. Dolgo smo se bali zanj, kruta vojna mu je pustila kal bolezn, a kljub temu nas je bridko zadela vest, da nas je moral zapustiti v najlepših letih, polna načrtov za bodočnost. Pogreb bo danes, v nedeljo ob 9 dopoldne.

Izlet v Kranj priredi vsa naša kulturna društva danes popoldne. Ob 4 prirede v kranjskem društvenem domu akademijo, ki naj pokaže naše prosvetno delovanje, obenem pa se bodo tudi odločili za potovanje, ki ga je že pred leti priredilo bratsko kranjsko društvo pri nas.

Radio v Rokodelskem domu je končno inštaliran. Baje je to najboljši aparat, ki jih ima naše mesto in okolica do sedaj. Kakor čujemo, bo do dence že popolnoma prirejen. Upamo, da ne bomo prevarani v pričakovanju, ki smo ga stavili nanj. Igral bo vsako nedeljo cel dan in tudi ob delavnikih, kadar bo kak zanimiv program, o čemer nas bo sproti obveščala posebna deska, ki bo v ta namen postavljena na Rokodelskem domu.

Na Srečnice ob 7 zvečer se na splošno željo ponovi nedeljska dramatična predstava. Konec ob 10; toliko v vednost mnogostevilnemu tozadevemu povpraševanju.

Kranj

Kam potujemo, kam se izseljujemo. Osební promet prebivalstva kranj. okraja z državami v Evropi na splošno nazaduje, le s Francijo in Čehoslovaško kaže stalen napredek. To kaže, da nam že naša država nudi mnogo več reči, katere je bilo prej treba iskati v tujini, ali pa, da se je blagovni promet z drugimi državami toliko pomenstil, da pri nakupu blaga ni vedno potrebna osebna intervencija. Potovanja v tuje države so predvsem trg. značaja. Posebno je živahen promet s sosednjimi državami. Vseh, na novo izdanih navadnih pot. listov je bilo 151 (214). Prvo mesto zaseda Avstrija, za katero je bilo izdanih 64 (86) nov. pot. listov. Na drugem mestu je Italija, za katero je bilo izdanih 80 (62); za Italijo in Avstrijo 12 (10) potnih listov; potni list, veljaven za vse evropske države, je dobilo 23 (29) oseb, za Čehoslovaško 10 (5), Francijo 8 (6); za ostale evrop. države 4 (17). Podaljšanih je bilo 317 (405) in vidiranih 442 (598) potnih listov. Izseljeniških potnih listov je bilo izdanih 26 (13) in sicer za Kanado 18 (7), Zdr. drž. Sev. Amerike 3 (—), za Argentino 5 (6). Torej je bilo leta 1928. na novo izdanih oz. podaljšanih oz. vidiranih 996 (1290) navadnih in izseljeniških potnih listov. Številke v oklepaju kažejo število potnih listov za leto 1927. Leta 1926 pa je bilo novo izdanih navadnih potnih listov 368, podaljšanih 493, vidiranih 625; izseljeniških potnih listov je dobilo 35 oseb, vseh potnih listov skupaj 1521. Torej število vseh potnih listov pada od leta na leto za okoli 300.

Ježica pri Ljubljani

Nov avto-promet otvoril danes g. Magister iz Vižmarjev. Avto bo vozil vsake pol ure. Cena od Figovalca do črnuškega mostu je 3 Din. Kakor smo zvedeli, bo izdal tudi mesečne vozovnice po 60 Din za dvakratno vožnjo vsaki dan tja in nazaj.

Komunisti so v preteklem tednu razmetali po vaseh letake v kuvertah. Ljudje so te letake takoj pometali na ogenj, ker nočejo imeti opravka s tako stvarjo.

Kronika. V naši občini je bilo v letu 1928. rojenih 60 otrok. Umrlo je v občini leta 1928. 25 prebivalcev. Od leta 1903. jih je lani najmanj umrlo. Med to dobo pa je bilo leto 1905. najbolj umrljivo, tedaj je umrlo 58 ljudi.

Za upravnika občine je veliki župan določil dosedanjega župana Severja Janeza.

Novo mesto

Prostovoljno gasilno društvo v Novem mestu priredi 2. februarja svojo običajno zimsko prireditev ob 8 zvečer. Na sporedu je enodejanka »Damo-klejev meč«, razni kupleti in točke salonskega orkestra.

Litija

Hripa — obvezna prijava. Okrajno glavarstvo je izdalo ukaz, da se mora vsak nov slučaj hripe takoj javiti občinskemu uradu.

Slov. Konjice

Osebné vesti. Za sodnika na tuk. okr. sodišču je imenovan g. Anton Petrič. Premestena sta: g. Vilko Minati, geometer, in g. Mihael Zorčič, protokolist, obo v Slovenjgradec.

Otroška epidemija. Zadržaj čas zelo straše po trgu in okolici ošpice.

Nesreča. Pri sankanju si je zlomila ključnico Marija Rušnik.

Pavlovo sprebranje nam je prineslo novo množico snaga.

Gornja Radgona.

»Jutro«, št. 21, piše: »Tukajšnji župnik g. M. Gaber se je pretekli četrtek v družbi dveh deklic odpravil na sankanje na Polički breg. Nesreča je hotela, da je zavozil v klanec. Provrgli so se in si je 16 letna K. zlomila nogo, župnik pa si je spahnil roko.« — Resnica nad vse! Tukajšnji župnik je preteko sredo, gredoč iz šole na Ščavnici — na Poličkem bregu slučajno zadel na šolarje, ki so se sankali. Dve deklici ga povabila, naj se pelje z njima enkrat. — Nesreča je hotela, da ste zavozili v klanec. ... itd.

Prosvetna zveza

v Ljubljani

Mali kino

V filmskih časopisih se je pričelo živahno razpravljanje o ozkih filmih za male in cenene kinoaparate. Ing. dr. Busch piše (v Der Bildwart 1923, str. 699), da zadostuje širina slike 1 m do 1.5 m za precejšnje število gledalcev. Izložbeni kino v »Slovenčevem« paviljonu na Miklošičevi cesti v Ljubljani to v polni meri potrjuje. Slike »Slovenčevega kina« so komaj 60 cm široke. Cesta je večkrat polna gledalcev in nekateri gledajo celo s hodnika na nasprotni strani ceste, torej iz daljave okoli 15 m. Zanimivo je, da če gledamo žive slike (kino), ki so sicer nekoliko manjše, se nam, ven dar zdi, da gledamo predmete kakor bi bili v naravni velikosti. Te ugotovitve so važne zlasti za naša manjša izobraževalna društva. Kajti z omenjenimi malimi aparati je mogoče projicirati 1.50—1.75 m široko dovolj jasno sliko in take aparate si lahko nabavi skoro vsako društvo in marsikatera šola. Uspehi pri društvih, ki so si aparat že nabavila, so ugodni. (Naročajo se pri Prosvetni zvezi v Ljubljani. Cena na ročni pogon z vsemi pritliklami okoli 2500 Din. Na motor 750 Din več.)

Prosvetna zveza bo za to širino filma (9.5 mm) oskrbela dovoljno izbiro filmov. V zalogi ima med drugimi tudi veliki film Napoleon. Naročenih je več prirodopisnih, svetopisemskih in šaljivih filmov. Pripravlja tudi film »Ljubljana« v dolžini, da bo tekel najmanj eno uro. Izposojevalnina pri Prosvetni zvezi za enkratno rabo eno kolo (25 minut) 15 Din. Posilja se tudi po pošti.

Književski tečaj priredi Prosvetna zveza za knjižničarje v soboto 2. februarja. Vsa društva naj

prijavijo udeležence Prosvetni zvezi. Vsakdo naj prinese s seboj eno knjigo, katero bo na tečaju vezal, močno šivanko in sukanec. Tečaj se začne ob 9 dopoldne v Akademskem domu na Miklošičevi cesti.

Maskerski tečaj, kateri bo v nedeljo 3. februarja v Prosvetni zvezi, je namenjen maskerjem po naših društvenih odrih. Opozorjamo na to vsa društva, katera naj pošljejo člana oz. članico, da spopolni svoje znanje v tej stroki. Začetek tečaja ob 9 dopoldne v Akademskem domu.

Režiserski tečaj je namenjen režiserjem po naših deželskih društvenih odrih. Dramatična umetnost se lepo širi in ljudstvo želi vedno bolj dovedenih in težjih del. Vsi del tega je nujno, da se zlasti režiserji izvežbajo in pripravijo za svoj posel, kateri terja od njih vedno večjo popolnost. Društva naj torej javijo zvezi imena udeležencev, kateri se nameravajo udeležiti tega tečaja.

NOVOSTI LJUDSKE KNJIŽNICE PROSVETNE ZVEZE V LJUBLJANI.

3.

Bojer Johan: Die Auswanderer. Roman. 454 S. 2196 a.
Crocé Benedetto: Geschichte Italiens 1871—1915. 845 S. 877 b.
Dreissig neue Erzähler des neuen Rußland. 776 S. 2448 a.
Green Julien: Mont-Cinere. Roman. 335 S. 2134 a.1.
— Adrienne Mesurat. Roman. 442 S. 2124 a.2.
James Francis: Marie. 88 S. 2424 a.1.
— Röslein. 108 S. 2424 a.2.
— Klara. 152 S. 2424 a.3.
— Das Paradies der Tiere. 124 S. 2424 a.4.
— Almaide. 104 S. 2424 a.5.
Lewis Sinclair: Der Erwerb. Roman. 388 S. 2195 a.1.
— Elmer Gantry. Roman. 684 S. 2195 a.2.
— Dr. med. Arrowsmith. Roman. 801 S. 2195 a.3.
Merežkovski Dm.: Der Messias. Roman. 422 + 12 S. 2119 a.2.
— Napoleon. Sein Leben. 584 S. 2119 a.3.
Rasmussen Knud: Rasmussens Thulefahrt. 509 S. 231 b.
Robakidse Grigor: Des Schlangenhemd. Roman des georgischen Volkes. 222 S. 2159 a.
Trotzki Leo: Die wirkliche Lage in Russland. 286 S. 876 b.
Zweig Arnold: Der Streif um den Sergeanten Grieco. Roman. 552 S. 2177 a.1.
Ljudska knjižnica Prosvetne zveze posluje v Akademskem domu na Miklošičevi cesti št. 5 vsak dan razen nedelje in praznikov od 9.—12. in od 2.—7. ure.

Odvetnik

Dr. Aleš Peršin

v ljudno naznanje

otvoritev svoje odvetniške pisarne
na Kralja Petra trgu št. 2 v Ljubljani
Telefon št. 22—85.

Nežika, poredno dekle

(Izpred sodišča.)

Ni še dolgo, kar so se Nežiki odmorla vrsta letnišnice in je po več tednih spet zadihala zrak na svobodi. Toda dekleta kazen ni izmudirila niti pobojšala. Kar brž se je spet lotila t-tvine Na Gorenjskem neke je sprva par dni služila, pa se je dela kmalu naveličala. Odklala je iz službe, hoteč se peljati domov v Ljubljano do roditeljev. Am-Nežika ni imela denarja za železnico. To je previdno, toda dovolj jeno povedala malemu 7 letnemu fantku, s katerim sta šla skupaj v števno po maslo. Mali fantko, ki pač ni vedel, kakšna prebrisana tatka hodi poleg nje, je Nežiki otroško preprosto in z vso naivnostjo »zupal«, da pa ima on dovolj denarja, kajti ima »šnarovček«. Na omari stoji tisti šnarovček. Da vsak čas lahke meče vanj pripranjeni denar. Nežika je stvar vzela bolj resno kot Janko. Šin je v tisto sbo. kmalu je našla šnarovček, obrnila ga je in brž iz njene stresa vse desetice, nare in dinarje — bilo je skupaj kakšnih 20 Din. Bridko je začel Janko, ko ga je mati poslala porjedat, kako je s šnarovčkom, kajli povedal je bil manj razodbiro o Nežiki in kako mu je venomer pela, da ji manjka 13 Din za vlak, on pa ji je verno »zupal«, kje in kako je z njegovim šnarovcem. Fantek je potresel šnarovček — pa je bil prazen! Vse njegov zasled mu je ukradla tatinska Nežika. — Toda ni to še vse, ker vedo sodni svet o poredni deklini. Ko se je nato res pripeljala v Ljubljano je našel obiskala neko znano osebo na njenem domu. Tam si je strčila nohte s škarpami, petlje in je mesto nohtov vzela s seboj k-škarje. Je rekla potem na sodišču, da se te škarje le pomočoma znele v njen fant. Vrniti jih ni več mogla, ker so je sredi Frankovskega mesta zval stražnik in jo aretirat. Prišla je namreč za vest z Gorenjskega, ki je poleg šnarovčkov vedela, povedati tudi o ukradenem ženskem obleku in dotrditi hiši. Plešaj je bil nov in modri uraden svojih 450 Din. Bil je bož tisti, ki so jo Nežika imela na sebi, ko jo je srečal stražnik. Zato je takrat tudi lahko kof »zupal«, ko je bil tam v »šnarovčlu« v Gorenjskem tako leno in točno »vredno« ukradeni plašč. Nežika je dobila zvečer 3 mesece ječe in primeren post. Za prihranitev na 30 in na četrti obliki daljši brezplačni kvartir in tudi prisilno delavnico.

Šnarska hripa! Inf'uerca!

Za ojačanje rekonvalescentov in »horno sredstvo »Leciferin«. Vprašaj za svet zdravnika. Dobi se v vseh lekarnah.

Življenje ob radiu

Izpoved starca.

Postaral sem se in težko nosim breme let Poldan življenja sem že davno prešel in samotno je postalo krog mene. Vsebinska življenja se je vedno bolj in bolj izgubljala, kakor potok, ki končno usahne. Nisem imel več želja. Dan za dnevom je mineval, prišlo in minilo je jutro, prišel in minil je večer, drug za drugim, v lenobni spokojnosti.

Moji nasledniki stoje zunaj v borbi življenja. Hočejo postaviti svojega moža, kakor sem jaz vedno to poskušal. — Edina svetla točka zame je takrat, ko se na leto enkrat zbero krog mene — o božiču. Eden, dva dni traja ta višek, krog katerega se vrste vsi ostali dnevi leta.

Mojo življenjsko tovarišico krije že dolgo tam zunaj ruša. Kdo ve, ali ji morda ne bom kmalu sledil. — Samoten sem in moje misli so vključene v najožji krog moje okolice. Sicer se čutim še zdravega na duhu in telesu. Samo peruti mojih želj me več ne nosijo kakor nekdanj, truden sem postal in se naučil odpovedati si. Večer mojega življenja nastopa. Brez trpkosti se spominim včasih na noč, ki ne bo nikoli prestala. Moja življenjska naloga je skoro že docela izvršena. Zato sem zadovoljen in jadram mirno proti poslednjemu pristanu. Sicer je bila pot včasih težavna in neprijetna, toda miren sem radi zavesti: Skušal si storiti svojo dolžnost po svojih najboljših močeh in zmožnostih nasproti življenju, soljudem in Bogu.

Takrat vstopi nenadoma čudo radija v polagoma ugašajoče žitje. Ob proslavi stoletnice smrti Beethovna se je zgodilo: Njegovo nesmrtno simfonijo, ki je ni še dosegel ali prekosl nikoli noben smrtnik, so mi nosili valovi etra. Tako si jo je moral zamisliti veliki mojster! Postane naj to njegovo delo darilo nešteti! Toda ne v prašni, vroči in ozki koncertni dvorani, ampak iz sinjih višav naj pripejajo dvozemski glasovi v človeška srca! Ne morem opisati občutka, ki me je navdal, ko je izzvenel mogočni sklepni stavek, »Pesem veselju«. — Že samo dejstvo, da in kako je mogoče bilo premagati prostor, mi je vzelo besedo.

Moj dotedanji mir je izginil, enakomerna gladina mojih misli se je razburkala, kakor kadar gre vihar preko mirne morske gladine.

V trenutku sem bil zopet nazaj v pisanem vrvežu življenja in velikega sveta tam zunaj. Udeleževal sem se vseh velikih dogodkov na zemlji. Z mrzlično drhtečjo sem zasledoval z milijoni ljudi polet grofa Zeppelina čez Ocean, meni so govorili vsi svetovni prvaki, ki so mi bile dotlej le imaginarne osebnosti, meni je govoril vsak iznajditelj o svojih izumih — skratka, bil sem povsod in vedno deležen vsakega velikega dejanja ljudi. In se ni bilo treba zato oblačiti in drenjati po glediščih, koncertih in zborovanjih v tistih neprijetnih oblekah — vse, vse so mi prinesli valovi etra domov, prav k domačemu ognjišču. Kako to duha poživi in dvigne, koliko užitka mu to nudi!

Nenadoma me je zopet imelo živo življenje v svoji sredi. Starost in zapuščenost je izginila, čutim se za trideset let mlajšega! Moje oko je dobilo zopet soj, mišice so se zopet napele, dan za dnevom mineva bežno ožarjen s svetlo zarjo prihodnosti — oj, življenje, kako si vendar lepo!

Čudotvorec radiu — ti si vse to povzročil. Hvala vsem možem, ki so ustvarili to čudo. Hvala pa tudi vsem vam, ki prinašate zopet solnce v življenje mnogih, s tem da žrtvujete dan za dnevom svoje najboljše sile in razsipate zakladnico duhovnega bogastva nad milijone in milijone!

Več domače glasbe!

Prijatelj z dežele nam piše v imenu več izobraženih abonementov, ki so se obširno razgovarjali o programu naše radijske oddajne postaje:

»Naša glavna želja je: več slovenskega programa! Ali smo res tako revni glede domačih skladb, da igra radio-orkester tako redno kaj domačega? Vse tuje! Le tu pa tam kaka slovenska pesem. Takrat je pa lepo! Zgled: v nedeljo 13. januarja je pri nas vse polno ljudi poslušalo Vidmarjeve pesmi. Nato je igral terec iz Šiške, in sicer s početka tuje skladbe. Ljudje niso poslušali in so se pričeli razhajati. Tedaj pa zaigra terec še dve domači pesmi — pa je na mah vse poslušalstvo oživelo in dekleta so kar zapele tisti pesmi! In kako poslušajo ljudje reproducirano glasbo (gramofon), kadar je kaj domačega!

Nato pa prosimo: če že ni drugače — vsaj ob nedeljah popoldne naj se igrajo če ne, izključno pa vsaj predvsem samo slovenski komadi! Brez skrbi trdimo, da ob nedeljah po treh popoldne poslušajo predvsem občinstvo po deželi. Meščani greste takrat na sprehod. Zato naj bo od 3—5 vedno kaj takega, kar ljudstvo razume! Vse imamo radi: domačo godbo in petje, pa tudi predavanja. Ne igrajte pa takrat stvari, ki jih ljudje po deželi ne razumejo: raznih uvertur, fantazij, suit itd. Kar nam ugaja, radi poslušamo tudi desetkrat in dvajsetkrat — in radio Ljubljana ne bo nič trpel na ugledu, četudi se program ponavlja.

Ko je g. Ivan Noč igral na žago, sem jaz stvar razumel in užival šele, ko je kot poslednja (!) prišla na vrsto naša pesem »Vsi so prihajali...« Zakaj ni bilo več domačega? Tako torej naše pismo. Ker smo slišali slične pritožbe tudi od drugih, naj nam bo dovoljeno, da odgovorimo javno. Predvsem hvala lepa g. dopisniku! Spična kontrola je uspešno sredstvo za napredek našega radija, ki nam je vsem prirastel na srce.

Torej k stvari! Morebiti je ta ali oni abonent že opazil, da je slovenska pesem bolj zastopana v petju nego v godbi. Stvar je namreč taka: Za petje imamo harmoniziranih ogromno narodnih pesmi, manjka nam pa slovenskih narodnih in umetnih pesmi, ki bi bile instrumentirane za orkester. To je namreč posebno delo, ki ga more izvršiti le strokovnjak. Slovenskih venčkov za celotni orkester je le 5; k temu je prištetih še nekaj mešanih venčkov s slovenskimi, hrvatskimi in srbskimi pesmicami. Natisk not precej stane, kajti prodaja se jih zelo malo, ker imamo pač malo orkestrorov in so ti — to je res in doslej skoro ni moglo biti drugače — založeni predvsem s tujimi skladbami. To so pač težave majhnega naroda!

Vendar se bo pa radio Ljubljana kljub tem težkostem potrudil, da bo odslej glede domače glasbe bolj zadovoljil občinstvo. Predvsem bodo odslej v nedeljo popoldne vedno na programu samo priljubljene domače pesmi. Gledali bomo pa tudi na to, da bo tudi ob nedeljah zvečer kraljevala predvsem domača pesem in domača godba. Skušali bomo torej vsako nedeljo posvetiti predvsem slovenski pesmi. Pri tem se pa seveda moramo sklicevati na dovoljenje, da se sme program — ponavljati. Sicer smo pa tudi mi tega mnenja da ljudje rajši slišijo priljubljeno domačo pesem desetkrat in dvajsetkrat nego tujo, ki ne gre v ušesa, enkrat.

Ko si bo radio Ljubljana malo opomogel iz gmetnih težkoč, bo pa pričel vršiti še drugo kulturno nalogo: skrbel bo za to, da se bo krog slovenskih pesmi, instrumentiranih za orkester, še znatno povečal. Prepričali smo se, da s tem izkažemo slovenski narodni pesmi veliko — da tako rečemo — uslugo: kajti odkar pošilja naš radio slovensko pesem širom sveta, dobiva radio Ljubljana od raznih drugih postaj vprašanja, ali je mogoče kupiti note za našo narodno pesem. Prišli bomo torej kmalu do tega, da bomo slišali slovensko narodno pesem iz tujine. In s tem smo že precej dosegli.

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 27. jan.: 9.30: Prenos cerkv. glasbe. 11: Koncert Radio-kvarteta. Vmes poje g. Gostič: A. Rubinstein: Sen; R. Strauss: Tajni poziv; G. Puccini: Arijia iz opere Manon Lescaut; G. Puccini: Arijia iz opere Deklica zlagata zapada; Narodne: Oj deklica povej mi to, Dolenjska; Perez Freire: Aj-aj-aj. — 15: Reproducirana glasba. — 15.30: Pisatelj Milčinski čita svoje spise. — 16: Radio-orkester. — Dobri vojak Svejk, izvajajo člani narodnega gledališča v Ljubljani. — 20: Pevski večer Sattnerjevega zbora: 1. I. Nabožne pesmi: 1. Uspavanka, smospjev, Maks Reger. 2. Jobst: Velikonočna. 3. Srce Jezusovo. 4. Evaristična. 5. Roža Marija. II. Pristne svetne slov. pesmi iz preteklega časa: 1. Cemu sem Slovenec. 2. Slovensko dekle. 3. Preljubno veselje. 4. Slovenec sem. 5. Kje so moje rožice. 6. Perice. III. Zbor Aleluja s fugo in smospjevom iz oratorija »Assumptio«. — Radio-orkester. — 22: Poročila in časovna napoved.

OKVIRNI PROGRAM OD 28. DO 4. II. 1929.

Ponedeljek, 28. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. — 13.30 Casovna napoved, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17.30 Radio-orkester. — 18.30 Češčina, poučuje g. Novak. — 19.30 Francosčina, poučuje dr. Leben. — 19.30 Štiri osnovne vrste tuberkuloze, predava dr. Franc Debevc, spec. za tuberk. bol. v Ljubljani. — 20. Večer češke glasbe II. (Komorni trio.): 1. F. Smetana: trio, op. 15 I. Moderato assai. II. Allegro ma non agitato. — Andante — Maestoso, III. Finale. — Presto. 2. Vitezslav Novak, trio quasi una Ballata, op. 27. — 22. Poročila in časovna napoved.

Torek, 29. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, reproducirana glasba. — 13.30

Stanje vode in borzna poročila. — 17.30 Radio-orkester. 19. Nemščina, poučuje ga. dr. Piskernik. — 19.30 Kemija vsakdanjega življenja, predava prof. Pengov. 20. Drama. — Radio-orkester. — 22. Poročila in časovna napoved.

Sreda, 30. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17.30 Radio-orkester. 18.30 Pravljice pripoveduje pisatelj Milčinski. — 19.30 Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. — 19.30 Bretanija in Bretanci, predava dr. Brežnik. — 20. Sonatni večer. Ciklus Beethovnovih vijolinskih sonat s spremljevanjem klavirja (izvaja g. Jeraj). Uvodno besedo govori dr. A. Doinar. — Radio-orkester. — 22. Poročila in časovna napoved.

Četrtek, 31. jan.: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17.30 Radio-orkester. 18. Češčina, poučuje g. Novak. — 18.30 Izboljšanje travnikov, predava rav. ing. R. Lah. — 19. Italijansčina, poučuje prof. Gruđen. — 19.30 Zgodovina Slovencev, predava prof. S. Kranjec. — 20. Slovenski akademski oktet poje narodne in umetne pesmi. — Radio-orkester. — 22. Poročila in časovna napoved.

Petek, 1. febr.: 12.30 Reproducirana glasba. 13.30 Casovna napoved, reproducirana glasba. 13.30 Stanje vode in borzna poročila. — 17.30 Radio-orkester. 18.30 Gospodinjina ura, predava gđ. C. Krekova. 19. Francosčina, poučuje dr. Leben. — 19.30 Varstvo spomenikov, predava dr. Stele. — 20. Večer češke glasbe III. Izvaja Radio-orkester. — Poročila in časovna napoved. — Sprehod po evropskih postajah.

Sobota, 2. febr.: 9.30 Prenos cerkv. glasbe iz franc. cerkve. — 10.30 Osnovanje in delovanje združenih elektraren, predava ing. Ditrich. — 11. Koncert Radio-orkestra. — 12. Casovna napoved. — 15. Kropa: šege in običaji. — Lahka glasba. — 16.30 Francoska doba med Slovenci, predava dr. J. Mal. — 17. Recitacije. — 20. Mladinsko spevoigro: »Slava domovini« poje ženski zbor drž. žen. učit. v Ljubljani. — Radio-orkester. — 22. Poročila in časovna napoved.

Nedelja, 3. febr.: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve. — 10.30 Električna in gospodarstvo, predava ing. Ditrich. — 11. Koncert Radio-orkestra. 12. Casovna napoved. — 15. Reproducirana glasba. 15.30 Moji planinski spomini, predava prof. J. Mlakar. — 16. Reproducirana glasba. — 16.30 Predavanje. — 17. Recitacije. — 20. Pevski večer pevskega društva »Slavec«. — Radio-orkester. — 22. Poročila in časovna napoved.

Drugi programi:

Nedeljo, 27. januarja.

Zagreb: 11. Simfonični koncert zagrebske filharmonije. — 17. Plesna glasba. — 20.35 Vesela glasba. — 20. Prenos inozemskih postaj. — Praga: 9. Cerkevna glasba. — 16.30 Plesna glasba. — 19.05 Vojaška godba. — 21. Vesele recitacije. — 21.15 Večerni koncert. — Stuttgart: 12. Promenadni koncert. — 18.45 Recitacije. — 20. Mozartov večer. — Nato plesna glasba. — Toulouse: 13.45 Koncert. — 14.05 Argentinski plesi. — 22. Večerni koncert. — 22.40 Straubovski valčki. — Bern: 13. Opoldanski koncert. — 16. Orkester in zborovo petje. — 20. Opera Don Juan. — Katowice: 10.15 Služba božja. — 15.15 Simfonični koncert varšavske filharmonije. — 20. Vesele pol ure. — 20.30 Prenos iz Krakova. — 22.30 Plesna glasba. — Rim: 10. Cerkevna glasba. — 13. Trio. — 20.15 Rekviem v spomin Verdiju. — Berlin: 11.30 Orkester. — 16.30 Lahka glasba. — 19.30 Predavanje o Jugoslaviji (dr. Otto Siegel). — 21. Orkestralni koncert. — Nato ples. — Dunaj: 10.20 Zborovo petje. — 11. Simfonični orkester. — 16. koncert. — 18.45 Komorna glasba. — 25.15 Opereta.

Sport

Pismo iz blejskega kota

Bled vam nudi in tem zimskem času krasno, idilično sliko. Jezero je že od začetka meseca zamrznjeno in otok sredi njega kipi še bolj povdarjen v sinje zimske dni. Zlasti kadar ga obveša toplo solnce, je pogled nanj prav očarljiv.

Sportno gibanje se v zadnjem času tukaj izredno živahno razvija. Ustanovljen je Sk Bled z zimsko sportno sekcijo, katere je v zadnjih nedeljah priredila par zelo uspešnih tekem. Z njimi se je mladi klub krepko in zelo uspešno uveljavil.

Zanimanje za sport, zlasti za smučko pa-nogo, se je zaneslo tudi že v sosedne vasi. V bližnjih Gorjah fantje pridno smučarijo, se vežbajo in tekmujejo med seboj nedeljo za nedeljo. Težišče tega zanimanja in navdušenja je v gorjanskem »Orlu«, ki bo to nedeljo priredil za svoje člane manjšo tekmo, prihodnjo nedeljo pa bo večja, glavna smučarska tekma na daljši progi. Fantje v Gorjah mislijo ustanoviti tudi svoj sportni klub, ki bi se organiziral tudi v JZSS. Zdi se pa, da obstoja na Beldu nasprotno mnenje, ki zastopa stališče, da naj se navdušeni sportniki iz Gorj organizirajo kot taki pri blejskem sportnem klubu. S tem bi bila bolj povdarjena skupnost vseh sportnikov, bila bi pa na ta način podana tudi večja razvojna možnost zimskega sporta v blejskem kotu. Opozarjamo na Pokljuko, Mrzli studenec, katero ozemlje velja med zimskimi sportniki za prvorazreden smučski teren, zlasti v začetku zime in spomladi, ko dolina še nima snega, oziroma je že brez njega.

Prav tako kot v Gorjah so izmed sosednih vasi posebno v Ribnem vsi in zelo navdušeni za smuko in sankanje. Šolski otroci imajo mesto telovadbe zimsko-sportne vežbe. Podjetni mladi se pridno vozarijo po položnih brdih in poljih. Prav zanimivo jih je pogledati, kako jim vse prav pride: sani, smučke, drsalke — pa tudi ukrivljene doge iz starih sodov... Otroci se kar v šolo pripeljejo s smučkami ali drsalkami.

Ta nedelja bo otrokom prinesla posebno veselje: na Bledu se bodo namreč vršile posebne mladinske tekme v smučanju. Tekma se bo vršila na daljavo treh km. Popoldne ob eni bodo mladi startali na sportnem stadionu v Zaki. Prijavljenih je za te tekme že cel zbor otrok in mladine do 17 let. Tekmovali bodo v dveh skupinah. Od 8—13 let v

Najboljše radijske aparate in njih sestavne dele, zvočnike kakor tudi drugo radijsko blago Ti nudi

v svoji prodajalni ob Miklošičevi cesti po najnižjih cenah in najugodnejših plačilnih pogojih.

— Milan: 10. Cerkevna glasba. — 12.30 Kvartet. — 17.15 Ciganski orkester. — 20. človek in umetnik. — Budapest: 10. Pridiga in služba božja. — 12.30 Simfonični orkester. — 17.30 Sport. — 20.30 Griegov večer. — 22. Ciganska godba. — Varšava: 12.10 Simfonična matineja. — 15.15 Koncert varšavske filharmonije. — 18.20 Ljudski koncert. — 20. Zabava.

Ponedeljek, 28. januarja.

Zagreb: 17.30 Glasba iz kina Europa. — 20.30 Koncertni večer (harfa in violoncello. — 22. Prenos iz inozemstva. — Praga: 12.30 Opoldanski koncert. — 16.30 Plesna glasba. — 20. Danski večer. — Stuttgart: 13. Reproducirana glasba. — 16.15 Popoldanski koncert. — 20.15 Opera »Nočna potnica« (Bellini). — Nato lahka glasba. — Toulouse: 21.30 Orkester. — 22. Večerni koncert. — 22.30 Violoncello. — 22.42 Valčki. — Bern: 16. Godba Aversano. — 19. Esperanto. — 19.30 Citre. — 20. Freiburski večer. — Katowice: 16. Plošče. — 19.10 Poljsčina. — 20. Komorna glasba. — 22.30 Sport. Rim: 13. Trio. — 17.20 Koncert akademске filharmonije. — 20.45 Lahka glasba. — Berlin: 16.30 Koncert. — 17.30 Recitacije. — 19.30 Opera »Königskinder«. — Nato plesna glasba. — Dunaj: 11. Kvartet Cerdar. — 16. Popoldanski koncert. — 17.15 Brentanova pisma. — 20. Ljudski koncert. — Milan: 12.30 Kvartet. — 17.20 Petje dece. — 20.15 Beethovnov večer. — 23. Jazz. — Budapest: 12. Zvonjenje. — 16. Za dame. — 17.40 Violine. — 20. Prenos z Dunaja. — 21.30 Ciganska godba. — Varšava: 15.50 Plošče. — 17.55 Lahka glasba. — 20.30 Večerni koncert. — 22.30 Plesna glasba.

eni, od 13—17 let v drugi skupini. Tekmo bo priredil SK Bled za svoje člane, pa tudi nečlani se bodo lahko borili za prvenstvo.

Za Svečnico pa pripravljajo agilni Blejci posebno zanimivost. Na zamrznem jezeru, katerega ledena skorja je debela 25—30 cm, ter po njem vozijo s konji, bodo priredili veleznimivi čeglarski turnir. Deslej se je prijavilo že čez 20 tekmovalcev. Ta igra je podobna Curlingu, ki se zlasti gcji v Švici. Na Bledu je ta igra med domačimi zelo priljubljena ter jo kot nedeljsko zabavo goje že dolgo vrsto let. Igra je originalna že radi forme čeglov. »Čegle« pomeni v dialektu, ki je uveljavljen zlasti na Bledu in okolici, naš keglj, za katerega menijo domačini, da je preveč nemškega izvora. Pustimo jim torej njihove »čegle«, ki jih razveseljujejo menda že odkar Bled obstoja. Poleti podirajo Blejci svoje »čegle« po lesenih lopah, pozimi pa na ledu merijo »zajca«.

So pa ti »čegle« posebne vrste, ki po obliki sicer sličejo našim splično znanim kegljem, razlikujejo se pa od njih po tem, da so spodaj zelo ploščnati, zgoraj pa imajo lepo izobličeno os. Torej ravno narobe od kegljev, kateri imajo zgoraj debelejši del in spodaj ožjo, tudi ploščnato os.

V LASTNEM DOMU RESNIČNO DOBER KONCERT SAMO Z

RADIO FRANC BAR

je največja in najstarejša strokovna tvrdka, ima najnižje cene, najboljše Radio-aparate, nov cenik. Ljubljana, Mestni trg 5 brezplačna dostava.

Igra s čeglic obstoja v tem, da se ploškom mečejo po ledu, da se torej drsajo proti »zajcu« (kocka), na katerega merijo. Najprej se vrši v začetku igre spremetavanje, ki odloči in določi »partnerje«. Tisti, ki je najbližji »zajcu«, je prvi vodja polovice mož čeglarjev. Drugi najbližji pa je vodja druge polovice igravcev. Nato se prične prava igra. Igra se do tri in sicer ako vse tri igre dobi ena partija, se pravi, da so drugi mač in v tem slučaju se plača dvojno. Čeglarški turnir sliči nekoliko balinanju, obenem pa tudi tenisu-turnirju, samo da se pri tenisu igra bolj obširno.

Pri omenjenem čeglarškem turnirju se seveda ne bo igralo za denar, pač pa je za prava čeglarje pripravljeno darilo. Pri turnirju bo sodelovala domača godba. Ta dan se bo videl na Bledu tudi prvič skyjöring izven konkurence. Vrši se na zamrznjenem jezeru in na stadionu.

Tako, glejte, poteka življenje na Bledu v tej zimi. Na vse strani sama živahnost, sama agilitet, vse tekmuje, kdo prekosi drugega. Bled je pa za takšne stvari sploh pripraven kraj ter ga bo omenjena agilitet domačinov, če se bo vztrajno razvijala v tej smeri, kmalu povzdignila tudi v prijetno zimsko letovišče, kar seveda Bled tudi zasluži. Naj ne bo Bled samo v poletnem času naš biser in glavna točka tujškega prometa, marveč tudi v zimskem času. Za to so dani vsi pogoji.

Bled. Po vseh vremenskih znakih, posebno pa po divjačini, ki se je v četrtek selila z visokih gor v nižje hribe, je bilo soditi, da bo začelo močno snežiti. Zaprlo je novega snega skupno s starim za dober meter. To zimo smo za februar prav dobro preskrbljeni. Vreme se je opoldne spremenilo na boljše. Nebo je jedva še prevlečeno v prozorno meglico. — Mladinska smučka tekma se bo vršila ob 13. Led na jezeru je 70 cm debelo zasnežen. Nastopa pa pod to težo že deloma voda in tali sneg. Za drugo nedeljo oz. svečnico bo ledena skorja premrzljena v 40 cm debel led. Mnogo se ugiba, kdo bo odnesel šampionat izmed 30 mož, ki bodo nastopili v igri »Edinici« na čeglarškem turnirju.

Službene objave LNP. Zaradi zapadlega snega je preprečen tekma LNP : ZNP, ki je bila sklenjena za današnji dan, odložena na prihodnjo nedeljo 3. februarja. Ljubljanski igralci reprezentacije LNP, in sicer gg. Jančič, Slanič, Jug, Zemljak (ASK Primorje), Verovšek, Zupančič Lado, Košenina, Šiška in Doberlet (SK Ilirija) se pozivajo na kratek, toda važen sestanek, ki se vrši v ponedeljek, dne 28. 1. m. točno ob 18.30 v posebni sobi kavarnе »Evropac«. — Poziva se SK Zvezničar, da nakaže tekmo treh dni podvezji protestno takso k svojci vlogi na JNS z dne 31. decembra 1928. — Tajnik I.

DANASNJE DRSALNE TEKME NA DRSALISCU SK ILIRIJE

SK Ilirija absolvirala danes dopoldne tri tekme v umetnem drsanju: tekmo seniorjev I. razreda za prehodno darilo dr. G. Fuchsa, tekmo dam in tekmo juniorjev. Tekme se bodo izvedle, ako bodo vremenske razmere to količjak dopuščale, in to v naslednjem redu: ob 9 obvezne vaje juniorjev, pribl. ob 9.30 obvezne vaje damske skupine, pribl. ob 10.1 obvezne vaje seniorjev za darilo dr. Fuchsa, ob 11 prosto drsanje vseh treh kategorij. Med 11 in 12.30 igra na drsalšču godba. JZSS je za juniorsko in damsko skupino naknadno razpisal po eno darilo. — Vstopnina za tekmo je kot običajno za drsalšču, odbor pa opozarja, da sezonske in dijaške vstopnice ne veljajo za tekmo. Opozarja se tudi, da tekmo ne bo moglo izvesti, ako bo še naprej neprenehoma snežilo, ker vsled tega ni moglo obnoviti ledene ploskve, kakor je predpisano za tekme. V tem primeru bo drsalšču seveda splošno dostopno tudi dopoldne.

Sportni pregled

Stirina narodov se bo udeležilo v Zakopanih (poljska Tatra) smučarskih tekem za prvenstvo Evrope. Pri svetovnih prvenstvih tekem v hitrostnem drsanju, ki se bodo vršile v Oslo, Amerikanci ne bodo nastopili; njih najboljša zastopnika Joffe in Gorman prestopata v profesionalizem. Rekli smo že, da Amerika ne mara prirediti zimskosportnih olimpijskih iger 1. 1932, in da jih bo priredila najbrž Norveška; sedaj se je spet zasukalo, in jih bo priredila Kanada na jezeru Placid pri Montrealu in v njegovi okolici. — Francosko prvenstvo v umetnem drsanju sta si priborila Jolyeva in Brunet vsak zase in nato še kot par. V hitrostnem drsanju v Chamonix pa Francozi niso dosegli mednarodno dobrih rezultatov; na 500 m je zmagal Thon, v ostalih treh tekмах pa Quaglia. — Med tednom smo napisali sedanje rekorde v drsanju; ponovimo: 5000 m Thunberg 42.8, 1500 m Mathiesen 2 : 17.4, 5000 m Ballangrud 8 : 24.2, 10.000 m Carlsen 17 : 17.4. Rekord v drsanju na 1 uro ima Holandec De Koning z 32 : 370 km. — Stakersud je porabil za 5000 m 8 : 44.7. Amerikanec Daanes je pa z najboljšim rekord juniorjev na 500 m od 45.1 na 44.6. — Thunberg je bil na Dunaju; ko je prvi dan na 5000 m dosegel slabši čas kot Avstrijec Polacek (9 : 11.2 proti 9 : 09, a ta čas ni bil dosežen v tekmi drug proti drugemu, temveč v tekmi časovno drug za drugim), je bilo vse dunajsko časopisje iz sebe; naslednji dan se je Thunberg revanširal in je bil v drsanju na 500 in 1500 m prvi. Čas 46 in 2 : 30.9 je za Thunberga slab; drsalšču je bilo precej zasneženo itd.

Thunbergov rojak Nurni je v Ameriki že parkrat tekkel; 3000 y je pretekel v 7 : 42.4, 2500 y v 6 : 48. Govoril je v radio v finskiem jeziku in je oget, da bo zboljšal rekord 1 angl. milje na 4 : 0.8. — El Quafi bo šel v Ameriko nazaj in bo skupaj z Rayem tekmoval v teku »povprek po Ameriki«. — Nemške atlete so iznova povabili na Japonsko. — Predsednik Francoske republike Domergue je izročil baronu Coubertinu v navzočnosti grofov Baillet-Labour in Clay krasen album, v katerem so podpisani vsi odbojniki mednarodnih olimpijskih odborov od leta 1896. naprej, torej od pričetka modernih olimpijskih iger dalje.

Na Francoskem je 6186 nogometnih klubov. Nekateri so izredno močni; CA Paris more postaviti istčasno 25 moštve, Stade Français in Racing Club po 21, klub Havre 19 itd. — Angleški Corinthians so zopet prav spredaj; premagali so klub British Army (britanska armada) 15 : 4! — V Češkoslovaški je 40.000 nogometašev; v čeških klubih jih je ca. 20.300, v nemških 11.400, v madžarskih 1800, v židovskih 300. Delovni odbor sestoji iz 7 Čehov, 3 Nemcev in 1 Madžara. Slavlja se bo borila 27. febr. proti močnemu berlinskemu klubu Tennis Borussia. — Svetovno nogometno prvenstvo A 1930. bo priredila skoraj gotovo Italija. — Šved-

ska nogometna zveza praznuje letos 25 letnico obstoja.

Šved Arne Borg dela nove plavalne rekorde; 1 angl. miljo je plaval v 21 : 06.8 itd. Koje je plaval na hrblju 100 y v 1 : 00.6, Zorilla 400 m na hrblju v 5 : 46.2.

Zorilla je Argentinec. Argentinec je tudi črnc Islas. Govorili smo že o njem; premagal je Nemca Haymanna in je bil po točkah premagan od Carnera. Sedaj ko se bo izvajalo evropsko boksko prvenstvo težke teže, se je prijavil tudi Portugiz José Santa, 1.90 m visok orjak; lo-la se je bil že štrikrat boril z Islom in je zmagal po točkah dvakrat on, dvakrat Isles. Torej prav resen konkurent. Carnero ne manjka bojev; pozvali so ga Diener, Wagner in Gühring! — Njih rojak Schmeling je podrl v Newariku (pri New Yorku) lokalnega šampiona Corrija že v 62 sekundah z k. o. na tla; boril se bo še z Riskom in O'Kellyjem, potem bo pa prišel za nekaj časa nazaj v Evropo. — Bonaglia je zmagal v boju proti Thomasu v 3. rundi, ker je ta iz opozicije do sodnika in zdravnika odstopil od nadaljnega boja. 3. febr. se bo boril Bonaglia z Etienneom za prvenstvo Evrope v polteški teži. — Presenetila je zmagala črnc Jima Mendesa nad ciganom (Gipsy) Danielom v 15 rundah, po točkah. — Heeney bi se rad udaril s Paolinom. — Nemška boksa komisija je odločila da je boj med Domgörgenom in Steinbachom »nedoločene«. — Trikrat v enem tednu je zmagal Young Stribling z k. o.; sedaj ima že 109 k. o. zmag. — Zanimivo je tole: Bill Long in Al Trout, dva ameriška črnc, sta se borila že šestkrat neodločeno; sedaj sta se spet sprijela, na 20 rund, in sta v 19. rundi istočasno drug drugega tako udarila, da sta bila oba k. o.

Za Wimbledonski turnir v tenisu, ki se bo vršil na koncu junija, je izdanih že deslet za 50.000 funtov vstopnic. — Krdeluh ne bo šel v Ameriko, temveč bo treniral za Davison pokal Angleže. — Pisali smo svoj čas, da se je izrazil Čehet nekam čudno o Karlu, češ. jez bi ga že ugnal. Nato ga je Karel pozval, pa še Laestea in Tildena zraven; pogoj: trda tla, vstopnina gre za dobrodelne namene. Čehet je poziv še sprejel, in je odvisan od sklepa Francoske zveze tenisa, ali se bo tekma vršila ali ne. Čehet je namreč amater, Koželuh profesional. Če se bo tekma vršila, jo bo priredil pariški »Journal«.

TEKME V UMETNEM DRSANJU NA BOHINJSKEM JEZERU

Slovensko planinsko društvo priredi v sponzorstvu z JZSS v nedeljo 10. februarja na drsalšču pri »Sv. Janezu« ob Bohinjskem jezeru naslednje propagandne drsalne tekme, ki so odvojene za verifikacijo in neverifikacijo drsalce, torej tudi za drsalce, ki niso vključeni v »sportnih društvih«.

I. Moška in ženska tekma v umetnem drsanju za novince:

A. Gospodje: Razpisane obvezne vaje: 1. loki v osmici desno naprej na ven + levo naprej na ven; 2. loki v osmici d np na noter + levo np n v; 3. vijuga d np v n + levo np n v; 4. vijuga l np v n + desno np n v. Nadalje prosto drsanje dve minuti. — Dosegljivo število točk za obvezne like 84, za prosto drsanje 36, razumnoževalec 3.

B. Dame: Obvezne vaje: 1. prestopni korak na desno ali levo naprej; 2. loki v osmici naprej na ven (kakor zgoraj); 3. loki v osmici naprej na noter (kakor zgoraj). Nadalje eno minuto prostega drsanja. — Dosegljivo število točk 36 za obvezne like, za prosto drsanje 24, razumnoževalec 2.

II. Moška in ženska tekma za prvenstvo Bohinja.

C. Gospodje: Obvezne vaje: 1. spirala d np v + l np v; 2. vijuga v osmici d np v n + l np n v; 3. trojka d np v + l nazaj n; 4. zanka naprej na ven; 5. protikret d np v + l nazaj v; 6. vijuga — dvojna trojka d np v n + l np n v. Vse vaje se izvajajo v osmici. Nadalje tri minute prostega drsanja. — Dosegljivo število točk za obvezne like 72, za prosto drsanje 48, razumnoževalec 4.

D. Dame: Obvezne vaje: 1. loki v osmici d np v + l np v; 2. vijuga d np v n + l np n v; 3. trojka d np n + l nazaj v; 4. dvojna trojka d np v + l np v. Vse vaje se izvajajo v osmici. Nadalje dve minuti prostega drsanja. — Dosegljivo število točk za obvezne vaje 48, za prosto drsanje 36, razumnoževalec 3.

Splošna določila: Tekme se vrše po tekmovalnem pravilniku JZSS, tehnična izvedba tekem je v rokah JZSS. Za vsako skupino (A, B, C, D) je razpisano eno darilo za prvaka in po številu tekmovalcev 1 do 2 diplomi SPD. Prijavnina znaša za vsako skupino 10 Din in se jo mora priložiti ti prijavi. Pismene prijave sprejema do 9. februarja ob 10 SPD v Ljubljani, Selenburgova ulica 1-II., ustmene prijave se sprejemajo do pričetka tekme na samem drsalšču proti dvojni prijavnini. Tekme se prične takoj po johanu dopoldanskega vlaka iz Ljubljane. Darila se razdelijo po tekmi v hotelu Sv. Janez.

DOSEDANJI EVROPSKI PRVAKI V UMETNEM DRSANJU.

Letos je postal Dunajčan Schäfer evropski prvak v umetnem drsanju. Prvič se je to prvenstvo izvajalo leta 1891; priboril si ga je Berlinčan Uhlig v Hannoveru. L. 1892 je zmagal Dunajčan Engelmann, na Dunaju. Berba v Berlinu L. 1893. Je ostala neodločena. L. 1894 na Dunaju Engelmann, L. 1895 v Budimpešti Oger Földvany. L. 1896 in 1897. se tekme niso vršile. L. 1898, 1899, in 1900. je zmagal Šved Salchow, v Frodhjumu, Davosu in Berlinu. L. 1901. na Dunaju Dunajčan Hügel. L. 1902. nič. L. 1903. in 1904 Salchow, v Petrogradu in Davosu L. 1905. Dunajčan Bochsatsch v Bonnu. L. 1906 in 1907. Salchow, v Davosu in Berlinu. L. 1908. Dunajčan Herz v Varšavi. L. 1909. in 1910. Salchow v Budimpešti in Berlinu. L. 1911. v Petersburgu Šved Thoren, L. 1913. v Stockholmu Šved Sandahl. L. 1913. v Kristianiji (sedaj Oslo) Salchow, L. 1914. na Dunaju Dunajčan Kachler. L. 1915. do 1921 veliki vojni in po vojni odmor. L. 1922. v Davosu in L. 1923. v Kristianiji Dunajčan Böckl, L. 1924. v Davosu Kachler, L. 1925., 1926., 1927 in 1928. Böckl, in sicer v Friebergu, Davosu, na Dunaju in v Opavi. L. 1929. v Davosu Dunajčan Schäfer. Kjer v letih Salchova ni njegovega imena, je znamenje, da ni tekmoval. Bil je nepremagljiv.

Turistika

T. K. Skala. Člane, reflektante na olajšavo pri železniških voznih potom JZSS pozivamo, da se zglašijo v sredo 30. 1. m. od 19-20 pri tov. blagajniku v klubovem lokalu. Prinese naj seboj sliko in znesek 20 Din za izstavo legitimacije. — Dalje se pozivljajo člani, ki žele naročiti novo izdajo Alpskega vodiča »Hochtouriste« (po znatno znižani ceni), da to prijavijo tekom prihodnjega tedna osebno pri tov. blagajniku ali pismeno klubovemu odboru. Plačati je na račun znesek Din 50. — Odbor.

Zadnja šahovska svet. poročila

Na individualnem turnirju šahovske olimpijade v Haagu je na prvem mestu s 13 točkami zmagal mladi Holandec dr. Euwe Maks, na drugem z 11 točkami Przepiora in na tretjem z 10 točkami Maltsin. Na drugem mestu prinašamo zelo zanimivo partijo iz tega turnirja.

Bolj zanimiv je bil »Team-turnir« šahovske olimpijade v Haagu, dasi ga je oni leta 1927 v Londonu nadkriljeval. Na prvem mestu je Ogrska, na drugem Amerika, na tretjem Poljska, slede Avstrija, Danska, Švica, Češkoslovaška, Argentina, Nemčija itd. na zadnjem mestu je Španaka. Naša država ni bila zastopana na tem turnirju, ker Jugoslov. šahovski savez ni mogel financirati ekspedicije v Haag. Pri tej priliki mimogrede omenjamo, da je dobil ogrski šahovski savez od vlade subvencijo v znesku 100.000 dinarjev.

Na 5. glavni skupščini delegatov Mednarodne šahovske federacije v Haagu je bil ponovno izvoljen za predsednika dr. Rueb. Jugoslov. šah. savez je bil zastopan po delegatu Češkoslovaške. Na tej skupščini je bil sprejet pravilnik matcha za svetovno šahovsko prvenstvo in sicer v sporazumu z dr. Aljechinom, ki je prisostvoval sejam skupščine.

Na moštvenem turnirju v Dortmundu je na prvem mestu zmagal F. Sämisch, na drugem R. Reti, na tretjem P. Johner. Slede Bogoljubov, Seitz, dr. van Nüss, Spielmann itd.

Na moštvenem turnirju v Budimpešti je zmagal na prvem mestu R. J. Capablanca, na drugem F. Marshall, slede Knoch, Spielmann, Steiner itd. Tega turnirja bi se imeli udeležiti tudi dr. Milan Vidmar, ki pa je v zadnjem času odpovedal in na njegovo mesto je prišel Z. Balla. Capablanca je na koncu turnirja prejel zlato lavojeve venec.

Na mešanem turnirju v Berlinu je na prvem mestu Bogoljubov, dalje Sämisch, Grünfeld, Kostič itd. Podrobnejše o tem turnirju poročamo prihodnjič.

3. partija

(Igrana na šahovski olimpijadi v Haagu 1. 1928.)

Beli: Dr. Euwe	Črni: Mattison
1. Sg1-f3	d7-d5
2. e2-e4	Sg8-f6
3. e4-d5	Sf6-d5
4. J2-d4	e7-e6
5. e2-e4	Sd5-e6
6. Sb1-c3	Lf8-e7
7. Lf1-d3	0-0
8. 0-0	e7-e5?
9. d4-e5	Le7-c5
10. e4-e5	Le5-e7
11. Dd1-e2!	Sb8-c6
12. Tf1-d1	Sb6-d5?
13. Ld3-e4	Sd5-c3
14. Le4-h7+!	Kg8-h8
15. b2-c3	Dd8-a5
16. Lh7-e2	Da5-c3
17. De2-c4	g7-g6
18. Sf3-g5	Dc8-b4
19. Sg5-f7+!	Tf8-f7

20. De4-g6
21. Dg6-h5+
22. Le1-h6
23. Lh6-g7
24. Td1-d3

Tf7-g7
Kh8-g8
Le7-f8
Lf8-g7
Črni se preda.

V naslednjem prinašamo, kratko ali zanimivo partijo, ki je bila igrana na nekem braturnirju v Ljubljani. Poučna je zlasti za začetnike.

4. partija

Beli: Prof. J. B. Črni: N. N.

1. e2-e4 e7-e5
2. Sb1-c3 Sb8-c6
3. Sg1-f3 d7-d6
4. Lf1-b5 Lc8-g4
5. Sc3-d5 Sc8-e7
6. e2-c3 a7-a6
7. Lb5-a4 b7-b6
8. La4-b3 Sc6-a5
9. Sf3-e5 Lg4-d1
10. Sd5-f6+ g7-f6
11. Lb3-f7+ mat.

Od sedaj naprej bomo prinašali vsaki mesec tudi po eno lažjo partijo za začetnike. Po možnosti bomo objavljali tudi lažje probleme in studijske končnice.

Problem štev. 5

Končnica od dr. B. Laskerja.

(Vsled tehničnih zaprek je slika diagrama topot izostala, kar naj p. n. čitatelji blagohotno oprostijo) Pozicija.

Beli: Kh3, Lb3, pešci b4, c2, c3 in h4.
Črni: Ka7, Se1, pešci a6, b5, b7, c6 in d5.
Črni na potezi napravi remis.

Problem štev. 6

(Iz zbirke neobjavljenih originalov.)

Pozicija.

Beli: Ke1, Ta1, Th1, Df3, Sf1, pešci a5, b2 in h2.

Črni: Kd4, pešci b3, c5 in g5.
Beli postavi črnega v 3 potezah šah-mat.

Rešitev problemov štev. 5 in 6 v naslednji šahovski rubriki.

UREDNIKOVA LISTNICA.

Diagrami problemov štev. 2, 3 in 4 so bili pogrešno tiskani. Da ne bo nesporazumljenja, vse p. n. čitatelje vjdno obveščamo, da bomo te probleme ob priliki pravilno obnovili in obenem prinesli tudi njih rešitve. Obenem zagotavljamo p. n. čitatelje, da bomo v bodoče skrbeli, da se slinči slučaj ne bodo več primerili.

Gospod D., Črni vrh Mat je mogel in sicer: 1. Sf2-h3, Th5-b5; 2. Tb4-c4+, Th5-b4; 3. Te4-c5+ mat.

Slovenci v Italiji

Uničevanje slovenskega tiska

Kraški fašisti protestirajo v svojem listu proti slovenskemu tisku onkraj meje, ki je pričel s protitalijansko gonjo radi plenitve slovenskih knjig na Krasu. V istem času pa fašisti priznavajo, da so Selovinu Pavlu v Sežani zaplenili mnogo slovenskih knjig, ki so bile last razpuščenih slovenskih društev, in pa knjige Goriške Mohorjeve družbe, Goriške Matice in Mohorjeve družbe v Celju. Knjige goriške Mohorjeve družbe in Goriške Matice so potrjene od italijanske prefektarne cenzure, knjige celjske Moh. družbe pa že itak pregleda cenzura na meji. A za kraške fašiste zakon ne velja. Prav tako so karabinerji zaplenili vse knjige Goriške Mohorjeve družbe in Goriške Matice v Temnici, Lipi in Vojšici. Se danes jih niso vrnili, dasi je goriški prefekt zagotovil že pred meseci, da se bodo knjige vrnilo lastnikom. — Na podesetov ukaz so v Temnici sežgali celo ves občinski arhiv, ki je bil seveda slovenski! Fašisti hočeje zabrisati zadnje sledi za slovensko kulturo.

Ustavljenci listi

»Mali list«, tednik, ljudsko glasilo. List je ustanovil poslanec Virgilij Šček. Namen lista je bil prodreti v tiste sloje in kraje, kamor glasila višjega tona niso sploh zahajala. Ta namen se je listu tudi posrečil. V kulturnem oziru je list stonel na krščanskih socialnih idejah. Že v prvem letu je dosegel razmeroma visoko naklado. Ko so bili ostali listi ustavljeni, je list postal edino glasilo Slovencev v Italiji. Zato je primorsko ljudstvo tem bridkeje zadela vest o njegovi ustavitvi.

»Pučki Prijatelj«, glasilo narodne stranke v Istri, je ustanovil škof Mahnič 23. dec. 1899. Bil je glasilo borcev za krščanski socializem med istrskim ljudstvom. 12. julija 1920 so fašisti razbili njegovo tiskarno v Pazinu. List se je moral zatočiti v Trst, kjer se je tiskal do zadnjega. Istrski fašisti so ovirali na vse načine vzgojno delo tega krščanskega lista, plenili so ga na poštah in hišah in v zadnjem času mu je bila pot v Istro skoro popolnoma zaprta. Pučki Prijatelj je bil najstarejši list v Istri in je letos nastopil svoje 30. leto.

»Istarska Riječ«, tednik, glasilo istrskih liberalcev, ustanovljeno leta 1923.

Kot priloga Pučkga Prijatelja je izhajal »Razumni gospodar«, ki ga je ustanovil g. Fran Trampuž, višji svetnik v Ljubljani in nekdanji vodja Kmetijske šole v Pazinu. »Narodni gospodar« je bil gospodarska priloga Istarske Riječi.

»Ženski svet«, glasilo slovenskih žen in deklet. List je bil ustanovljen v Trstu leta 1923. Razširil se je silno naglo, posebno v Jugoslaviji in dosegel nenavadno visoko naklado.

»Vez«, glasilo hrvaških žen, ustanovljeno leta 1925.

Nadalje so ustavljeni še sledeči listi: Naš Tednik, Jaslice, Zbornik, Gospodarski Vestnik, Staničev Vestnik in Sveta gora.

Italijanski tisk molči

Prvič se je zgodilo, da ni imelo fašistovsko časopisje poguma takoj poučiti italijansko javnost o novem nasilju proti Slovincem. Krivica, ki se je storila Slovanom v Italiji z zatretjem vsega slovanskega tiska, je tako huda, da se italijanski listi niso upali takoj z njo na dan, ampak so čakali, da se javnost informira po lagoma, od ust do ust. Italijani sami so namreč dobro poznali slovenske liste, vedeli so, da je stala nad njimi stroga cenzura, da torej niso mogli ti lističi škodovati ne državi ne fašizmu; edini njihov greh je bil, da so bili pisani v slovenskem jeziku. Dasi se je vest o novem nasilju že v soboto 12. t. m. raznesla po vsej deželi, je italijanski listi še do naslednjega četrta niso priobčili. (Do danes t. m. še ne.) Pač pa poroča italijanski tisk o »odlozni protitalijanski gonji slovenskega časopisja«, ki sta jo naročila dr. Korošec in gen. Zivkovič, da preprečita obnovitev prijateljske pogodbe z Italijo! Povod tej gonji je dal »ukrep proti nekaterim slovanskim časnikarjem«. To je vse, kar povedo fašistovski listi. In da bi se glasilo fašistov še lažje izognilo resnici, dostavlja, da se jugoslovanski tisk razburja radi govora šolskega nadzornika v Sežani!

Znaki propadanja Trsta. Ob priliki otvoritve novega pravnega leta je podal generalni državni pravdnik za »Julijsko Benečijo« poročilo o pravnih prestopkih v letu 1928. Ugotovil je, da število sleparij raste in da je v preteklem letu doseglo 1370. Samomurorov je bilo samo v Trstu 171. Tudi političnih prestopkov je bilo veliko; 37 obtožb so sodišča izročila izrednemu sodišču v Rimu. Bilo je več ovadb radi širjenja slovanskih proglašav in pa radi »melanholičnega« (slovenskega) petja. — Vzrok samomurorov je zelo pogosto revščina. O samomurorih ne smejo poročati.

Smrt. V Gradnjah pri Tomaju je umrl Jaka Skrka v starosti 90 let. V Gorici je pa umrla Terezija Abuja, mati znanih vinskih trgovcev bratov Abuja.

Več tuči!

Vatikanski jetnik

Odkar je Italija vzela papežu cerkveno državo z Rimom vred, odkar je bil s kraljevim dekretom z 2. oktobra 1870 združen Petrov patrimonij s kraljestvom Italije in prekrščen v rimsko provinco (provincia Romana), papeži ne zapuščajo več Vatikana. Od 1. 1870. dalje je živel Pij IX. kot vatikanski jetnik do svoje smrti. Njegovi nasledniki so sledili njemu. Izvoljeni in okronani za papeža so vladali in vladajo cerkev zaprti v vatikansko palačo, edino z vatikanskimi dvoran in z vatikanskim vrta se morejo ozreti po večnem Rimu, ki na vsak korak priča s svojimi spomeniki o delu njih prednikov za večno mesto, ki je kulturno in gospodarsko to, kar je, po papeževu.

Nihče ne sili papežev, da ne bi smeli zapuščati Vatikana. Ne dela tega Italija, ne kaka druga država. Papeži sami so si od Pija IX. do Pija XI. prostovoljno naložili breme vatikanskega jetništva, ne brez osebnih žrtv za se same. In to je, česar tisti, ki cerkvi niso prijazni in zato zanjo in njene interese nimajo srca, ne razumejo in nečejo umeti, da papežem to skoro naravnost zamerijo. Kakor, da so si papeži vatikanskega jetništva sami krivi in kakor, da samo iz neke užaljenosti vztrajajo že skoro 50 let na koraku Pija IX! Brezverstvu se zdi to ravnanje papežev brezplodno in brez pomena, morda naravnost smešno.

Cerkev je premodra vladarica. Papeštvo ni malenkostno v svojih ukrepih. Zato tudi vatikanski jetništvo ni malenkostna in užaljeno trmasta gesta papežev. Katoličana navdaja vatikanski jetništvo s sočutjem. Katoliški svet zre v vatikanskem jetništvu moder in razsodnosti poln ukrep — papežem za njih osebo sicer žrtv, za njih službo in poslanstvo pa blagoslov v dobi, ko niso več svetni suvereni z lastno neodvisno državo.

Vatikanski jetništvo je trajen, svečan protest zoper nasilje in krivico 1. 1870. Ključ katoliškemu in nekatoliškemu svetu v spomin historično pravo papežev na ozemlje cerkvene države, posebej se Petrovega patrimonija. Sredi narodov živi in vlada v središču krščanstva papež v jetništvu, čeprav prostovoljnem. Zato narodi vedo in gledajo, da je še vedno nerešeno rimsko vprašanje — vprašanje, ki je več kakor zgolj notranjepolitično vprašanje Italije.

Za prostovoljno jetništvo v Vatikanu so se papeži odločili iz protesta zoper krivico in nasilje, odločili so se zanje pa tudi, da dobi njihova suverenost in neodvisnost v upravi in vladarstvu svetovne nadnaravne Cerkve na zunaj izraza. Ko so imeli papeži še cerkveno državo, so bili svetni suvereni, mednarodno enakopravni vsakemu državnemu vladarju. Ta državna suverenost in neodvisnost papežev je bila očiten izraz za to, da so neodvisni in suvereni, kot vrhovni poglavarji Cerkve narodov zemlje. Dajala je narodom jamstvo, da papeži v skrbi za Cerkev in v cerkvenih poslih niso odvisni od državnih oblasti in režimov, da morejo nemoteno vršiti svojo najvišjo cerkveno službo, da morejo neovirano kot očetje vesoljstva skrbeti za dušne potrebe in koristi vesoljstva. Zato je bil tudi nastanek cerkvene države nekaj tako naravnega. Čim je krščanstvo prevzelo narode, so narodi v svojem krščanskem mišljenju začutili potrebo, da postane papež državno neodvisen, ne podložnik vladarjev, ampak državni vladar med državnimi vladarji. Krščanski duh vladarjev in narodov je z državno suverenostjo, samostojnostjo in neodvisnostjo pokrtil kakor s plaščem le duhovno suverenost papežev, njih samostojnost in neodvisnost v vrhovni in vesoljni vladni Cerkve.

Da imajo papeži popolno duhovno suverenost, da so v izvrševanju najvišje cerkvene službe neodvisni, to je jasno katoličanu samoobsebi, to priznava nekatolik že zaradi milijonov katoličanov! Suverenosti papežu niso hoteli jemati niti tisti, ki so mu vzeli njegovo državo. Cavour je 28. marca 1861. izjavil v zbornici: Ako bi vsled izgube svetne suverenosti papež postal le prvi dvorni prelat v kvirinalu vladajočega kralja, tedaj izjavljam odkrito, da bi bila združitev Rima z Italijo ne le za katolicizem, ampak tudi za Italijo nesreča. Prav tako je tudi Viktor Emanuel 9. okt. 1870. zagotavljal v očigled oklica zedinjenja Italije trdno voljo, da zagotovi cerkvi svobodo in neodvisnost suverena papeža. Italija je 1. 1871. sklenila garancijsko postavbo, da uzakoni neodvisnost papežev. Pij IX. na garancijsko postavbo ni pristal, odklonil so jo njegovi nasledniki, in jo odklanjajo še danes. Ta garancijska postavba ni nobeno mednarodno dejanje, nima mednarodnopravnega značaja in tudi ne mednarodne veljave. Je zakon, ki ga je sklenil italijanski parlament in ga zato prav isti lahko odpravi ali spremeni. To ne bi bilo nobeno jamstvo neodvisnosti, papeži bi bili brez neodvisnega ozemlja, vsa njih neodvisnost bi bila pred svetom delo italijanskega zakona, njih položaj v rokah italijanskega parlamenta in parlamentarnih strank, njih suverenost milostno rezana od Italije. Tako neodvisnost je dejanska odvisnost. Kam pa vodi politična odvisnost papeža, to pa dovolj glasno pričajo Avignon in zahodni shizma ter doba Napoleonova. Ako bi papeži sprejeli garancijsko postavbo, bi bili pred svetom neodvisni podaniki Italije z Vatikanom, Lateranom, Castel-Gandolfo in letno listo iz italijanske državne blagajne. Zaupanje sveta vanje bi ginilo. Ščasnoma bi se zajamčena neod-

visnost izpreverila v politično odvisnost na strašno škodo Cerkve in narodov. Zato so papeži rajši prostovoljni jetniki Vatikana kakor neprostovoljni »neodvisniki« Italije. Tako jim velevala skrb za vtesoljstvo Cerkve in zavest odgovornosti pred Odršenikom sveta.

Neodvisnost papežev v izvrševanju najvišje službe je zajamčena na zunaj le po njegovem »jetništvu«. Je prostovoljna, da. Toda da se ne zdi resničen jetnik Italije, ostane papež v Vatikanu. Samo tu je in se kaže neodvisnega; dokler biva tu v stalnem protestu zoper Italijo, ve svet, da je v svoji službi svoboden. Papež po milosti Italije ne bi bil katoliškemu svetu svoboden papež. »Jetnik« v Vatikanu pa gleda, da zaupanje krščanstva raste. (Hilgenreiner.)

Pravi bogovi ali strahovi?

»Ko se je polživalskem — polčloveškem bitju začelo svitati, ko je zajel prve medle žarke razumnosti je pračlovek v grozi in strahu obstal pred silami narave. Nevihla, groni, strela, noč vse to sile so se mu zdele kot strahovi, kot pošasti, katerim je pripisoval osebnost (um in voljo), kakor jo je opazal sam na sebi; tem posebejnim strahom se je človek začel klanjati, to so bili prvi bogovi, katere si je torej človek sam izmislil. tako so modrovali racionalisti 18. in 19. stoletja, po vzorcu angleža Hume in nemca Strauss, tako modrujejo danes pristaši magizma.

Kaj pravi o tem današnja etnologija, ki proučava »divje« narode?

Daramulun je ustvaril zemljo, drevesa, reke, ljudi; dal je ljudem orodje in orožje in jih je učil, kako ga rabiti. Ustvaril je Muring-plemena, jim ustanovil slovesno slavlje »Kuringale«, pri katerem staroste poučijo fante o naukih in predpisih pradedov; svarijo jih predvsem pred nenaravnimi dejanji (prešustvo, sodomija itd.); imenujejo pa Daramuluna: papang — naš oče; pri slovesnem kuringalu pa ga časte predvsem kot Biambana (gospodarja-vladarja).

Tako nam slika 1. 1904 verske pojme prastarih avstralskih plemen anglež Howitt, ki je bival 40 let med Avstrali.

Amerikanska etnologa Kroeber in Dixon opisujeta vzvišene pojme Indijancev centralne Kalifornije o bogu. (1. 1906). Njihov stvarnik je potom intenzivnega premišljevanja ustvaril čoln na brezkončnem morju: torej pravo ustvarjanje iz nič; potem je ustvaril še zemljo in ljudi.

Preuss (Religion u. Mythologie d. Uitoto 1. 1921), ugotavlja, da je našel pri južnoamerikanih, zelo primitivnih Uitoto sledečo vero: Najvišje bitje Moma (= oče) je našlo samo od sebe, je brez žene in otrok. Ustvaril je Moma iz »nainoc« (nekaj, kar nevidno obstoja samo v mislih) svet.

O pigmejcih ob srednjefriškem jezeru Kivu poroča o. Schumann 1. 1925, ki je bival več mesecev med njimi, da molijo k svojemu bogu Imana: »O Mana, obvaruj naše fante, ki so šli na lov in podeli jim bogat plen.« — Imana jim je stvarnik in gospod, kateremu darujejo v zahvalo za divjačino prvenstveno daritev, da izlijejo nekaj palmovega vina nad njo rekoč: »Hvala tebi, Mana, za hrano...«

O pigmejcih na andamanskih otokih poročajo soglasno Angleži Man (1883). Portman (1899) in Brown (1. 1922), da častijo Pulugo, ki je »kakor ogenj in neviden, se ni rodil in je nesmrten, ki je ustvaril svet in vse, ki je milosrčen za trpeče in se razsrdi nad grehom, ki bo nekdanj sednik. Laž, ubojstvo, prešustvo in čarovništvo kaznuje Puluga.

O negrillos (pigmejcih) na Filipinskih otokih poroča 1. 1925 p. Vanoverberghe, ki je živel med njimi, da darujejo od divjačine prvi kosček Najvišjemu bitju rekoč: »Mi Ti darujemo to, gospod, da se ne boš navlečil nam dajati divjih svinj.« V posebno slovesnem nočnem obredu so nadalje zelo spoštljivo in iskreno molili k Bogu.

Mogli bi navesti podobne zgleda o Ainu, prvotnih prebivalcih japonskih otokov, o Bušmanih in Hotentotih, o Semang na Malaki itd.

Podatki o teh narodih so iz zadnjih desetletij. So pa to narodi, katerim prisodijo etnologi najvišjo starost. Bog je tem narodom stvaritelj, oče, dobrotnik, čuvar, sodnik; prav posebno podčrtajmo, da je ravno pri teh najstarejših narodih Bog etični zakonodajec, kateremu so ljudje odgovorni za svoja dela.

Ni bil torej strah, ne kaka domišljija ali kaka bolestna prevara, ki je odkrila prvim narodom bogove v obliki pošasti, strahov, ampak ta božanstva imajo racionalen značaj, so povzročitelji sveta, zemlja, sploh vsega, česar bi človek si ne mogel tolmačiti! Do teh božanstev se je mogel človek kot umno bitje povzpeti, ker je čutil nagon, da išče povsod in za vse vzročne vezi. Človek tudi ni bil prvotno le čarovnik, ki bi bil hotel neznane naravne sile in pojave krotiti s praznimi zakletvami, kot bi šele pozneje izpremenil čarovnijo v vero, s tem, da se je ponižno vklonil višjim silam: najmanj čarovnijo, magije, malikov itd. je prav pri najstarejših rodovih, ki smo jih nekaj navedli.

Etnološki izsledki iz smer prvotnega, racionalnega monoteizma, zagovornikom verske evolucije pa svetujemo več skromnosti in aktualnosti in nekoliko manj apriorističnih predsodkov!

Olav Audunsson

Z velikim romanom »Kristin Lavransdatter« si je osvojila nordijska pisateljica Sigrid Undset svet. Roman, ki na neprekosljiv način slika norveško pokrajino in diha težko srednjeveško ozračje, je danes preveden v svetovne jezike; v nemščini je izšel že v več kot četr milijona izvodih. Temu velikemu epu žene je Undset postavila ob stran skromno in vendarle junaško pesem moža; trpečemu in zmagujočemu materinstvu je vzporedila zagato in bedo kmeta, ki iz svojega elementarnega in neurejenega divjega, trdovratnega, a vendarle plemenitega srca prodi do polnosti božjega sveta. Olav Audunsson je največji roman izpovedi, ki ga ima današnja Evropa.

Začenja se dejanje pri dnu in elementarnih vrelcih življenja, s krivdo in ubojem. Neizbrisna grenka ljubezen premaga sovraštvo. Olav se poroči z ženo, ki ga je bila zapustila, a trpi pod to težo; še enkrat vzplamti divje življenje, a vest in zvestoba do ranjke žene ga dvigneta preko prirodnega življenja. Olav pusti za sabo človeško slabost, v izčiščen starostl vzraše v svet večnosti.

Undset ni ustvarila za svoj novi svet popolnoma nove oblike in čisto svojega jezika, a njena iskrenost premaga vse težave in ustvari svet čudovite lepote in intenzivnosti. Vse bogastvo romana je končno usmerjeno v religioznost. Pred krščanstvom tega umotvora je klenila tudi liberalna Evropa. Srednji vek tega romana občutijo vsi kot večno sedanjost, ker gre za človeka, ki je v krivdi in močnatosti vedno isti. O čemer dolge razprave ne morejo prepričati, o tem prepriča ta skromna istinitost: specifično nordijsko katoličanstvo, ki ga mnogi nasprotniki cerkve smatrajo za nemogoče, je dejstvo. Delo Undsetove vpliva tako močno, ker nima napak, ki jih ima sicer rado religiozno slovesstvo. Neprisrčnosti, prerabčnanega moraliziranja, odpuščenosti od življenja, neiskrenosti ni v tem romanu čisto nič. Undset se ne muči brezobličnosti z Bogom, še manj se esetsko stilizirajoče dviga v religioznost, njena duša je doma v tem svetu, religiozna sfera je zunaj istinitosti. Zato ne pridiga in ne moti dejanja s svojimi razglabljanji, temveč skromno slika dejanje, nadnaravni svet pa postavi pred nas kakor eksistenco drevesa. Nikoli ne ustvarja kristalnih svetov ali vzvišenih fantazij iz retorike, pri njej se svet brezpoznojno uveljavlja sam. Činost in sovraštvo, smrad sproščene krvi in tenki kisli vzduh spečega troka so vsi enako resnični. Ljudje niso pobčnjaški in angelski, temveč vedo, kaj je boj, jeza in strast; greše globoko in se teptani bore za svojega Boga; kesanje jim je težko, zamotana je pol, a tudi neizrekljivo občutljivo novi dan v paradizu, ko so se rešili starega življenja. Undset sega do jedra življenja in sveta. Pripominjamo še, da je »Olav Audunsson« izšel tudi v nemškem prevodu v štirih zvezkih (1570 strani) pri »Rütten-Loening«, Frankfurt am Main.

Dobri filmi

Boj za Materhorn je naslov filma, katerega smo ka teden imeli priliko ogledati tudi v Ljubljani. Je to eden izmed onih filmov, kateri so v preteklem letu dosegli najlepše uspehe. Idealni uspehi je daleko prekosil vse izdatke in ves reklamni aparat, kateri je bil potreben za ta film. Ta film pa je tudi še prejšnje gorske filme prekosil. Zakaj? Kako? Tako so se povpraševali filmski fabrikanti, ko so slišali o uspehu tega filma. Kot vzrok so navajali: film je potožil radi tega, ker je posnet v čudovito lepi gorski naravi, v snegu in ledu, ob ogromnih prepadih, ki dražijo živčevje gledalca in povzročajo senzacijo. Vseled tega so že napovedali 7 ali 8 novih gorskih filmov, ki bodo pač samo slabo imitacije Materhorna. Zdi se nam pa, da leži razlog za uspeh tega filma veliko globlje. Ta film se odigrava v svežem zraku, ne samo v naravoslovesnem smislu, ampak tudi v duhovnem smislu. Tukaj se niso reševali problemi, ki bi bili za laico privlačni v dejanje, tukaj se ni bleščala eleganca in luksuz raznih ateljejev itd. Ta film je bil popolnoma jaseen tako glede svojega dejanja, kakor glede atmosfere. Ta film je dokazal, da publika ne želi več šunla in kiča, katerega kino-pojetniki in filmski producenti tako radi servirajo kino-obiskovalcem. Uspeh tega filma je mnogim, premnogim pokazal, da se molijo, ako zahtujejo, da morejo vsled trgovskega interesa vrteti tudi družabne filme, ki so zrasli na močvirnih tleh. Boj za Materhorn je pokazal, da temu ni tako.

Krik mesa je naslov filma, ki ga je ustvaril slavni Emil Janings že v Ameriki in s katerim si je ponovno utrl pot v ves svet. Mislim, da upravičeno. Malo je filmov, ki s tako enostavno elementarnostjo prikazujejo človeka v vsej njegovi goloti in veličini. Snov je zelo preprosta, motivi so v slični obliki že čisto bili uporabljeni — v tem filmu zažive živo, da človeka presunejo in se vtisnejo v spomin. Dejanje prikazuje moža, ki živi naivno v svojem domačem krogu, prilika nanese, da zabodi in se spozabi, nesrečen slučaj napravi, da ga proglašajo za mrtvega, on pristane na to, za svojo družino ne eksistira več; dolgo je izišel iz ogromno. Pripomnil bi, da se mi zdi, da prva polovica režiserja ni uspela, dejanje se po nepotrebnem razteza, ozračje je nekoliko prisiljeno in naivno, četudi je očito, da je režiser hotel podčrtati kontrast s poznejšim. Druga polovica je neoporečna in Janings dokaže znova, kako intenzivnost je zmogel. Res, to je umetnost, za katero po vsej pravici moramo zahtevati priznanje in je v taki obliki ne more nadomestiti ne glodišče, ne knjiga. Odveč bi bilo, priporočati tak film, zlasti onim, ki zakrknjeno še danes omalovažujejo sodbo o filmski umetnosti. Prijatelji filma bodo sami našli pot.

Ponižani in razžaljeni so film režiserja Freda Nibla, ki je že večkrat dokazal velikopoleznost pri ustvaritvi filmskih umotvorov. Tudi tokrat mu je film uspel. Sicer je težko reči, kaj naj bi ta film bil. Na prvi hip se zdi, da nevisiliva propaganda mirovne ideje in dokaz absurdnosti vojne. A najbrž bi storili krivico, če ga proglasimo tendenčnim, kajti film je iskren in pristrčen do skrajnosti, svetovna vojna in njeno občežje je le prilika, da avtor prikaže svojo filozofijo o človeku in življenju, ki je pozitivna in optimistična. Zato je konkretno dejanje v filmu pravzaprav le simbol še drugih splošnih in neizrečenih stvari. Morda se bo komu motivacija zdela preveč stilizirana, dejstvo je, da film v obsejeli obliki zapusti enoten in močan vtis, o kaki sentimentalnosti ni govora. Film je neoporečna umotvina, režiserju so se posrežile scene, ki jih treba videti, zlasti je Niblo mojster v razbijanju mase — a tudi sicer zna z neprikrito neusmiljenostjo prodrati do najjačih in najglobljih momentov človeškega bistva. Lillian Gish je v svoji vlogi zelo dobra, v par scenah se povzpne do nadpovprečne kvalitete. Znova si bo pridobila priznanje javnosti, prav tako tudi ostali igralci. Film je skrbno izdelan kakor splošno Metro-Goldwynovi filmi. Čeprav ni tehnično nič svojevrstnega.

M. BRILLANT, L'ART CHRÉTIEN EN FRANCE AU XX-e SIECLE

(375 str. Bloud-Gay, Paris.)

Znani romanopisec, esejist, kritik in urednik »Correspondent« je objavil važno delo o tem v teoriji in praksi danes zelo spornem problemu. Brillant sega v presenjau krščanske umetnosti 20. stol. in njenih tendence zelo globoko; njemu smemo zaupati, kajti sam je krščanski umetnik, ki more najprej oceniti, kar so njegovi »moderni« sovrstniki ustvarili v slikarstvu, arhitekturi, plastiki, umetni obrti —, čisto v zgražanju tistih, ki se okosteno držijo tradicije in smatrajo doslej dane oblike za večne in splošno veljavne. A prav tako treba zavrniti norec, ki se drže »napredka«, le stokujo in pakajo ter pomajajo svoje dilematične izdelke. Stran tudi z deli, ki jih je na veliko izdelovala industrija zadnjih desetletij! Brillant je proti naturalizmu, akademizmu in puritanizmu. Zavzema se za krščansko umetnost »svobode v urejenosti«, ki je porojena iz veselja in žalosti kristjana in soglasja z liturgijo. V prvem krščanskem umetniku odloča genij harmonije sam ter ustvarja dela, ki so harmonična globljemu pogledu, neunemu pa prikrita in nerazumljiva. Brillant prikazuje sodobno krščansko umetnost v Franciji v vsej podrobnosti, vseh grupah in smereh, tolmači njihov razvoj ter kaže pota v bodočnost. Knjiga je pomembna teoretsko in praktično, dati more pobudo vsem, ki jim je močna krščanska umetnost bodisi predmet študija ali pa notranja zadeva.

NAPOLÉON MEREZKOVSKEGA

O tej najnovejši biografiji Merezkovskega, ki je izšla v nemškem prevodu pri Grethleinu v Lipskem, se literarna kritika izraža precej skeptično. Danes smo splošno postali nezaupni do biografij. Kajti gospodje pisatelji navadno preiščejo zgodovino zelo samovoljno in jo prikože tako, da človek najde v knjigi njihov jaz, ne pa resničnosti. Komaj je W. Hegemann s svojo liberalno-protestantsko razlago »dokazal«, da »Napoleon ni nič drugega kot družinski portret iz meščanskega življenja«, že odkrije Merezkovskij v Bonapartu poteze mističnega ruskega svetnika... Na eni strani »magični človek iz Atlantide«, po drugi polovici je pa »krščanski«. Merezkovskij iztaka v Napoleonovem srcu — srce ga zanima predvsem — zmes krvi in ambrozije, ki je vir vsega, kar je genijalnega in kar je slabega. Napoleonske kence pa je naravnost biblično povečal. Očitno je, da hče M. posili razločevati stvari, ki so brez smisla in nerazrešljive. Dostojevski in Tolstoj sta o tem povedala že globlje in jasnejše stvari. M. sestavlja svojo sliko iz tisoč podrobnosti, iz njih hoče po svoji volji ustvariti začrtno gnostično figuro. To je sicer zanimivo, a dokazne moči njegova podoba nima. In predvsem je to nasprotno od tega, kar hče Merezkovskij: njegov Napoleon ni »človeški«, temveč tvorba čiste spekulacije.

SLAVISCHE RUNDSCHAU

Slavista nemške univerze v Pragi Fran Špina in Gerhard Gesemann sta že poleti 1928 napovedala novo revijo, ki se bo »relativno in kritično pečala z duhovnim življenjem slavskih narodov«. Januarja izide prva dvojna številka tega pomembnega časopisa pri založniku Walter-de Gruyter, Berlin. Revija ima namen posredovati med Nemci in Slovani; priznati moramo, da bo tudi nam Slovanom koristna in dobrodošla, saj je stara naša slabost, da mora nemščina služiti za posrednika v razumevanju naših bratov. List urejajeta navedena nemška slavisti, v širšem redakcijskem odboru so še drugi slavni slavisti, ki vsi žive v Pragi, razen našega Jožeta Glonarja. Sotrudniki pa ima revija po vsem slovenskem svetu, najodličnejši učenjaki, pisatelji in publicisti bodo obravnavali aktualna vprašanja sedanjosti, ne samo literatura in filologija, tudi zgodovina in geografija, soladni teater in film bodo prišli na dnevni red. Program, ki ga prinaša založnik je zelo pester, uredništvo je v najboljših rokah, da smemo po vsej priliki pričakovati nekaj nadpovprečnega. Prizadejte kroge naše javnosti izrečno opozarjamo na to novo slavistično podjetje.

Dvorniković o Masaryku. Zagrebški profesor filozofije Vladimir Dvorniković je predaval v Pragi o filozofiji in sociologiji Masaryka. Odločil je vprašanje tako, da M. ni v prvi vrsti teoretičn-mislec in sociolog, temveč da ima vsa njegova filozofija svoj vir v nekem »panetičizmu«. M. je etik; vsi problemi, tudi logično-spoznatvotoretski so po prvem psihinem impulzu etični problemi. M. nikoli ni zgolj teoretik, v vseh svojih rezultatih prinaša etične vrednosne kriterije, ideje višje humanitete. Tudi ko govori o pravih čed, preze globoko razliko spolov, le da more uveljaviti etično-socialni zahtevek po enakosti in enakopravnosti. Masaryk ne filozofira radi resnice same na sebi, M. je filozof čustvenosti, filozofa človeku na ljubo. Tu je tudi vsa skrivnost njegovega močnega vpliva in privlačnosti njegove osebnosti. Kot močna, organska filozofska osebnost zasluži naše občudovanje. (V tej čisto praktični naravnosti filozofskih in socioloških problemov človeku na ljubo je bil Masaryku podoben tudi pokojni Kerk.)

H. G. Wells — plagiator. Ze marsikateremu znanemu in slavnemu pisatelju so očitali plagiat. Sedaj je na vrsti pesnik H. G. Wells. Iz Avstraliije je prišla na Angleško oficijelna komisija, ki ima odločiti o tem, je-li tožba radi plagiat, ki jo je vložila Miss Florence Deeks proti Wellsu, upravičena ali ne. Miss Deeks trdi, da so Wellsove »Osnove svetovne zgodovine«, ki jo pravkar vidimo v izloženih knjižgah, točna kopija enega njenih spisov. Zahteva odškodnino 100.000 funtov sterlingov.

Léon Daudet. Léon Daudet, znani fanatni rojalist, ki spada brez dvoma k najboljšim pisateljem sodobne Francije — kakorkoli sicer o njem mislimo — živi v prostovoljnem ozir. neprostovoljnem prognanstvu v Bruxellesu. Napisal je zopet pomembno delo v štirih zvezkih. Courier des Pays-Bas, o katerem piše kritika, da je morda njegovo najboljšje. V francoski javnosti je prodrlo prepričanje, da treba Daudetu omogočiti zopetni povratek v domovino. Ze junija 1927 se je zanj zavzelo sedem prominentnih pisateljev, nedavno je storilo isto pet drugih umetnikov, neglede na politično prepričanje. Zopet lep zgled solidarnosti resničnih intelektualcev. Pisma Dostojevskega. Sovjetska državna založba namerava izdati popolno izdajo pism Dostojevskega. Zbirko ureja S. Dolinin. Izšel je pravkar prvi zvezek, ki prinaša pisma iz let 1830 do 1862. Zvezek obsega 150 še neobjavljenih pism, poleg tega pa še pisma, ki sta jih 1. 1883 že izdala Strahov in Miller. Pisma so po originalih popravljena in dopolnjena, pokazalo se je, da sta prva izdajatelja iz raznih vzrokov, predvsem iz obzirnosti do vdove Dostojevske, mnoga mesta izpuščila, s čimlom prečrta, da celo izrezala in uničila. Nova izdaja je po redakciji in pripombah vzorna in neoporečna.

Sveta življenje in vrvenje

Hollywoodski čarovnik

Cecil Holand je pomagal Normi Shearer šobiti plave oči in Joani Crawford je napravil mesnat nos. Kljub temu pa štejeta obe Cecilia Holanda za svojega prijatelja...

Stvar se je izvršila brez bolečin in on jo je napravil v njuno korist. Oči so postale navidezno plave s pomočjo šminke, mesnat nos je pa nastal s pomočjo posebne mase. Cecil Holand je strokovnjak za šminkanje v Hollywoodu. Njegova delavnica je podobna polo-

Rumunska princezinja Ileana kot smučarka na Predalu v Karpatih. Princezinja šteje 20 let.

vica salonu za polepševanje in polovica operacijski dvorani. Notri so bele mize, na katere se imajo uleči igralci, kadar jim je treba pokriti telo z gubami. Zraven njih stoje posebni stoli za pripravljanje posebnih mask. Ob stenah so omare z nešteto vrsto steklenic in posod najrazličnejših velikosti. V posebni omari se nahajajo spet brade, obrvi, trepalnice in lasulje.

Kadar angažirajo igralca za kako vlogo, ga pošljejo najprej k Cecilu Holandu. Ta ga natanko pogleda, napravi črtež za masko in našminka zvezde sam, druge igralce pa njegovi pomočniki pod njegovim nadzorstvom.

Seveda ve pripovedovati Cecil Holand mnogo zanimivosti o zvezdah, s katerimi je delal. »John Gilbert se med svojim delom živahno zabava, medtem ko Greta Garbo prenaša vse junaško mirno. William Haines je tako vesel in zbija take šale, da imam z njim dvakrat toliko dela kakor z drugimi, ker se moram smejati, pri čemer se mi pač trese roka. Ramon Novarro je zelo radoveden. Vedno kaj sprašuje in hoče natanko vedeti, kakšen bo na fotografiji.

Lon Chaney se šminka vedno sam. Pogosto prihaja k meni po šminke, ki so mu pošle, včasih pa tudi, kadar ga pokličemo, naj nam pomaga pri kaki težji maski.

Večina igralcev rada dovoljuje vsakršne »poprave«, izvzemši gube. Za gube rabimo navadno kolodij, ki sam od sebe dela gube, kadar se posuši. Odstraniti se pa dostikrat ne da sam, ampak gre z njim tudi košček kože. Pred kratkim sem imel prenarediti bivšega nogometaškega šampiona in sedanjo zvezdo Metro Goldwyna, Johnny Mac Browna za starega človeka. Za gubo pod očmi sem rabil kolodij, trepalnice sem pa pokril z obližem, da bi lahko na nje nalepil druge. Kadar sem mu vse to odstranjeval, je bil njegov izraz vse prej kot prijazen.

Ernst Gottschalk s svojo vprego. Berlinski bogataš Gottschalk je slovel po svojih dirkaških konjih. Živel je zelo razkošno. V zadnjem času je zašel v denarne stiske in se v nekem razkošnem berlinskem hotelu obesil.

Za Lubitschev film »Stari Heidelberg« je moral napraviti Holand vsak dan brazgotine 500 statistik. Sam se poslužuje mnogo trikov pri šminkanju in eno od teh novih sredstev je dokaj neprijetno. Da bi dobil kričeče oblikovane nosove in močne ličnice, se poslužuje voska in trdi, da je to najboljši material za to svrhu. Če hoče spremeniti deklet s kostanjevimi lasmi v plavolasko, rabi prah zlate bronce in sive lase dela z aluminijevim praškom. Košček v krog zavite žice, ki jo spretno dene igralcu na oči, napravi, da je igralec videti slep. Zica se prav nič ne vidi.

V filmu »Vrela kri« je imel napraviti konju brazgotino. Trdi, da je žival to laglje prenesla kot marsikateri igralec. Tudi psu Sahibu, ki igra v M-G-M filmih, je napravil brazgotino.

Ceprav zvezde mnogo trpe, kadar jih Cecil Holand »urejuje«, ga imajo vseeno zelo radi ter so mu celo dale priimek »hollywoodski čarovnik«.

Jazbečar in njegov gospodar

O jazbečarjih, psičkih na nizkih, skrivljenih nogah, a z zvestimi razumnimi očmi, si pripovedujejo lovci prava, neverjetna čuda. Da je vmes marsikaj takega, kar se je zgodilo le v lovčevi domišljiji, dobremu glasu ljubeznih jazbečarjev prav nič ne škodi. To pa, kar hočemo tukaj povedati, je čista in gola resnica in bodi povedano v večjo čast in slavo jazbečarjev in v radost njihovih ljubiteljev.

Neki dobrodušen monakovski meščan je poleg dvornega piva posebno ljubil svojega dolgodlakega jazbečarja »Maksela«. Tega neolčljivega tovariša so mu lani ukradli. To je

do psa in je neprestano ponavljal samo eno: »Maksel, Maksel, moj Maksel! Ali si res ti, ali si res ti!« Prizor je vzbudil splošno pozornost in kmalu je stal okoli skupine z Makselom širok veneč. Jazbečarjev gospodar je slednji prišel do besede in jezno odrazil Monakovčana: »Pustite vendar mojega psa, kaj vam mar moj pes?« — »Kaj, vaš pes? Kakšen vaš pes? To je moj Maksel, ki mi ga je neki lopov ukradel!«

Hamburžan je protestiral, češ, da je kupil psa na pasji razstavi v Monakovu. O tem je imel tudi pisano potrdilo. Seveda je pa jazbečarjevo očito veselje nad Monakovčanom pričalo, da bi utegnil ta le biti njegov pravi gospodar. Hamburžan je bil slednji pripravljen izročiti psa, vendar le proti jasnim dokazom, da je pes res Monakovčanov. Toda kje dobiti dokaze? Tedaj se Monakovčan srečno domislil: »Da, da, takoj Vam podam dokaze! Pazite! — Maksel,« — se je obrnil proti psu in mu rekel v pristnem monakovskem narečju — »Dvorna pivarna je pač že zaprta!« Jazbečar se je nemudoma postavil na zadnje noge in si začel s prednjimi brisati solze... »Maksel, Dvorna pivarna je zopet odprta!« In Maksel se je od veselja parkrat zavrtel na zadnjih nogah... Čudo pasje šole!

Noben navzočih ni več dvomil, da sta se našla Maksel in njegov pravi gospodar. Hamburžan je izročil Monakovčanu povodec in psa, češ: »Vaš je in k Vam spada!«

Zamenjani brzojavki

Berlinski bankir Silberstein je nedavno slavil 50letnico svojega rojstva. Povabil je številne goste in med obedom so glasno čitali prihajajoče brzojavne častitke. Med drugimi brzojavkami je pa prišla ena, ki je bila naravnost nezasižano nesramna; glasila se je tako: »Popolnoma ste pokvarjeni, smrdite, in nimate ne repa ne glave.« Podpisana je bila tvrdka Kalluweit in tov., ki je imela v Silbersteinovi banki odprt kredit. Ob sebi se razume, da je bil bankir nad tako »častitko«

Carigrad z grškim mestnim okrajem Tatavla, kjer je te dni požar uničil 1000 hiš.

bil za moža hud udarec, a pomagati si ni vedel, ker so ostale vse poizvedbe zaman. Te dni se je Monakovčan odpeljal po opravkih v Hamburg. In ko je tako sam samcat stopal po ulicah, mu je prišel zopet na misel njegov »Maksel« — in v tistem hipu je zagledal pred seboj živo podobo svojega psa. Nekdo je peljal jazbečarja na povodec — čisto takega, kakor je bil njegov »Maksel! Možu je postalo vroče pri sreči in pospešil je korake. Ah, ta jazbečar niti ne spada v Hamburg, marveč v ljubo, veselo Monakovo! Nehote je zaklical: »Maksel!«

In tu se je zgodilo neverjetno! Jazbečar se je bliskovito obrnil in se začel kakor nor zaganjati proti Monakovčanu. Zaman ga je skušal njegov gospodar spraviti dalje in ga slednji dvigniti v naročje: pes je neusmiljeno pokazal zobe. Monakovčan pa se je priril prav

grozovito užaljen ter je tvrdki Kalluweit na mestu odpovedal kredit in zahteval takojšno poravnavo dolga do zadnjega vinarja. Obenem je vrnil Kalluweitu njegovo nesramno brzojavko. Pri Kalluweitu je to udarilo kakor strela iz jasnega; saj nikomur niti v sanjah ni prihajalo na um, da bi hotel Silbersteina žaliti; nasprotno je bil Kalluweit naročil svoji zasebni tajnici, naj pošlje bankirju za njegovo 50letnico prisrčno častitko. In vendar je bila brzojavka z nesramno vsebino pravilno naslovljena na Silbersteina in poslana od Kalluweita. Kakšen škrt je imel tu vmes svoje prste? Bil je ljubezenski škrt. Tvrdka Kalluweit vodi trgovino z živili na debelo. Prav tisti dan, ko je bankir Silberstein slavil svojo petdesetletnico, je prejela večjo pošiljatev slanikov, katerih kakovost nikakor ni bila sprejemljiva. Šef je zato naročil svoji tajnici, naj blago nemudoma reklamira. Tajnica je brzojavila: »Total verdorben, stinken, haben weder Kopf noch Schwanz«, kar se da v nemščini razumeti tako za drugo kakor za tretjo osebo. Pri pisanju naslova na brzojavke je pa tajnica zamenjala brzojavko o slanikih in častitko Silbersteinu — bila je namreč v tistem času zaljubljena! Tako se je zgodila nesreča. Da bi bila mera polna, so zamudili tudi rok za reklamacijo blaga, ki ga dobavitelj potem ni hotel vzeti nazaj. Tvrdka Kalluweit je sedaj tajnico na mestu odpustila brez vsake odpovedi. Tajnica pa se je pritožila na delovno sodišče, ki je sedaj razsodilo v njen prid, češ, da tista pomota z brzojavko ni nič takega, kar bi opravičevalo do takojšnje odpusta, tembolj ker se je stvar z Silbersteinom pojasnila in poravnala, tako da je imel Kalluweit škodo le pri slanikih.

Urednik nekega tednika je prejel od neznanega gospoda, ki se je podpisal za Topoglavca, dvajset krite dolgo pesem. Naslov pesmi se je glasil: »Zakaj nisem mrtev?« Ko je urednik pesem prebral, je srdito potopil v črnilo pero in pisal gospodu Topoglavcu: »Velečeni gospod! Vedite, da zato niste mrtvi, ker ste mi svojo pesem poslali po pošti, namesto da bi jo prinesli osebno.«

Charles Lindbergh in njegova nevesta Elizabeta Morrow. Slavni ameriški letalec Lindbergh, ki je kot prvi preletel ocean, se je zaročil z mlado in bogato hčerjo ameriškega poslanika v Mehiki D. W. Morrowa. — Morrow je družabnik svetovnega bankirja Morgana.

Sodobni filmski junak

Casi stodstotnega filmskega junaka so hvala Bogu že za nami — njegov naslednik je človek iz mesa in krvi — tako kramlja John Gilbert. Za publiko je bil film včasih, ko je še ljubila filmskega junaka, isto kot danes pravljica za deco. Junak je imel v vsakem slučaju vse mogoče dobre in plemenite lastnosti in nobena pega ni smela spatiiti te idealne slike, če je hotel obdržati milost občinstva. Seveda je bil tudi po zunanosti podoben princu iz pravljice. Tako pojmovanje je bilo razlog za moj neuspeh v prvih letih. Režiserji so me neprestano odklanjali, ker so bile poteze na mojem obrazu nepravilne. Danes pa nasprotno zahtevajo individualne pojave. Tak je na primer William Haines, zastopnik lahko miselnih mladih junakov, ki nikdar ne izgube dobre volje, ki se znajdejo v vsakem položaju s svojim humorjem in spretnostjo. Dalje melanholični Buster Keaton, ki mu kruh vedno pada na tla na oni strani, kjer je namazan z maslom, dokler si kljub vsem neprilikam vendar ne pridobi dekleta. Prejnjemu tipu je še najbolj blizu Ramon Novarro. On je docela romantičen, toda njegova duševnost je čisto drugačna. Njegovo nasprotje predstavlja Lew Cody lahkoživec — najbolj čistega realizma.

Svočasni filmski igralec ni smel biti drugačen nego krasen. Tudi če se je bojeval v najbolj neprijetnih okoliščinah z zločincem, je moral biti po boju čist in lep kakor poprej. Danes sem pa igral svojo vlogo v filmu »Kozaki« popolnoma realistično in nisem mnogo pazil na svojo zunanost. Gledal sem samo, da bi bil čim bolj gibčen in podoben pravemu kozaku. V nekem prizoru sem izgubil par šopov las in razen tega sem bil ves okrvavljen. Po starem bi se bil moral skrbno umiti, predno bi se smel prizor nadaljevati.

Nekdaj so silno uporabljali šminke, ker so posnemali gledališče. Zato so bile slike strašne in šele po letih so rešili to vprašanje. Danes zadostuje nekoliko potez ali senc.

Krasno je, kadar morete slikati življenje tako, kot je v resnici.

Če umre časnikar. Umrl je časnikar in prišel pred nebesa vrata. »Kdo je?« vpraša sv. Peter. »Časnikar.« — »Poberi se!« zakriči Peter, »časnikarji ne pridejo v nebesa« — Zvižgaje se odpravi časnikar po stopnicah v petel in potrka: »Časnikar prosi, da ga sprejmete!« — Bum! mu zaloputi vrag vrata pred nosom: »Časnikarjev ne rabimo!« — Sedaj je sedel časnikar na stopnice sredi med nebom in peklem in — začel izdajati dnevnik. Ni še potekel teden dni, pa je že prejel uredniški vstopnici za nebesa in peklo.

Urednik šaljivega lista je praznoval svojo 75letnico. Med slavnostnim obedom je vstal znan kritik, potrkal ob čušo in rekel z veliko toplino: »Gospoda moja! Pijmo na zdravje našega ljubelega slavljenca in upajmo, da postane tako star, kakor so stari dovtipi v njegovem listu!«

»Ali veš, da je ta nepridiprav poročil tvojo hčer samo zato, da je mogel plačati svoje dolgove?« — »Zakaj pa mi nisi tega prej povedal?« — »Hja, veš, tudi meni je bil namreč dolžan.«

Pehotna predstraža afganistanskih čet.

Bratec in sestra

(Dalje.)

Sani so neslišno drsele po ledu. Po ledu, prozornem in gladkem kot zrcalo. Skozi zledenelo krasoto kraljestva zime je trepetala prečudna pesem. Pesem zvončkov. Pripeti so bili ti zvončki na sani. O, in srebrni so bili! In mnogo, mnogo jih je bilo. In ko so zvonili, je jokala prečudna pesem in se smejala skozi kristalne jasnine.

Bratec je sedel na saneh. In gledal okrog sebe. Jej, kako je bilo vse lepo! Vse belo. Vse blesteče. Skoro je pozabil na sestrico in nič več ni jokal. Res ne! Se smejal se je. Smejale se je malim možičkom, ki so se prikazovali ob cesti. Veste, kar prikazali so se, kot bi jih klicala kraljica Snežna s srebrnimi zvončki na saneh. Imeli so dolge, dolge bele brade. Ha ha! Kako so se resno držali! Pomislite, brada jim je bila taka, da bi si jo ti, Dore, devetkrat ovil okrog pasu. No, pa recite, če niso bili smešni, ko so imeli take dolge brade in take resne obraze. — Bili so to služabniki kraljice Snežne. Z njo so hodili po zemlji in v nevidnih vrečah nosili mrz s seboj. In kamor so prišli, so ptički zmrazili in ljudje so imeli rdeče nosove. Od mraza seveda. — No, bratec je vse to gledal in se smejal. — Pejajali so se dalje, dalje — in končno dospeli do gradu.

Ej, grad! Kako je bil lep! Blesteč in svetel. Skrivnost kot njegova gospodarica: kraljica Snežna. Visok je bil, da je segal v nebo; širok, da mu nisi videl zadnjih stolpov. Bel in srebrn, da si si zakril oči, ko si ga gledal; ker so te pekle. — Torej pred gradom so se vstavile sani. Kraljica Snežna je rahlo ploskala z rokami in že so prihiteli iz gradu služabniki: snežinke. Lepe deklice. Beli obrazki so se svetili. Oblike so bile kot zvezde, iz tančic in blekane tkanine. — Služabnice snežinke so legle na tla. Videti je bilo, kot bi se raztegnila od sani do gradu bela, blesteča preproga. Kraljica Snežna je dvignila brata v naročje. O —! In takrat je padel iz kraljičinih ustnic kosček ledu, majhen kot trn, na bratovo prsi. Zaril se je v toplo kožo — in že je zledenela. Segel je do srca in se zapil vanj — in tedaj je tudi srce zledenelo bratcu. Ni bil bratec več vesel ne žalosten. Ni se spomnil več sestrice ne solčnih poljan. Ni se spomnil več rož, ne solca. Vriskati ni več znal. Smejati se ni več znal. Hrepeneti ni več znal. In s hrepenenjem mu je umrla v srcu tudi ljubezen.

O — ali ni to žalostno? Dvignila ga je torej kraljica Snežna v naročje. Stopila je z njim iz sani. Stopila na bela telesa snežink in preko njih odšla v grad. Tam so jo čakale vile. Spremile so jo v grajske dvorane. Kraljica Snežna je stopala skozi nje; v naročju je držala brata. Poiskati mu je hotela v brezmejno velikem gradu nov dom. Sla je

skozi dvorano miru. Dalje skozi dvorano želja, modrosti, veselja, trpljenja, pričakovanja, ljubezni — in končno prišla v dvorano pozabljenosti. —

»Tu bo Tvoj dom!«
Bratec se je ozrl. »Moj dom?« je vprašal. Pa ni bil žalosten. Imel je pač mrtvo srce.

Dvorana pozabljenosti. — — — Joj, kako je bila žalostna! In samotna! In zapuščena. Velika je pač bila, a žalostna, žalostna! Ni imela oken. Pa je bilo v njej kljub temu svetlo. Bele stene so svetile. Po njih so se sprehajale sive sence, se prijemale za roke in zopet bežale druga pred drugo.

Jaz mislim, da so bili to spomini na preteklost.

Iz srede dvorane je bila položena srebrna preproga v obliki zvezde v kote. Ob stenah so stale velike srebrne omare in v njih je bilo na loženih vse polno igračk. Srebrne žoge, srebrne ploščice, srebrne paletke, srebrne zvezde, srebrni kanoni, srebrne škafje, srebrne kocke, srebrne knjige. V eni samo omari pa so ležale velike ledene črke. Tak je bil novi dom malega brata.

Kraljica Snežna je brata položila v srebrno posteljo, ki so jo med tem prinesle vile v novi dom. Sklonila se je k njemu in ga poljubila na čelo — o! — in umrle so mu misli. In ga je poljubila še na oči — gorje! In umrle so mu oči in ni poznal nikogar več. In na usteca ga je poljubila — besede so mu umrle. Ubogi bratec je bil pozabljen.

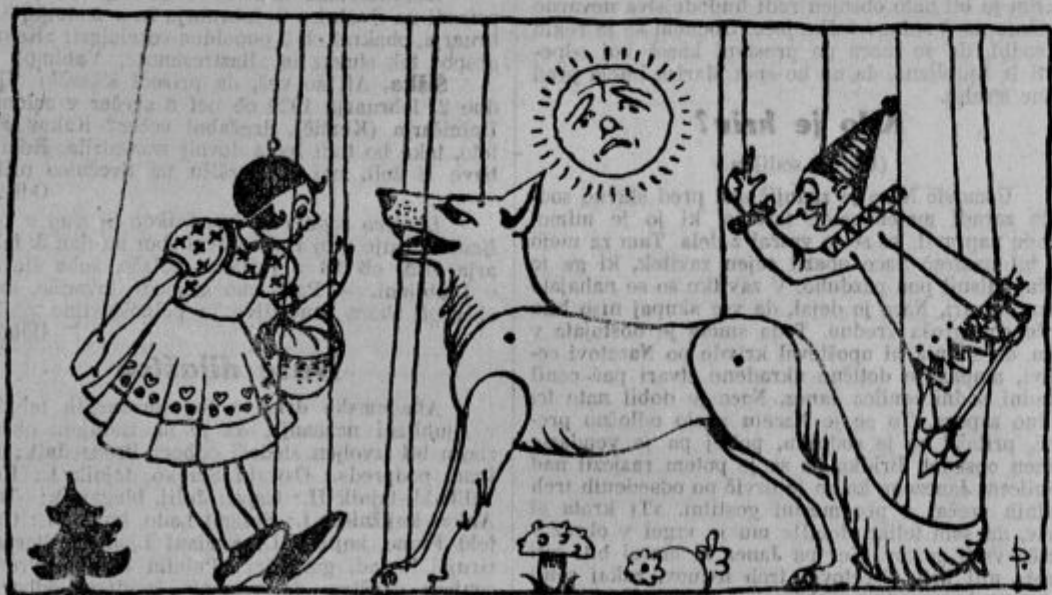
Dolgo, dolgo je živel v samotnem domu. Ni vedel, kdaj je dan, kdaj noč. Ni bil ne lačen ne žejen. Ne truden. Pač pa se je igral. Najprej s srebrnimi žogami. Potem s srebrnimi ploščicami. In tako po vrsti z vsemi igračami. Nazadnje je pričel igrati z lednimi črkami. Ker pa so mu umrle misli, ni mogel in znal sestaviti iz črk nobene besede.

Dolgo, dolgo se je mučil. Tedaj pa — — —

Kaj smo na sestrico pozabili?
Pojdimo nazaj v oni dan, ko sta se bratec in sestra igrala na solčni poljani.

Bratec se je torej skril za beli rožni grm. Sestrica je klečala ob potoku in štela ribice. Jej, sedem jih je našla. Se pet jih počaka, potem pa poišče brata. — Čakala je in čakala, pa ni hotela biti nobene ribice več. Nič ni videla, da je priplavala velika, zlobna riba in požrla vsako zlato ribico, ki je hotela plavati mimo sestrice. Dolgo je čakala sestra; ko pa le ni hotela priplavati nobena zlata ribica več, se je ozrla. Sedaj je šele videla: solnce se je že skrilo in je v belem cvetnem grmičju pel slavec čudno-žalostno večerno pesem.

»Bratec!«
Nekje v gozdu je udaril jastreb s perotmi in srnica je radovedno pokukala iz gošče. Bratec se ni oglašil. Konec sledi.

Zadnjič nekoč srečam na cesti Gašperčka. Veselo se mi zasmije, tako veselo, da sem si natihem mislil: kako lepo bi bilo, če bi nas prišel kdaj malce pozabavati!

Urno stopim k njemu in ga lepo poprosim: »Gašperček, bi nas hotel malo obiskati?«

Gašperček ni zini besede. Močno je le pokimal z glavo, tako, da me je »cof« njegove kape požgečkal pod nosom. In izginil je.

Nisem vedel, kaj naj storim. Pride Gašperček? Ne pride? Kaj bo napravil?

Bil sem zato ves srečen, ko ga včeraj zopet srečam.

Zopet se mi široko zasmije in tedaj mi pove na uho: »V nedeljo ob 4 pridem v Akademski dom! Rdečo kapico sem povabil, njeno dobro mamico in še njeno častitljivo staro mamico. Vse so obljubile priti. Nato sem se lotil volka. Malo bal sem se ga, ko sem ga povabil. Pa je bil volk zelo milesten. Pomisli, bil je tako dober, da mi je takoj obljubil, da bo z največjim

veseljem še enkrat požrl Rdečo kapico in še njeno staro mamico povrhu! In to pred občinstvom! Več ko bo gledalcev, bolj mi bo teknilo, je dejal.«

»Le to me skrbi«, nadaljuje Gašperček, »če se bodo otroci spomnili in prinesli kaj več dinarjev, da lahko zakurimo peči. Saj veste, da sta Rdeča kapica in stara mamica občutljivi in rabita toplejšo sobo, kot ste jo imeli pri pravljicah.«

Nato se je Gašperček tako globoko priklonil, da mu je spodrsnilo in se je prevrnil v sneg. Toda bliskoma se je zopet dvignil. »Na svidenje v Akademskem domu!« je še zaklical. Potem je izginil.

Boste prišli?

DIŠAVE SLON

Sneženi mož

K možu sneženemu tička zletela,
Pesem o mastnih črvčkih mu glasno zapela.
Mož jo sneženi resen poslušal,
Žalostne misli pregnati si skuša.

»Solnce tak' toplo je, komaj zasije,
Že mi iz rok mojih žezlo izvije.
Čutim, da star sem, noge se šibijo,
Pa me ti solnčni žarki morijo!«

Solnce zasmeje se, deca zaraja,
Pinček sosedov veselo zalaja.
Mož le sneženi prav bridko zaplaka.
Zime prej kralj je zdaj — solznata mlaka.

Komaj car se je oblekel,
spalnik k njemu je pritekel,
se priklonil je do tal,
in ponižno je dejal:

»Nizko ti priklanjam glavo
in prinašam, car, objavo.

Kaznovati me ne daj,
ukazi, govorim ti naj!«

— »Le govori, a resnico,«
car zazeha si v desnico,

»če pa se boš kaj zlagal,
koj te bičati bom daleč.

Tresejo se mu željusti,
ko dé spalnik: »Car odpusti!

Če sem tudi grešen ves,
vse kar ti povem, je res.

Vsaka ve že duša živa,
kaj pred tabo Ivan skriva:

Ni zlato in ni srebro,
Ptice-Zar je to pero...»

»Ptice-Zar pero?« ... Presneto,
da se upa to imeti!...

Le počalaj, zviti ptič,
Kmalu ti zapel bo bič!...

— »To ni nič! Še drugo huje,«
spalnik tiho nadaljuje

in se zvije: »Kaj za to, če
imel bi le pero.

Hvali se, da tudi hoče,
če mu ti ukažeš, oče,

ti prineseš Ptice-Zar
kar v palačo tvojo, car.«

Ovadu se pripogiblje,
sključen k postelji se ziblje,

carju je zaklad podal,
zopet klanja se do tal.

Pero gleda car z naslodo,
smeje se in gladi brado,
konec mu odgrizne še
in ga v skrinjico zapre
ter kriči hudo razjarjen
(in ukaz je s tem povdaren,
da s pestjo je mahnil v zrak):
— »Hej! naj pride sem bedak!«

In dvorjani, ki tam stali,
so po Ivana bežali.
Zakadili so se v tek,
da so cepali vsi vprek.
Gleda car prizor z naslodo
in od smeha stresa z brado.
Sli opazili so kar,
da vzradoščen je vladar,
pomežiknejo, hitijo
in še enkrat se zvalijo.
Prav vesel je bil spet car,
vsem pokloni kučme v dar.
So dvorjani vnovič stali
in po Ivana bežali;
toda tretjič so že sli
brez tretnosti odšli.

Vrata tolpa zdaj odpira
in v konjušnico udara,
in bedaka urnih nog
suva vsak dvorjan v hok.
So pol ure ga budili,
a zaman so sunki bili.
Končno Ivana nekdo
vendar zbudi jo z metlo.
»Kakšna sodrga naga?«
Ivan zakriči in vstaja:
»Če oplazi vas moj bič,
vi ne bode te za nič
več budili me zarana.«
Rečela mu dva dvorjana:
»Car nam dal je tak ukaz,
on pošilja po te nas.«
— »Car?... No dobro! Se napravim
in takoj se njemu javim,«
reče Ivan še zaspan,

si obleče nov kaftan,
svilen pas o rog ovije,
se počee in umije,
bič za pas si vta ne še
in ko rata splaval je.

Ivan se pred carjem javi,
se prikloni, v bok postavi,
vpraša ga: »Kaj se godi,
da me sodrga budi?«
Car z očesom levim gane,
v hudi jezi hitro vslane
in kriči mu: »Boš molčal!

in takoj odgovor dal!
Kak ukaz te je oblastil,
da si drzno si prilastil
pero naše Ptice-Zar,
ki mu je lastnik le car?
Smatraš me le za bojara?
Le povej, tatarska parat!
ivan mahnil je z roko
in govoril: »Stoj! Kako,
kje si kaj o kučmi zvedel?
Saj ti nisem nič povedal.
Mar si prerok ali kaj?
No, pa me le v ječo daj,
in naj me kdorkoli bije —
dosti je te bedarije!«
— »Odgovarjaj, sicer glej!...«
— »Pera ni! Pa ti povej,
kje bi mogel jaz imeti
in odkod ta čudež vzeti?«
Car z ležišča skoči zdaj,
odpre skrinjo nastožaj.
»Ti se upaš še lagati?
To se mora kaznovati!
Kaj pa to? No?« — Ivan zdaj
kar sesede se nazaj,
in na tla mu kučma pade.
»Kaj, prijatelj? Šle so nade?«
reče car: »bom ti že dal!...«
— »Milost, car, vse bom priznal!
Oh, ne daj me kaznovati,
nikdar nočem več lagati.«
hitro se je v plašč zvil
in na tla se je spustil.
— »No, ker to je prvič bilo,
se ti bode oprostilo,«
reče car Ivanu zdaj:
»Jaz sem hud, da Bog ne daj!
Veš, če v jezi zgrabim laše,
tudi glava odvozza se —
torej vidiš, kakšen sem!

Gospodarstvo

Naraščanje našega izvoza

Belgrad, 26. jan. Po pravkar objavljenih podatkih je znašal v mesecu decembru 1928 naš izvoz 347.937 ton v skupni vrednosti 569,3 milj. Din (v novembru 1918 402.000 ton za 642,4 milj. Din; v decembru 1927 288.000 ton za 528,7 milj. Din). Napram decembru 1927 je naš lanišnji decembarški izvoz narasel za 21,9% po količini, po vrednosti pa za 7,7%. Naš najvažnejši izvozni predmet je bil tudi v decembru stavbni les, katerega smo izvozili za 109,6 milj. Din (v novembru za 95,4 milj. Din).

Skupno je lani znašal naš izvoz 4.526.762 ton v vrednosti 6644,6 milj. Din napram 4.251.500 tonam za 6400 milj. Din v letu 1927. Narasel je torej po količini za 6,5%, po vrednosti pa za 7,7%. Ker se nimamo podatkov o uvozu, ne moremo ugotoviti trgovinske bilance, ki pa je že po dosedanjih rezultatih (za 11 mesecev) pasivna.

Zadnja leta je bil naš izvoz naslednji:

	isoč ton	milj. Din
1926	4885	7818,2
1927	4252	6400,2
1928	4527	6644,6

Dipl. agr. A. Jamnik:

Izhod iz kmetijske krize

Z našo kmetijsko in kmetijsko krizo smo žal že tako daleč, da je katastrofa in padec za desetletja nazaj neizogiben, ako se kmetije sami in vsi tisti, ki jim je usoda večine našega naroda mar — čimprej resno ne združijo v reševalnem delu.

V izvršni Erjavčevi obravnavi slovenskega kmetijskega vprašanja je mnogo prav dobrih nasvetov, ki pričajo o dobri opazovalni sposobnosti in resnem, iskrenem premišljanju pisca, kakoj najti pot iz zagate.

Po mojem mnenju pa smo že tako daleč v krizi, da se od več strani priporočanega intenziviranja kmetijskega obrata in forsiranega povečanja kmetijske produkcije direktno ne moremo več lotiti, četudi bi se kmetijski davki na razpolago dovolj dolgoročnih in cenovnih kreditov, dokler ne izpolnimo še drugih važnih pogojev. Pa tudi sicer so naša gospodarstva za sedanje razmere že tako obremenjena, da bi jim večji krediti najbrže niti ne mogli več prav pomagati, nego bi utegnili vrv okoli vratu samo še zadrgniti. Koristiti bi mogli krediti kvečjemu v obliki čakanja plačil za umetna gnojila in nekatere druge potrebščine do jeseni. Dosega tega ni težka.

Mogoče se ne motim, če trdim, da pri nas produkcija sicer res od leta do leta pada (?), a motiv ni baš tak, da bi se že bilo treba preveč ustrašiti, kajti pridelovalec se trudi pridelovati pač toliko, kolikor mu je potrebno za dom in kolikor more primerno prodati. Sprito slabih vnovčevalnih možnosti utegne zato biti trenutno opravičena odločitev gospodarja, da za bodoče preko domače potrebe popolnoma ali delno omeji pridelovanje do brin, dokler se razmere ne izboljšajo v toliko, da ne prodaja v izgubo. To je prvi in bistveni vzrok nazadovanju proizvodnje (a tudi prvi korak v primitivnosti). Je začasna značaja ter ga je mogoče odstraniti. Drugi vzrok padanja pa izvira iz kapitalne revščine in ima značaj stalnosti, t. j. progresivnega ubijanja proizvodnje do propada. V našem primeru ne gre poglavitno za prvomenovani vzrok. Vendar ne bi povedal resnice, ako bi tajil vedno širše nastopanje in drugega, ki utegne prvega kmalu pregaziti. Zato je treba biti previden.

Pospešeno intenziviranje produkcije bržčas za dokajšno dobo sprito omenjenih dejstev ne bi dalo nadjanega uspeha.

Uradna statistika, s katero edino moremo operirati, ni popolnoma zanesljiva, ne sicer morda zaradi nesposobnosti ali površnosti tistih, ki jo sestavljajo, nego iz mnogih drugih, deloma tudi birokratskih vzrokov. To nezanesljivost ugotavljajo tudi Erjavčeva izjava in res je, da so normalno naši pridelovalni povprečki dokaj večji kot jih izkazuje uradna statistika. V tem me potrjujejo lastne izkušnje in ugotovitve v praksi.

Ako tedaj od intenziviranja, združenega s privzemanjem kredita pričakujemo n. pr. dvig pšenice povprečne letine od (okroglih) 8 q pro hektar na 16 q pro hektar, bi pri doseženih 16 q pro hektar utegnili doživeti hudo razočaranje, ako sedanjí resnični stalni povpreček ne znaša samo 8 q, ampak morda 12 q ali celo več. Dvig tedaj ne bi znašal 100%, niti ne 50%, naš kalkuli bi propadel. Dosti višje kot na 16 q na hektar pa povprečne žitne letine v najbližji bodočnosti ne bo lahko, pa tudi morda ne oportuno, ali vsaj ne rentabilno — dvigati. Slično velja za vse druge proizvode.

Sicer pa samo golo povečevanje zlasti izvozne proizvodnje toliko časa ne more biti prav umestno, dokler nimamo urejenega rednega in po možnosti direktnega vnovčevanja. Pomanjkanje tega, je glavna naša nesreča in tudi glavni naš gospodarski greh, ki smo ga prav sami zakrivali.

Iz vsega navedenega sledi, da je pri reševanju naše kmetijske krize potrebna skrajna previdnost, da se iz krize ne napravi — propada. Lotiti se je polti, ki sem jo v raznih člankih že ponovno poudarjal in ki varno vodi iz krize, jo sigurno ozdravi, je pa morda nekoliko počasnejša. Mislim s tem: smoteno organizacijo in po možnosti vsaj široko specializacijo proizvodnje in organizirano, s sistematično propagando podprto vnovčevanje.

Zdi se mi, da blaga nimamo tako malo (kljub po razmerah prisiljenemu opuščanju nerentabilne proizvodnje) in da se bo blago takorekoč samo od sebe še prav znatno pomnožilo, ako kmetovalci prijemajo dobrega kupca in obenem dosežejo, da gre blago pravočasno ter vsaj sorazmerno dobro v denar in da se ne bodo brez haska izgubljale in kvarile naše dobrine že pri pridelovalcu, po skladiščih, na železnici itd.

Prve uspehe si pri izvoznih dobrinah lahko zagotovimo že od prihodnje letine, potem pa jih je možno od leta do leta izboljševati in večiti, istočasno pa in v isti meri šele forsirati tudi uvajanje kapitalno intenzivnega gospodarstva. Le tako bo doseženo, da bo blagostanje prihajalo v deželo, ne samo v prid kmetu, ampak v korist celega naroda. Obenem bi bil po tej poti dosežen še drug narodno-gospodarski uspeh s tem, ko bi si prihranili morda zadostitev ad hoc, vsaaka prihranitev pa je z ozirom na narodno premoženje — pozitivna postavka.

Srednji devizni tečaji na ljubli. borzi od 21. I. do 25. I. 1929.

Dne	Berlin	Curih	Dunaj	London	Newyork	Pariz	Praga	Trst
21.	1365,—	1095,90	8 0,55	276,40	—	222,6	168,60	—
22.	1357,0	1095,90	8 0,74	—	—	222,60	168,60	—
23.	1354,—	1095,90	8 0,74	276,36	—	—	168,60	298,—
24.	1354,90	—	800,54	276,34	—	—	—	298,10
25.	1354,—	1095,90	800,54	276,19	—	—	168,60	298,10

Nočem pretiravati, vendar lahko trdim, da lahko pridemo v popolno osiromašenje in v pravcati padec gospodarske in splošne kulture za mnogo desetletja nazaj, ako vsaj delno ne uredimo vprašanja izhoda iz te težke krize še pred jesenjo 1929. Naj nas torej leto 1929 popelje k najintenzivnejšemu delu za ureditev našega kmetijskega in kmetijskega vprašanja, ki že nosi pravi značaj narodnogospodarske nujnosti!

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Hrvatski opći vjersijski zavod d. d. v Zagrebu, ki spada v koncern Prašedione, ima več udeležb v hrvatski provinci, izkazuje za 1928 na kapital 10 milj. Din in rezervne 3,6 (3,4) milj. 791.356 Din (793.536 Din) čistega dobička. Vloge so narasle od 20,2 na 21,2 milj. Din in upniki in reškont pa od 9,0 na 10,9 milj. Din. Med aktivni je narastel portfelj od 16,2 na 19,6 milj., gotovina pa je padla od 2,3 na 2,2 kakor tudi upniki od 20,8 na 20,5 milj. Din. Dividenda bo za 1928 zapel 6 Din (16%). Občni zbor 9. februarja. — Srpska štedionica, d. d. v Novi Gradski, je dosegla 1928 na kapital 1 milj. Din 0,3 milj. Din čistega dobička (0,284 milj.). Vloge znašajo 12,4 (10) milj. Din.

Srbska kreditna banka v Vukovaru. Kapital 2 milj. Din, čisti dobiček 446.660 Din (leta 1927 586.286 Din, vloge 11,7 (9,2) milj.); dividenda leta 1927 20 Din (20%); Srbska hranilnica, d. d. v Starom Sivu. Kapital 0,25 milj. Din; čisti dobiček 1928 41.591 Din (1927 41.668 Din), vloge 3,9 (3,5) milj. Din.

Obilastna zadruga za kmetijski kredit v Zagrebu, sklicuje za 10. februar t. l. prvi redni občni zbor v Zagrebu. Na dnevnem redu je poleg računskega zaključka za 1928 razprava o izpizembi pravil in volitve. — Iz bilance za 1928 je razvidno, da znašajo lastna sredstva nekaj nad 0,1 milj. Din, češim je dalo ravnateljstvo za kmetijski kredit 3,6 milj. Din; dolžniki zršajo v tek račun 0,5, po eskontu 3,05 milj., ostali 0,07 milj., žiro račun znaša 0,16 milj. Kavcije znašajo 10,82 milj. Din in ne spadajo v bilančno vsoto, ki znaša z njimi vred 14,65 milj. Din.

Zveza tekstilne industrije v naši državi ima 9. februarja t. l. v Beogradu ob 16 v Centrali ind. korporacij občni zbor, kjer bodo razpravljali o položaju tekstilne industrije, o mednarodni konferenci za volno itd.

Nova delniška družba. Trgovinsko ministrstvo je odobrilo ustanovitve družbe: »Jugoslovensko trgovsko d. d. c. Belgrad, Zagreb, Ljubljana; družba se bo bavila z izvozom. Kapital znaša 5 milj. Din in sodehujejo tudi ljubljanske in skopljanske tvrdke.

Povzicanje kapitala: Bothe in Ehrmann, d. d. Zagreb od 1,5 na 6 milj. Din z emisijo 90.000 novih delnic po 50 Din nom. (za 1 staro 3 nove); emisijski tečaj 50 Din; rok od 25. jan. do 24. februarja 1929.

Nova delniška družba v Beogradu je vpisana v trgovinski register: »Jugoslovensko istočno trg. i ind. a. d. c.; kapital 2,5 milj. Din (2500 delnic po 1000 Din nom.).

Borza

Devizni promet postaja manjši: tako je znašal ta teden 15,8 milj. Din napram 22,8, 22,2, 26,4 in 12 milj. v prejšnjih tednih. Tečaj v splošnem izkazuje tendenco k nazadovanju.

Tržišče vrednostnih papirjev je zamenljivo. V bančnih papirjih je še nekaj prometa, in industrijskih pa je le malo zaključkov. Edino Narodna banka beleži večji dvig, to pa zaradi dividende, ki bo zopet znašala 400 Din na delnico. Tečaj je v Beogradu narasel tekom tedna od 7160 na 7500; v petek v Zagrebu blago celo 8000. Za državne papirje je tendenca čvrsta, prometa pa razmeroma ni dosti. Začela se je trgovati vojna škoda tudi na kasnejše termine: večeraj je bila v Beogradu zaključena za april po 440, 441, za decembar po 470. Sploh vsi državni papirji radi govorice o novem inozemskem investicijskem posojilu ta teden beležijo dvige. Promptno blago v vojni škodi je v Zagrebu naraslo od 448—449 na 455—457, v Beogradu pa od 447,50—448 na 453—457,50; 7 odst. inv. posojilo je v Beogradu naraslo od 87 na 88; v Zagrebu od 87 na 88,25; agrari pa v Zagrebu od 53—53,50 na 54.

DENAR

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.49, Budimpešta 90.65, Bukarešt 3.12, Dunaj 73.03, London 25.21125, Newyork 519.90, Pariz 20.3225, Sofija 3.75, Praga 15.385, Trst 27.21375, Varšava 58.30, Madrid 84.90.

Dunaj. Belgrad 1248,25, dinar 1245,50.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb. V svobodnem prometu se položaj ni izpremenil na slabše. Poslovanje je bilo precej omejeno. Vojna škoda je bila precej čvrsta. Do prometa ni prišlo.

Dunaj. Pod-savska-jadr. 87,30, Zivno 137,75, Jugo 10,85, Alpine 41,90, Leykam 9,30, Trbovlje 58,50, Mundus 1,9750, Slavonija 0,56.

Žito

Če premotimo razvoj položaja v zadnjem tednu, vidimo, da je stala tendenca na naših domačih tržiščih povsem pod vplivom ameriških notacij ter je točno reagirala nanje. Začetkom tedna je beležila čikaška borza pšenico za marec 121½, koncem tedna 126,375, za maj začetkom tedna 124,5, koncem tedna 129,75, za julij začetkom tedna 126,625, koncem tedna 131,375. Na naših tržiščih je bilo dobili pšenice začetkom tega tedna po 240 do 242,50 gornjebačka postaja, koncem tedna pa velja 247,50 in celo že 250. Promet s pšenico se je pri nas resda zelo skrlil, vendar je tendenca zelo čvrsta. Radi skrajno slabih dovozov vsled skoro neraznih cest je malo blaga na trgu in zato drži trgovci tem bolj visoko ceno. Olsjave, katere naj bi nudila država izvoznikom pšenice na poziv trgovskih zbornic in zlasti vsled akcije novosadske borze, niso še stopile v veljavo, kakor so mnogi pri-

čakovali. V prvi vrsti gre za znižanje prevoznih tarif. Radi vseh teh dejstev zelo pogrešamo v kupčiji s pšenico smotrene črte ter v razvoju nje tendence s posebnim ozirom na naše domače prilike, pogrešamo zlasti še izrazite jasnosti. — Tudi koruza je čvrsta, to pa radi višjih notacij v Čikagi (začetkom tedna je notirala za marec 98½, koncem tedna 99½, za maj začetkom tedna 100,625, koncem tedna 103, za julij začetkom tedna 102½, koncem tedna 104) in pa radi težav pri carinjenju uvožnega lplatskega blaga, katerega zdaj ni mogoče več importirati po minimalni tarifi kakor doslej.

Če se Macedoncu vname ljubezen...

(Izpred sodišča.)

Tole vam je od sile zanimiva zgodba in poučna obenem. Glavna oseba je musliman Misim Kaliman iz Pirota. Prišel vam je Misim pred časom v Ljubljano in vsi ljubljanci so ga poznali, ko je vnel križal pred počitnice in po drugih ulicah: »Sladoled! Današnja izdaja. Nešto za pare, nešto za novce! Tako prijetno lepo se je smehljaj mladič iz Macedonije skozi bele zobe, da se je kmalu zagledala vanj zala ljubljanka Marica. Vnela se je kajpak med njima vroča ljubezen, ki ni brez posledic. Misim je moral medtem v Zagreb, tam je ustanovil podjetje in pridno delal kupčijo s sladoledom. Vnemer je mislil na svojo Marico in na denar. Pisal je pismo za pismom v Ljubljano, tudi denar je pošiljal ljubljenci, kakor je na sodniji povedal, sploh: bil je pripravljen Marico poročiti. Tega pa zala deklica nikakor ni marala. Tudi svoji veri bi se bil Misim odpovedal in prestopil v krstoliško, tako je ljubil Marico — toda ta je bila trda, nedostopna za takšne namene. Nekaj ji je sunilo v glavo. sama ne ve, kaj in zakaj: Misim ne, nikakor ne! Misim je postal ožoren v srcu bolan, zamisljen. Časih se ga je polotilo razburjenje, obup. Začel je Marici groziti. Po telefonu je sporočil prijatelju, da je že kupil revolver in da bo Marico ubil. »Ona mora pasti v moje roke! Če živa ne mara, vsaj mrtva bo moja, samo moja...« Marica ga je enkrat obiskala v Zagrebu, pomagala mu je v obratu rezati sladkor. Ko sta bila sama, je Misim zavil dolg nož, zaškrtnil je z zobmi, grdo, divjo je pogledal Marico in zakričal pritajeno nad njo: »Kaj me mučiš! Marica se je stresla od groze: »Kaj misliš, prej bi me zaklal, ne zdaj, ko sem mati, ko imam otroka.« »Kaj mi mar otrok. Zadalj ga bom in vrgel v Ljubljano.« — Marica stoji pred sodnijo plaša in išče zaščito. Govori s trepetajočim glasom, časih ji gre skoraj na jok. Očitno se boji groženj vročevrčnega Macedonca. »Ali so bile grožnje res take, da ste se jih resno bali?« prša Marico predsednik senata. »Seveda, gospod sodnik. Silno se bojim tega človeka. Ko je tudi že drugod tokel ljudi. Dejal je: še vse, kar sem rekel, sem tudi storil, pa bom tudi to, da boš ti mrtva. Nič drugega ne maram od njega, le mir naj mi da!« — Misim se zagovarja v pretrganih stavkih. Ob vsaki priliki se ozira nazaj, kjer sedi Marica, gleda jo naravnost v oči, dolgo, nepremično... Rahel smehljaj mu počiva na obrazu, ona pa mu boječe odmika oči. »Nisem prišel v Ljubljano zato, da jo ubijem. Hotel sem videti svojega otroka. Bil sem hudo žalosten, ko me ni marala, pa sem zapisal v pismo, da se bom končal. Ko sem zapisal »mrtva«, sem mislil sebe, ona pa je napačno umela. Mi Macedonci govorimo tako med seboj, moške in sebe imenujemo navadno v ženskem spolju. — K razpravi so poklicali iz Pirota v Macedoniji tudi 62 letnega strica Misimovega. Tik pred razpravo je postalo zato Misimu »slabo«, s stricem na hodniku bi bil rad govoril, da bi ugodno pričel zanj. Pazi, kaj je odvedel ven, ko pa je videl, v čem obstaja Misimova »slabost«, ga je koj zavrnil nazaj v dvorano. — Stric Ešref stopi pred senat in pokrili kapi, tudi pri sebi noče, ker tega ne dopušta njegova vera. »Pravi Macedonac govori uvijek istinu bez zakletve.« »Kolikoli vam je kučni broj?« ga prša sodnik. »Ma kakvi kučni broj! Nema kod nas kućnog broja. Moja kuća stoji u sredini grada, na čoku (oglu).« Eto, tak je stric Ešref! Potem pripoveduje, da je Misim prišel k njemu tri dni prej, predno je bil aretiran. Dejal mu je: »Njega ču da ubijem!« Misil je njo, Marico, kajti Macedonci obratno umevajo spole, ženske torej v moškem. »Mi svi znamo, da on previše voli njega. Rekao sam ja njoj, neka se ga čuva.« — Tudi Misimov prijatelj je povedal, da mu je obtoženec dejal, kako da bo kmalu ubil Marico, sebe in otroka. Videl je pri njem tudi nož, zelo dolg nož. Misim je bil nato obojen radi hudodelstva nevarne grožnje na 6 tednov težke ječe. Obenem se je reko v sodbi, da se mora po prestani kazni koj odpraviti iz Ljubljane, da ne bo spet Marica imela pred njim strahu.

Kdo je kriv?

(Izpred sodišča.)

Uzmovč Nace je zadnjič stal pred slavno sodnijo zaradi malenkostne tatvine, ki jo je mimo-grede napravil, ko se je vračal z dela. Tam za mejo je bil namreč Nace opazil rejen zavitek, ki ga je ročno stisnil pod pazduho. V zavitku so se nahajale razne stvari, Nace je dejal, da vse skupaj niso bile počenega groša vredne. Toda smola je obstojala v tem, da sodnik ni upošteval krivde po Nacetovi cenitvi, ampak je dotične ukradene stvari pač cenil uradni sodni cenilec Janez. Nace je dobil nato tri tedne zopora. To se je Nacetu zelo odločno preveč, prišlo si je s sodniku, potlej pa je vendarle kaznen obsedel. Bridko pa se je potem razjezil nad cenilecem Janezom, ko ga je prvič po odsedenih treh tednih srečal v predmetnih gostilni. »Ti krola si kriv, da sem toliko dobil!« mu je vrgel v obraz v pričo vseh gostov. Ker pa Janez ni maral biti niti krola niti kriv Nacetovih treh tednov, zakaj cenil je stvar kot uradna oseba — je kajpak Naceta naznanil na sodniji. Ta mu je obesila na pleča paragraf 104, ki je splošno znan in pomeni razširitev uradne osebe. Na podlagi tega je Nace dobil še tri dni zopora. Zdal ni črnil besede, nemo se je poklonil sodniku, grdo je pogledal Janeza, ki je pričal o stvari, pa je mirno odšel. Morda se na tihem še jezi na Janezom, pred paragrafom pa je le dobil respekt.

Kibic

(Izpred sodišča.)

Saj poznate kibice! Kdor ima opraviti s kartami in oni, ki nima te dvomljive sreče, vsak približno ve, da so kibici ljudje, ki se vtikajo v stvar, ki jih nič ne briga ali bi jih vsaj brigati ne smela. Najmanj so kibici priljubljeni med kvartači. Jasna stvar: kvartači so zaverovani v svojo igro, kombinacijo, razne trike, časih tudi goljufajo, v nobenem slučaju pa ne marajo, da bi nasprotniku kdorkoli pomagal v igri, bodisi z nasvetom ali kakorkoli. Taka reč, pravijo, silno razburja vsakega igralca, zlasti pa poklicnega. Zakaj tudi poklicni igralci obstojajo in jih niti ni malo. — Pa so tako igrali štirje možje »šmopce«. Družba je vneto premetavala karte, dobivala in izgubljala novce, pila po malem iz svojih »širkelčkov«, zraven pa je sedel Jaka. Ta Jaka pa je znan silnež, ki ga premnogokrat jezik srbi baš na nepravem kraju in ob nepravem času. Tiskrat je večkrat posegel v igro in prodajal svojo

Casu primerno suha bačka koruza velja 255—257,50, sremska pa 260 in celo 265 nakladna postaja. Promet domačega blaga se je zadnji čas močno dvignil. — V ostalih predmetih je malo kupčije, tudi v splošnem je njih položaj neizpremenjen.

Hmelj

V Zalcu notira tranzitni hmelj 400—800 Kč za 50 kg, v Nürnbergu pa 50—100 mark brez carine. Položaj je miren.

modrost zdaj temu zdaj onemu. Ponovno so ga opozarjali, naj jih pusti pri miru, ker da bodo opravi-tili tudi brez njega, toda Jaka bi pač ne bil Jaka, če bi mu take besede kaj izdale. Vnemer je še menceal s prsti, tleskal z rokami, mežikal z očmi in brcal pod mizo z nogami ter počenjal še vse druge stvari, ki med igralci pomenijo svoje znake in opozorila. Ne ve se točno, kateremu so taki znaki več koristili, pač pa je vso njih škodljivost najbolj občutil Matija, ki je že zgubil v igri nekoliko kovancev. Matija je najprej zarjul nad Jakom: »Kibic kalts mavel«, kar pač velja med kvartači za najresnejši opomin. Toda Jaka še ni miroval. Zdalci pa je Matija pograbil z bližnje mize polno litero steklenico in pri tisti priči je reko pink! in že je bil liter v koscih. Jakova glava je bila seveda tista, nad čemer se je steklenica razbila na drobne kosce. Jaka je kajpak ročno poskočil s stola, raz glavo mu je prijetno curljalo vino — potlej pa se je zgodba končala na okrajnem sodišču. Matija je trdil, da je bil izzvan, i seveda je bil, pa mu pomagal ta izgovor ni. Kibic je kibic, pa če je še tako siten, z litrom po glavi se ga kljub temu toli ne sme, je dejal sodnik. Matija je bil nato obsojen na pet dni zopora.

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Začetek ob 20.

Nedelja, 27. jan. ob 15: KUKULI. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: WOLPONE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 28. januarja. Zaprto. Torek, 29. januarja. Zaprto. Sreda, 30. januarja: HERMAN CELJSKI. Red A. Četrtek, 31. januarja: UTOPLJENCA, premiera. Premierski abonma.

OPERA:

Začetek ob pol 20.

Nedelja, 27. jan. ob 15 pop. AIDA. Ljudska pred. pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: PRI TREH MLADENKAH. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 28. januarja. Zaprto. Torek, 29. januarja: LJUBEZEN TREH KRALJEV, premiera. Premierski abonma.

Nestroy v ljubljanski drami. V četrtek, dne 31. t. m. vprizori ljubljanska drama Nestroyev tridejansko veseligr »Utopljenca« (Der Zerissene). Kakor vsa Nestroyeva dela se tudi to odlikuje po izraziti komiki. Za naš ožer delo zrežiral prof. g. Šest. posamezne osebe pa predstavljajo naši najboljši člani. Prepričani smo, da bo veseligr v vsakem pogledu uspeš.

Gledališka uprava prosi p. n. abonente, da v slučaju, ako ni v naših dnevnikih red gledaliških predstav točno označen, pogledajo vedno na gledališki letak, ki je v vsakem slučaju merodajen in ki je na 50 krajih nalepljen po mestu. Uprava prosi, da cenjeno občinstvo to upošteva.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 27. januarja ob 15: »ADIEU MIMI«. Kuponi. Znižane cene. — Ob 20: »UCITELJICA«. Kuponi.

Prireditve in društvene vesti

»Ljubljana« ima v ponedeljek ob 7 vajo za ženski zbor, ob 8 za moški zbor. — Pevovodja. Izobraževalno društvo v Se Jakobu ob Savi priredi na Svečnico 2. februarja in v nedeljo, 3. februarja, obakrat ob 3 popoldne veseligr: »Kakršen gospod tak sluga« in »Raztresenec«. Vabimo!

Šiška. Ali že veš, da priredi šišenski »Gret« dne 2. februarja 1929 ob pol 8 zvečer v salonu Dolničarja (Keršič), družabni večer? Kakor vsa leta, tako bo tudi letos dovolj razvedrila. Kdor zabave si želi, naj h Keršiču na Svečnico prihiti! Odbor.

Društvo sodnih poduradnikov te slug v Ljubljani sklicuje svoj redni občni zbor na dan 3. februarja 1929 ob 13 v justično palačo, soba štev. 28 v Ljubljani. — Pozivamo gospode tovariše, da se občenega zbora zanesljivo in polnoštevilno udeležite. Odbor.

Naše dijaštvo

Akademsko društvo jugoslovenskih tehnikov v Ljubljani naznanja, da je na zadnjem obnem zboru bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Lah, Ivan, podpreds.: Oswald Stanko, tajnik I.: Kofe Vilbaki, tajnik II.: Gspan Julij, blaginje: Tepež Anton, knjižničar I.: Emigro Lado, knjiž. II.: Grünfeld Franc, knjiž. III.: Furlani Ljudmil, štrancar: Grujič Nenad, gospodar: Petelin Stanko. Prosimo cenjena društva, da vzamejo izvoljeni odbor na znanje. — Odbor.

Klub »Borba« ima svoj redni sestanek v ponedeljek 28. t. m. ob 8 zvečer v lastnem lokalu. — Odbor.

Cerkveni vestnik

Duh. vaje za mladeniče Marijinih družb bodo »Domu od 1. do 5. febr. Čč. gg. naj blagovolijo opozoriti družbenike. Mesečna obnova za duhovnike bo 7. februarja.

Zopet prihajajo one

naše stare bolečine, kadar se vreme spre-meni. Za ude, za glavo, za zobe, roke, nove, za celo telo. Pri reumatizmi h trganj h ter drugače je Felleriev Elsalfluid ono že 32 let preiskušeno zaščitno sredstvo, pravi blagodar v hiši. Uporabi a se na enoj in znotraj. Dobiva se povsod. Poiskusna steklenica o Din dvojna 9 Din. Ako ga nimajo, naročite po pošti vsaj za 62 Din naravnost pri lekarnarju Eviden V. Felier. Stud ca Dorja, Elsalfluid, 134, Hrvatska. A za žetode: Elsalfluid 6 škatlic 12 Din.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon števil. 23.28.

Službo dobe

Dekle
pridno in zanesljivo, vajeno kuhe in vseh gospodinskih del, se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Vrtnar
izkušen, drž. upokojenec, oženjen, se sprejme. Brezplačno stanovanje takoj na razpolago. Plača po dogovoru. — A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška c. 21.

Prekajevalca
dobrega in treznega mesarskega pomočnika, izdelovalca raznih klobas, iščem. Ponudbe pod št. »720« na upravo »Slov.«

Trgovsk. pomočnika
mešane stroke, ca. 18 let starega, dobro izurjenega, zanesljivega in marljivega, iščem. Nastop službe s 1. marcem 1929. — Jurej Šterk, trgovec, Vinica pri Črnomlju.

Izveščna prodajalka
dobi mesto v galanterijski in modni trgovini. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na upravo Slov. pod št. »Mesto prodajalke«.

Čevlarskega vajenca
pridnega, poštenega — vzajem v pouk. Nastop takoj, drugo po dogovoru. Janko Kuhar, čevljar, Sebenje 29, pošta Križ, Gorenjsko.

Prodajalce posnemalnikov
išče velika švedska tovarna v vsakem kraju proti dobri plači. Naslov sprejme: TEHNA družba, Ljubljana, Mestni trg 25.

Iščem učenca
ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom, iz dobre rodbine in dobrih solskih spraveval. Oskrba v hiši. — Alojz Remic, Dravograd.

Sprejme se vajenec
v trgovino z mešanim blagom; reflektira se samo na otroke boljših staršev, s primerno solsko izobrazbo. Osebo se predstavi ali ponuditi na naslov: Franjo Černe, Radeče.

Vrtnar. pomočnika
do 30 let, in dva vajenca do 13 do 15 let, se sprejme za trgovsko vrtnarstvo. Dni morajo katoliško verni, poštini, vzornega značaja in nekadilci. Stanovanje, dobra hrana, perilo prosto. Plača pomočniku od 400 Din dalje po pogodbi in sposobnosti. Učna doba za vajence 3 leta. Zahtevajo se dobra sol. spravevala. — Naslov: Franc Mešiček, umetni trgov. vrtnar, Beograd, Prestolonaslednika Petra ul. 2.

Vajenca
za mizarstvo obrt sprejemam s popolno oskrbo. Oglasiti se: Mestni trg št. 18/L.

Objave

Apeliramo
na vse, ki posedujejo nerabne frake, cilindre in even. druge gledališke obleke in potrebščine, da iste blagovnjivo pokloniti ali proti mali odškodnini odstopiti. »Prosvetnemu društvu Barje«, Ljubljana, Ižanska cesta 21.

Opozarjamo
da se Jože školič iz Rožne doline neupravičeno izdaja za »posredovalca« in koristi za našimi klienti. Odpuštili smo ga že pred meseci, sam pa kot bivši čevlarski pomočnik nima nobene koncesije za posredovanje. — POSREDOVALEC, realitetna pisarna, Ljubljana.

Službe iščejo

Absolvent učiteljske
išče primerne službe. Ponudbe na upravo lista pod »Vešč nemščine«.

Službo natakariče
iščem; dobra spravevala. Nastop lahko takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 776.

Službo išče
20 letni fant v trgovskem podjetju ali slično. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 797.

Gospodična
s 4 razr. mešč. šole in malo maturo, odlična matematikarica, želi takoj stopiti v službo, najraje za blaginčarko ali kaj podobnega; gre tudi za boljšo natakaričo. Naslov v upravi pod št. 712.

Pridna pomivalica
želi mesta v kaki kuhinji v mestu ali tudi izven mesta. Cenjene ponudbe prosi pod »Pridna« na inser. oddel. Slovenca.

Deklica
iz ugledne družine, doma iz predmestja, ki je dovršila 7 razr. osnov. šole, želi kot učenka vstopiti v pouk v kako trgovino, najraje v mestu ali trgu. Ponudbe naj se pošiljajo na ogl. oddel. »Slovenca« pod št. »Deklica iz predmestja« št. 677.

Absolvent
vinarske in vinogradniške šole, z večlet. prakso in prvotnimi spravevali, oženjen in brez otrok, želi službo oskrbnika vinograd, in kletarstva. — Sprejme tudi samo službo kletarja. — Je zmožen najhitreje obnoviti, kakor tudi vsestransko sortiranje in v dopustnih legah s plugom obdelave vinogradništva. Dobe se tudi informacije drž. višjih strokovnjakov. — Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod Pošten in trezen št. 815.

Knjižgovodkinja
vešča vseh pisarniških del, resna in vestna delavna sila, išče mesta. — Amalija Fossarič, Maribor, Jezdarska ulica 5.

Prodajalka
izveščna, močna, želi premeniti službo s 1. marcem ali aprilom. — Cenj. ponudbe na upravo Slovenca pod št. »Postena prodajalka« št. 814.

Vrtnar
mlad, šolan, s primerno prakso, želi mesta v kakem podjetju. Gre tudi za pomočnika v večje vrtnarije. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Dianthus« št. 813.

Obratovodja
z rudarsko solo, 20 letno prakso pri premovalniku in rudniku, išče stalne službe. — Ponudbe prosim na upravo Slov. pod značko »Zanesljiv in točno« št. 810.

Glasba

Harmonikarji, pozor!
Kdor želi imeti dobro harmoniko, naj se takoj obrne h K. Jancu, izdelovalcu harmonik, Ljubljana, Bohoričeva 9, za »nove harmonike ali popravila«, ker le on dela dobro in iz dobrega materiala najceneje!

Dve harmoniki
naprodaj, 4- in 5 vrstni, dobro ohranjeni — cena solidna. — Arzenšek Stefan, peta mestna hiša za Bežigradom, Ljubljana.

Vijoline
kitare, citre, strune in potrebščine kupite najbolje pri M. Musiču. Paviljon za dramskim gledališčem. Prepričajte se!

Prav na Vas

smo mislili, ko smo otvorili podružnico za naročnino, inserate in male oglase v našem dnevniku sredi mesta. Oglasite se v paviljonu poleg Uniona na Miklošičevi cesti. Telefon 30-30.

Stanovanja

Pošteno dekle
ki je čez dan zaposlena, išče sobo s štedilnikom ali majhno železno pečico. v Kranju ali bližnji okolici. — Ponudbe naj se pošljejo na upravo Slovenca pod št. 1000.

Išče se stanovanje
s kuhinjo in eno sobo za takoj. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Takoj« Februar.

Sobo
večjo, solčno, z električnim, štedilnikom, posebnim vzhodom, prazno ali s posteljami, oddam odraslim osebam ali dijakom takoj. — Smolinski, Zg. Šiška 148, Kosovo polje.

Lepa sobica
z ali brez hrane, se takoj odda. Naslov v upravi Slovenca pod št. 772.

Upokojenec-vrtnar
dobi brezplačno stanovanje v Ljubljani. Ponudbe na upravo pod »Vrtnar« 755.

Stanovanje
2-3 sobe s pritliklinami, se išče za maj ali pozneje. Ponudbe pod »Tri osebe brez otrok« na upravo lista.

Odda se takoj
ugodno v najem za več let lepo stanovanje, obstoječe iz 2 sob, kuhinje, malega vrta, z vsemi pritliklinami, v lepem kraju v Sav. dolini, mirni strani, katera bi lahko plačala stanovanje za par let naprej, ali se da stanovanje zastopati, kdor posodi 10-20.000 Din. Denar se vrne. Elektr. luč, želez. postaja. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 801.

Sobo
lepo opremljeno, solčno, z elektr. razsvetljavo, posebnim vzhodom, oddam s 1. febr. Naslov pove uprava pod št. 740.

Gospod-sostanovalec
se sprejme s februarjem. Snažna, svetla soba. Razsvetljava električna. Bližina realke, Mesečno 200 Din. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 818.

Večjo sobo
separirano, z ali brez opreme, v mestu ali na periferiji, iščem. Ponudbe na ogl. odd. »Slov.« pod »Udobno«.

Prazna soba
se odda pri kemični tovarni. — Občina Moste, Selo št. 85, nova hiša.

Posestva

Posestvo
15 orolov, 1 oral vinograd, hosta, njive travniki, sadje, hiša in hlev, pitna voda in 5 minut stran kisa voda. Pol ure od Podpata. Cena 70.000 dinarjev. Polovica lahko ostane. — Dopisi na C. Erdlen, Hrastnik.

Zasluzek

Inserat. zastopnika
išče zastopstvo. Dobi zaslužek in trajno zaposlenje. Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja na oglas. odd. Slov. pod »Takoj 100«.

Za zastopnike

velika okazija! Kolosalen takojšnji zaslužek! Dnevno najmanj 100 Din in poleg tega visoka provizija. Nikakega rizika - nikake kavcije! Zumbulovič, Ljubljana, Miklošičeva cesta.

Pouk

Slov. stenografijo
poučujem za nižje honorar. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 851.

Oblastveno potrjena šoferska šola
L. Gaberščik, Ljubljana, Bleiweisova c. 52, prične s podukom novega tečaja dne 4. februarja. Ljuna, Sv. Petra cesta 18.

Vnajem

Pisarniško sobo
v drugem nadstropju s centralno kurjavo, odda s februarjem za 5858 Din na leto. Pokojniški zavod, Ljubljana, Gledališka ulica 8.

Hišo v najem
oddam lahko takoj, še novo, enodružinsko, z vrtom, v bližini Celja. — A. Mulic, Jesenice — Fužine 206.

Odda se v najem
kovačnica. Poizve se pri Ignac Kastelic, Ponova vas pri Grosupljem.

Hiša
pripravna za mesarsko, pekarsko ali gostilniško obrt, se odda v najem v bližini Ljubljane. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 702.

Iščemo lokal
tudi manjši, za detaljno trgovino, najraje: Mestni trg, Stari trg, Florijanska ulica, Pred škofijo, Sv. Petra ali Poljanska cesta, ali v bližini. — Ponudbe na Fr. Rakovec, Šiška, Zibertova ul. 27.

Lokal
prostoren, v mestu, pripraven za vsako obrt ali trgovino, takoj za oddati. Najemnina nizka, brez odkupnine. Naslov pove uprava Slov. pod št. 849.

Več pisar. prostorov
oddamo za 1. avgust t.l. Lega ugodna na promet. prostoru. — Vprašanja na Predal 169, Ljubljana.

Prazna soba
se odda pri kemični tovarni. — Občina Moste, Selo št. 85, nova hiša.

Prazno sobo
oddam kot pisarno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 856.

KUPIM

stalno vsako množino
kostanjevega taninskega lesa
smrekove škorje, cele in drobljene, smrekove hmelove droge, rabljene, dobro ohranjene soče od strojnega in jedinega olja, po najvišjih cenah. Plačilo akreditivno. FRANC OSEF, Sv. Peter v Sav. dolini.

Kupimo

Srebrne krone
zlatnike, vsakovrstno zlato, kupim. — F. ČUDEN, Ljubljana, Prešernova.

Hlode
bukove in hrastove (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Pisalni stroj
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe upravi Slov. pod »Pisalni stroj«.

Ognjevarno omaro
za shranjevanje trgovskih knjig, dobro ohranjeno, kupimo. — Naslov pove uprava lista pod št. 718.

Lepega apna
potrebujem čez leto več vagonov. Cenj. ponudbe z navedbo cene na: Rudolf Rižnik, Dalj, Slavonija.

Bukova drva
kupim. — Ponudbe na upravo lista pod »Scha« št. 840.

Fotografski aparat
Kupim dober fotografski aparat »Spiegelrebellkamera«, z boljšo optiko (vsaj 4.5). — Naslov pove uprava Slov. pod »Fotografski aparat« št. 1000.

Parni kotel
ali lokomobila z dobrim kotlom za proizvodnjo pare, se kupi. — Naslov v upravi Slov. pod št. 780.

Ovčjo volno
cunje, staro železo, baker, medenino, svinec, cink, papir, glaževino, kosti ter krojaške odpadke, kupim in plačam najbolje. — A. Arbeiter, Maribor, Dravska ul. 15. — Iščem stalne nabiralce in nakupovalce.

Dnevnik Slovenec
najbolje informirani list!

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu. Vsak zvezek stane broširan Din 45— elegantno vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

L. Mikuš - Ljubljana

priporoča svojo zalogo težnikov solnčnikov in sprehajalnih palic Popravila točno in solidno

Prodajam

Prodajam enonadstropna hiša v Novem mestu: v I. nadstropju 4 sobe in steklena veranda, v pritličju velika delavnica in 1 soba, malo dvorišče. Več pove Janko Filec, Kamnik, Šutna 49.

Prodajam šivalni stroj »Singer« (ženski), skoraj nov, poceni prodaj F. R., Selo št. 45, Moste.

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam enonadstropna hiša v Novem mestu: v I. nadstropju 4 sobe in steklena veranda, v pritličju velika delavnica in 1 soba, malo dvorišče. Več pove Janko Filec, Kamnik, Šutna 49.

Prodajam šivalni stroj »Singer« (ženski), skoraj nov, poceni prodaj F. R., Selo št. 45, Moste.

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Prodajam

Prodajam 25 kg. prodaj. Naslov v upravi lista pod št. 713.

Kmečka peč
starinska — poceni napredaj. Vprašanja pod »Peč« 760 na oglasni oddel. tega lista.

8000 kg dobrega sena
se prodaj. — Naslov pove uprava Slov. pod št. 847.

Železna blagajna
se ugodno prodaj. Ogled vsak delavnik od 14 do 18. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 846.

Spalnico
javorjevo in hrastovo — prodaj. — Ivan Novak, Vižmarje, poleg postaje.

Prodajam se stelaže
v dobrem stanju, pripravne tudi za specerijsko trgovino. — Naslov pove uprava Slov. pod št. 829.

1000 komadov
natičev za ližol 3 do 5 metrov visoke, po zmerni ceni, prodaj. Naslov v upravi pod št. 816.

Gosje perje in puh
čisto, belo, napredaj. — Naslov se izve v upravi Slovenca pod št. 811.

Obrt

Maserka
diplom., se priporoča za masiranje, na željo tudi na dom. — Naslov v upr. Slovenca pod št. 819.

Kolesarji, pozor!
Sedaj je tisti čas, da Vaša kolesa z malim denarjem postanejo popolnoma nova, in sicer z generalnim popravilom. Emajliranje, poniklanje, popolno razloženje, na novo namazanje vsa kroglična ležišča. Shramba koles in motorjev čez zimo po minimalnih cenah. Priznana najboljša, najcenejša mehanična delavnica JUSTIN GUSTINCIC, MARIBOR, Tattenbachova ulica 14, nasproti »Narodnega doma«. Zadostuje dopisnica, da pridemo po Vaše kolo na dom.

Matija Terlep
Ljubljana 7, Sv. Jerneja c. priporoča svoje podjetje, kovanje konj, vozov in kolarstva.

Podgane ubija RATOL
Polj. miš ubija ARVICIN
Ščurke ubija GAMADIN
Stenice ubija STENOL
Bolhe ubija PULEKIN

Dobivajo se povsod!
Biokemija, Zagreb, Hatozova ulica 25. Tel. br. 59-69.

Puhasto perje
kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko, dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din L. Brozović, kem čistilna perla. Zagreb, Ilica 82

Kdor hoče izrabiti
toploto v štedilniku, naj naroči štedilniški grelec. Cena samo 50 dinarjev. F. Kosmač, splošno ključničarstvo, Jeranova 5, Ljubljana.

Zenini in neveste!
Vsakovrstno pohištvo vedno v stalni zalogi na razpolago. Solidno blago, priznana najnižje cene. — Josip Kuhar, mizarstvo, St. Vid nad Ljubljano 79.

Urarska popravila
izvršuje najceneje in najprecizneje Fran Wölling, urar, Gosposvetska c. 12.

Razno

Moderno spalnico
hrastovo politirano, pod garancijo za 6000 Din prodaj BAHUN, Jesenice št. 117.

ki krepi in zdravi želodec

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V. SCAGNETTI v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom.

10 dni stara punčka
se odda za svojo. — Naslov: Maribor, Meljska cesta 23, dvorišče.

Stavbeni prostori

za obrtnike (pek, sedlar) se odstopijo v svrhu izdelave potrebnih lokalov. — Dopisi pod: Bodočnost na inser. oddel. »Slov.«

Oves in koruzo
kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24. Veletrgovina z žitom

Vsakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah. CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Ajdova moka 5 Din

garantirano pristna, od 25 kg naprej. Pošilja Pavel Sedej, umetni mlin, Javorje, Gorenjsko.

Žimnice

modroce, posteljne mreže, želez. postelje (zložljive), otomane, divane in druge tapetinske izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku, Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Krušno moko

najboljše vrste dobite vedno, svežo pri A. & M. Zorman Ljubljana, Stari trg 32. Blago dostavimo tudi na dom. — Prevzememo v mlev tudi vsako množino doma ali banaske pšenice — pri manjših množinah jo takoj zamenjamo za moko in otrobo.

Vse vrste moko

iz najbolj. banaske pšenice dobavljajo po najnižjih cenah Fran JUVAN, valjni mlin, Sred. Gameljne, p. Sent Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik. — Solidna postrežba.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo
na najugodnejše.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna posojila, nadpolovica deonic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vključno na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Potrjeni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancom, da je naša iskrenoljubljana sestra, teta in svakinja, gospodična

ALBINA KOCH

dne 25. januarja 1929 po daljšem trpljenju bogu vdano preminula. — Pogreb drage pokojnice se bo vršil v ponedeljek dne 28. januarja 1929 ob 2 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. januarja 1929.

Žalujoči ostali.

MARIJA PUTICK naznanja, potrta globoke žalosti, v svojem ter v imenu svojih otrok GRETE, HANSA, VILJA in MARIJE, sinahe MILENE in vnuka HANSIJA prežalostno vest, da je njen nepozabni, srčnodobri soprog, gospod

ING. VILJEM PUTICK

agrar. viš. nadzornik v p., imejitelj reda sv. Save II. kl. in zlatega zaslužnega križca, vitez Franc Jožetovega reda itd. danes ob 7. po daljšem trpljenju, nepričakovano v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, dne 28. januarja 1929 ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Gosposka ulica št. 15, na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položi truplo k večnemu počitku.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 26. januarja 1929.

Brez posebnega obvestila.

ZAHVALA

Vsem, ki ste spremili našo predrago blagopokojno, v življenju tako skromno častito sestro

ANTONIJU ELEONORO MANTUANI

prednico v Lichtenthurnovem zavodu

tako številno na njeni zadnji poti in počastili njen spomin, se najtopleje zahvaljujemo.

Naj duh v Bogu počiva v miru iz blaženih višav, naj blagodejno veje nad našim delovanjem in vodi še nadalje njej tako drago mladino proti nebeskim ciljem.

V Ljubljani, dne 27. januarja 1929.

Globoko žalujoči zavod.

OZEBLINE

se prikazujejo na nogah in rokah. Začenjajo se z rdečkasto-vijoličastimi madeži in povzročijo se za zamirajo, težke rane. Za odstranitev ozeblin služi vroča kopel okoli 3 litre vode, v katero vsujejo polno žlico sv. Roka soli za noge. Ozebli del naj se koplje skozi 20 minut, nato ga nadgrni s čistim vazelinom in ovij z mehkim suknem blagom — Tedensko enkratna poraba sv. Roka soli za noge preprečuje tvorbo ozeblin. — Velik zavojev sv. Roka soli za noge stane Din 16.—

DOBIVA SE V VSAKI LEKARNI IN DROGERIJI

Objava

Uprava državnih monopolov želi dobiti potom III. ponudbene licitacije, ki se bo vršila dne 16. februarja 1929 v pisarni uprave drž. monopolov 5000 komad. zabojev za pakovanje cigar. papirja

franko skladišča tovarne cigar. papirja. Pogoji kakor tudi vsa druga pojasnila se morejo dobiti vsak delavnik od 8 do 12 v pisarni ekonomskega oddelka.

Iz pisarne uprave državnih monopolov EM br. 1111 z dne 23. januarja 1929 v Beogradu.

Francoska linija - French Line

Cie. Cie. Transatlantique

Za Severno Ameriko in Kanado.

Havre — Newyork samo 5 1/2 dni čez morje.

V Južno Ameriko Argentino, Chile, Uruguay

vsak teden iz Havre: Bordeaux in Marilje Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes. Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik IVAN KRAKER, Ljubljana Kolodvorska ulica 35

Hišni telefon

kompletno napravo za 6 do 10 postaj, modernega sistema, kupimo. — Samo popolnoma ohranjene naprave ponuditi pod »TELEFON« na upravo »Slovenca«.

Zahvalo

ob priliki nenadne smrti našega ljubljene soproga, očeta, sina, brata, svaka

Adolfa Sattlerja

izrekamo vsem darovalcem vencev, društvom, pevcem, prijateljem in znancom, ki so spremili pokojnika na zadnji poti.

Rodbina SATTLER.

Pogrebni zavod I. Gajšek

prevzema v izvršitev vsakovrstne pogrebe v Ljubljani in izven Ljubljane; oskrbi prevoze mrličev iz Ljubljane na deželo ali obratno; preskrbuje ekshumacije in sploh vsa v pogrebno stroko spadajoča opravila

po konkurenčnih cenah

ter strokovnjaško in strogo po dogovoru. Na razpolago zaprti, odprti in stekleni mrliški voz.

Stajališče: Vodmat-Moste — stanovanje: Zaloška c. 1.

LJUBLJANA, nasproti Splošne bolnice).

Zahvala

Vsem, ki so spremili našo ljubljeno mater, babico, taščo in teto, gospo

Alojzijo Windischer

na zadnji poti, vsem, ki so ji s cvetjem poklonili zadnji znak svoje ljubezni, in vsem, ki so sočustvovali z nami, se najtopleje zahvaljujemo.

Kranj - Ljubljana, dne 26. januarja 1929.

Rodbini Windischer in Dokler.

Zahvala

Ob težki in nenadomestljivi izgubi našega ljubljene soproga in predobrega očeta, gospoda

JOSIPA BANDELA

poštarja v pokoju

bodi izrečena za vse mnogoštevilne izraze sočutja in tolažbe in sploh vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, naša najpriskrbnejša zahvala. — Prav posebna zahvala bodi izrečena preč. g. župniku Barletu za njegovo dušno tolažbo med boleznijo, poštni direkciji, celokupnemu poštnemu osebju, pošt. pevskega društva za ganljive žalostinke, poštnim vpokojencem za častno spremstvo, kakor tudi vsem darovalcem prekrasne cvetja.

Ljubljana, dne 26. januarja 1929.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala

Za premnoge izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti našega srčno ljubljenega soproga, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Franca Kreča

krojaškega mojstra

za poklonjeno krasno cvetje in vence, se tem potom vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo pa smo dolžni g. zdravniku dr. Arku, čč. duhovščini, pevskega društva »Slavec« za gniljivo žalno petje, stanovskim tovarišem, zastopnikom raznih organizacij ter končno vsem prijateljem in znancom, ki so dragega pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti. — Vsem naša ponovna topla zahvala!

Ljubljana, dne 26. januarja 1929.

Žalujoči ostali.

VINOGRADARJI!

Vinogradsko kolje smrekovo, bagremovo (akacijev) in kostanjevo, v vseh dolžinah in množinah, se dobiva na

VLASTELINSTVU MOKRICE

Jesenice na Dolenjskem, žel. postaja Brežice po jako povoljnih pogojih in cenah. — Informacije na vprašanja daje dnevno vlastelinstvo.

HMELJARJI!

Hmelove droge (hmelovke) smrekove, jelove in borove, v vseh dolžinah in množinah, se dobijo na

VLASTELINSTVU MOKRICE

Jesenice na Dolenjskem, žel. postaja Brežice po jako povoljnih pogojih in cenah. — Informacije na vprašanja daje dnevno vlastelinstvo.

KUPON
ZA UGANKE

v
ILUSTRIRANEM
SLOVENCU

Št. 4

FRANC GLOBOČNIK kot brat in VILMA GLOBOČNIK kot žena naznanjata pretužno vest, da je njiju brat ozir. soprog, gospod

Ivan Globočnik

posestnik

danes, dne 25. januarja 1929 ob 1/12 dopoldne, po kratki in mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v nedeljo, 27. januarja 1929 ob 3 pop. iz hiše žalosti na mestno pokopališče v Krškem. Svete maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah v Krškem in v Kostanjevici.

Krško, dne 25. januarja 1929.

Žalujoči ostali.

IVAN BIZOVIČAR

VRTNARSKO PODJETJE

LJUBLJANA, Kolezijska ulica 16

pripr. roča svoje bogato opremljeno vrtarstvo kakor tudi okusno izdelane vence, šopke in trakove. Na razpolago ima tudi sadike najzlahtnejših cvetlic in vsakovrstne zelenjave. Nasaja vrte in ba kone.

Letošnja pomladna specialiteta sadike

„CHABAUD NAGELCKI“

Izposoja dekoracijske drevesa. — Naročila z dežele se izvršujejo točno in solidno.

Naša draga mati, stara mati in prababica

MARIJA HAMPERL

je danes, previdena s sv. zakramenti, preminula po dolgi in mučni bolezni. — Pogreb se bo vršil v nedeljo 27. januarja ob 3 pop. na pokopališče v Kočevju.

Kočevje, 26. januarja 1929.

Žalujoči ostali.

ZNANO JE, DA SE MORE
NA NAJSLABSEM APA-
RATU S

PHILIPSOVIMI

CEVMI IN OPREMO DOBITI
IZREDNO DOBER SPREJEM
ZASTOPA:

NORIS K. D.
ZAGREB, GUNDULICEVA štev. 26

PHILIPS

3 leta kredita!

Vseh vrst

mizarski in
kolarski
stroji ter
stroji za
žage

z vgrajenim mo-
torjem ali brez
njega.

Dobavlja:

Walker Werke I. Wachselein, Wien X.
Laxenburgerstrasse 14

Obisk našega jugoslovanskega zastopnika brezplačen.

**VRVICO ZA ZAVOJE (BAST-REKLA-
MEBÄNDER)**

izdeluje in
dobavlja v vseh
barvah in
širinah s tiskom
in brez tiska
po najnižjih
cenah

ZAGREBACKA PROIZVODNJA VRVICA, L. STERN
Zagreb, Martićeva 27 - Telef. 2095

Iščemo

velike množine tesnega lesa
18/20 800 m. in 18/24, 21/24, 21/26, 21/30
6.00 m dolžine; kupimo tudi
vse druge dimenzije, kakor tudi 18 in 24 mm
deske III/IV vrsta. Ponudbe prosimo na tvrdko
„Vila“ d. d., Zagreb, Primorska št. 12

Iščemo

460 tesanih tramov 5,35 dolgih
18/20, 21/20 ali 21/26; 180 tesanih
tramov 13/16 15 m dolgih.
Ponudbe prosimo na tvrdko
„Vila“ d. d., Zagreb, Primorska št. 12.

„Spectrum“ d. d.

Inž. Kopista, Dubsky in Krstić

tvornica ogleda in brusnega stekla
Ljubljana VII
se nahaja od 1. novembra
Celovška cesta 81 - Telefon 343,
Zagreb, Osijek, Srednjača ZAGREB

Zrcalno steklo portland steklo mašinske
steklo — mm. ogledala, brušena v vseh
velikostih in oblikah kakor tudi brušene
prozorne tipe izbrane plošče, vstekljanje
med Fina. invidna ogledala.

Oglejte si

najnovija dvokolesa, motorje, šivalne
stroje, Otroški vozički novih modelov, mali avto-
mobili, pneumatika najceneje. Ceniki franko. Pro-
staja na obroke. „Triuma“ F. B. L., tovarna
dvokoles in otroških vozičkov. L. J. UBLJANA.
Karlovska cesta št. 4.

**ZOLČNI
KAMENČKI**

Interesantno bratstvo
uspešnem
zdravljenju
Zolčnih kamnov
Vam pošlje brezplačno
lekarstvo pri Odrešeniku
Pruga II. Vojvodinska št.
Prijete skoli.

PREKLIC! Po sporazumu, storjenem pri posredo-
valnem uradu občine Koroška Pella, je gospa
Ivana Znidarjeva odstopila od svoje tožbe, kakor
tudi moja žena od svoje tožbe napram gospoj
Ivani Znidarjevi in priobčujem javnosti, ki se
zanima za to zadevo, v imenu svojem in svoje
soproge, kakor tudi moja soproga v imenu svojem
in mojem, naloženi preključ v času, ki se je določil,
dobesedno kakor sledi: »Preključ v dnevnih
»Slovenec« in »Jutro« v nedeljskih in na Savi
pred cerkvijo z vsebino, da vse žaljive besede,
katere je govoril, preključuje in dejanje, katerega
je storil, obžaluje in se g. Ivani Znidarji toplo
zahvaljuje, da je odstopila od tožbe. Preključ se
mora glasiti v imenu obeh. — Javornik, dne
27. januarja 1929. Ivan Saksida.

Vsem spoštovanim „A fa“ odjemalcem in prijateljem!

S tem Vam sporočamo, da gospod

Aleksa Penič, Zagreb
ni več naš zastopnik.

Izključno pravico prodaje in zastopanja interesov svetovno
znanega koncerna „A fa“ ima od sedaj

Alfa d. d. separatorji in stroji za mlekarstvo

Zagreb, Boškovičeva ul. 46

Prosimo Vas, da se v vseh zadevah naše stroke obrnete na
omenjeno tvrdko, in se priporočamo z odličnim spoštovanjem

Aktiobagat Alfa Separator, Stockholm
Aktiengesellschaft Alfa Separator, Wien
Bergedorfer Eisenwerk A. G. Bergedorf-Hamburg

**Velika zaloga
„ALFA“**

Pripravljen za kuho

Poleg tega vedno na zalogi:

ALFA-ročni posnemalnik

ALFA-separator za strojni
pogon

ALFA-oprema za mlekarne

ALFA-brzoparilnik za kremo

ALFA-transportni vrtili za
mleko

ALFA-molzni stroji

ALFA-pločev nastla posoda

„ALFA“ d. d.
separatorji in stroji za
mlekarstvo

Z. GRIB, Boškovičeva 46

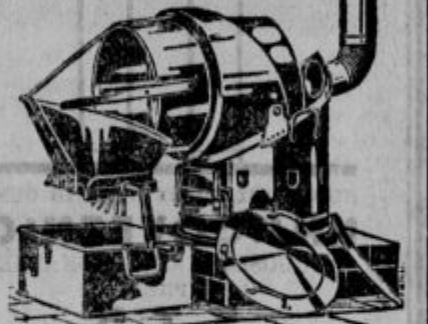
Brzlojavni naslov: ALFA AVAL

Puškar

F. K. Kaiser

Ljubljana, Konresni trg št. 9

kupuje in prodaja stare puške, samokrese
ter prevzame iste v komisijsko prodajo

Pripravljen za izpraznitev

Povsod tudi v na manjši vasi
iščemo prodajalce in
zastopnike!

Telefon št. 67-43

ORIGINALNE POTREBŠČINE ZA OPALOGRAPH

PRESERVAT FIXAT IN OSTALE PO-
TREBŠČINE VEDNO V ZALOGI PRI

LUD. BARAGA, LJUBLJANA

SELENBURGOVA ULICA ST. 6/L

TELEFON ST. 298

Dr. Emil Stefanović:

Pred desetimi leti

(Dalje.)

Prvo zastopstvo kraljevine SHS na Dunaju.

Dne 10. novembra je prispel na Dunaj
odlok predsedstva Narodnega veča v Zagre-
bu, št. 46.918 preds., z dne 7. XI. 1918, ki se
je glasil: »Predsedništvo Narodnog veča u
Zagrebu opunomočuje gospodina Emila Ste-
fanovića, da organizira sve vojne osebe, mom-
čad i časnike, pripadnike naše države i da ih
spremi za amonjni transport, a tako isto i sve
zarobljenike naše narodnosti. Svetozar Pri-
bičević, dr. Pavelić.«

Dne 18. novembra je izstavilo državno
tajništvo avstrijske republike v smislu S. T.
A. C. 1185, z dne 18. XI. sledeče pooblastilo,
s katerim je bila vzpostavljena prva zveza
med Narodnim večem in Nemško Avstrijo:

»Potrjujemo, da je g. Emil Stefanović na
Dunaju kot poverjenik jugoslovanske vlade.
Oblastva nemško-avstrijske države se poziva-
jo, da stopajo z njim v zvezo v vseh vpraša-
njih, ki se tičejo jugoslovanske države. Drž.
tajnik za zunanje zadeve, Bauer, s. r.« — Po
poteku dveh in pol meseca je pa potrdilo na-
še misljo tudi belgrajsko vojno ministrstvo s
svojo naredbo z dne 8. februarja 1919. g. Pov.
št. 18.389, in s tem dnem je prešla tudi v
kompetenco Belgrada.

Na podlagi vsega navedenega se je izve-
dla sledeča organizacija:

Na čelu mislji je stal poverjenik kot šef,
a njemu so bili podrejeni: tajnik in referenti
za zbirališče, kjer so se zbirali bivši srbski
vojni ujetniki in begunci ter ostali Jugoslo-
vani; oddelek za prehrano, ki je imel nalogo
skrbeti za živžev za vračajoče se vojake in ci-
vilne osebe; prometni oddelek, ki je imel
skrbeti za transporte; izvidni oddelek, infor-
mativni oddelek, kurirski oddelek ter odde-
lek za kolodvorske straže. Prvi častniki in

uradniki razen mene, ki so bili v službi prve-
ga zastopstva naše države na Dunaju, so bili:
podpolkovnik Matijević, polkovnik-zdravnik
dr. Ljudevit Jurinač, stotnik Peter Spajić, po-
ročnik Hinko Matijević in profesor Milan
Begović, stotnik Mihajlo Linebach, podpo-
ročnik Viktor Rebhan, poročnik Peter Tom-
še, Peter Lovišček, Oton Piskula, Stevo En-
gelhart, Alfred King, Milivoj Bošković, An-
ton Kajfež, Milan Maksimović, Mašo Georgi-
jević, a kasneje kot šef likvidacijske komi-
sije general Uzelac.

Pozneje, ko so razmere to zahtevale, se
je pomnčila naša legacija tako, da je imela
120 častnikov in 1000 mož.

Ker smo bili popolnoma brez vsakih de-
narnih sredstev, sem sklical sestanek bogatih
Jugoslovancev ter jih pozval, da prispevajo po
svojih močeh s prostovoljnimi donosi, da bi
se moglo skrajša vsaj začeti z delom, kar so
uvidevali, da je najnujnejša in neobhodno po-
trebo take organizacije, tudi storili.

Dne 19. novembra smo dobili po posre-
dovanju podpolkovnika Matijevića, ki je bil
do prevrata v avstrijskem vojnem ministr-
stvu na Dunaju, tri popolnoma opremljene
pisarne, toda čez nekaj dni smo že na lastno
pest zasedli kar ves levi del drugega nad-
stropja palače vojnega ministrstva in pričeli
poslovati. Kasneje, ko so nam postali tudi
prostori v vojnem ministrstvu pretni in
smo se poleg tega morali tudi seliti, smo
zasedli s pomočjo dr. Cerovića hišo skupnega
bosanskega finančnega ministrstva, Seiler-
stfite 30, v kateri je nameščeno sedaj naše
jugoslovansko poslaništvo. Ta zasega se je
izvršila na ta način, da smo s pomočjo voja-
kov zasedli najprej dve sobi, a v naslednjih
dneh smo pozvali vse uradništvo nemško-
avstrijske države, da se izseli, ker rabimo
prostore za jugoslovansko zastopstvo. Boječ
se naših oboroženih vojakov, so Avstrijci to
tudi res storili.

V Kundrathstrasse v 10. okraju smo za-

segli bivše vojaške barake, v katerih je bilo
prostora za 10.000 ljudi. Te barake smo pre-
uredili in očistili, ustanovili bolnico, name-
stili aparate za desinfekcijo, namestili po-
trebne obrtnike, uredili kuhinjo in tako pre-
uredili ves objekt v zbirališče in taborišče
Jugoslovancev.

Istotako so zasedli naši častniki tudi vse
dunajske železniške postaje ter si preskrbeli
potrebne lokale za svojo službo, katero so
vršili dan in noč, zbirali vojake in ujetnike
naše narodnosti in jih pošiljali v taborišče.

Ker nismo imeli hrane za repatriiranje,
smo zasedli neko veliko vojaško skladišče
stotnika Mihajlovića, ki je vstopil v našo
službo skupno s svojim skladiščem, pa tudi z
nemškimi vojaki in enim častnikom. Ta čast-
nik in vojaki so prejeli po našem sklepu
dvojno plačo in trikratno hrano, razen tega
smo pa določili tudi našo stražo, da čuva
skladišče. Tako je bilo na zelo enostaven
način rešeno tudi vprašanje prehrane vrača-
jočih se naših ljudi. Pozneje so nam hoteli
Avstrijci to skladišče odvzeti, toda vložili
smo ugovor pri tajništvu za zunanje zadeve
nove nemško-avstrijske republike. V tem
ugovoru smo naglasili, da je dolžnost Nem-
ške Avstrije, da nam prepusti to skladišče,
da zamoremo prehraniti njihove bivše soder-
žavljane, Jugoslovane, ker bi bili sicer pri-
siljeni zapustiti Dunaj in zaustaviti vse trans-
porte živila za Nemško Avstrijo, ki bi bili na-
menjeni iz Jugoslavije ali preko Jugoslavije
čez državni tajnik je uvidel, da je mirno in
pospešeno delovanje našega zastopstva prav
tako tudi v interesu njegove države in je brez
obotavljanja odredil, da se nam omenjeno
skladišče tudi v bodoče prepusti.

Ze takoj spočetka smo skušali oborožiti
naše vojake, katere smo sprejeli v stalno
službo, toda do zadostnega orožja dolgo časa
nisimo mogli priti. Ko smo pa pozneje zbrali
štiri čete, od katerih je vsaka štela 500 mož,

katere smo zaposlili pri straženju zbirali-
šča, skladišča, kolodvorov, ministrstev in vseh
onih objektov, kjer so delovali naši častniki
in vojaki, je bilo tudi oboroženje lažje, za
kruh in za moko smo dobili od avstrijskih vo-
jakov in civilistov dovolj orožja. Na ta način
smo razpolagali že prvi mesec s 1000 dobro
oboroženimi in discipliniranimi vojaki, ka-
tere smo mogli v nekaj dneh pomčiti z do-
šliimi ujetniki in bojovníki na 5 do 10 tisoč
mož. V oni dobi vseobče zmešnjave je to po-
menilo imeti ves Dunaj v svojih rokah.

Ze takoj prve dni smo objavili v vseh du-
najskih in srednjeevropskih časopisih usta-
novitev našega dunajskega zastopstva in zbi-
rališča v Kundrathstrasse v 10. okraju.

Da bi mogli dole vojne ujetnike odpo-
slati domov, smo stopili v stik z generalno
direkcijo južnih železnic in zahtevali, da nam
da na razpolago potrebna prometna sredstva.
V ta namen smo odposlali v imenovano di-
rekcijo tudi svojo posebno delegacijo.

Takoj prve dni smo stopili v stik tudi s
poveljstvi večjih ujetniških taborišč v Nem-
ški Avstriji, Češki in Nemčiji, in to potom
kurirjev in potom oblasti dotičnih držav.

Srbski in črnogorski ujetniki ter internirani
Srbi so bili razmeščeni po sledečih ta-
boriščih v Nemčiji:

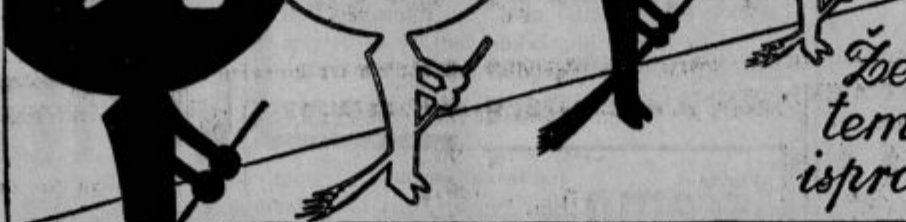
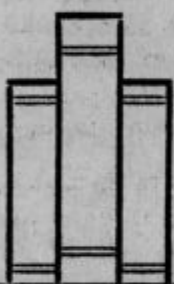
Doberitz 9, Heilsberg 13, Schneidemühl
18, Altdamm 12, Stargard 2072, Crossen 115,
Cottbus I. 144, Cottbus II. 5, Frankfurt a/O
396, Stralkovo 35, Spatau 58, Sagau 20,
Launsdorf 1978, Neuhammer 2650, Döllmen 6,
Seune 28, Minden 713, Münster I. 43, Mün-
ster II. 116, Münster III. 170, Friedrichsfeld
639, Limburg 393, Parchin 1998, Guströv 6,
Soltau 218, Soltau ZWgl. 21A7, Hameln 954,
Hameln ZWgl. 8, Erfurt 7, Ohrdruf 5, Cassel
42, Heuberg 101, Lechfeld 3464, Hammelburg
34, Landau 284, Erlangen 26, Eichstädt 2, In-
golstadt 3, Bautzen 151, Königsbruck 2719,
Zwickau 35, Chamnitz 558, Eglosheim 101,
Ulm 2449. Skupno 25.056.

PREŠERNOVA

ulica poleg frančiškanske cerkve

H. SUTNERLastna protokol. tovarna ur v Švici
NAJVEČJA zaloga ur, zlatnine
in srebrnine**NIZKE CENE — SOLIDNA POSTREŽBA**SAMO
49
dinarjev
60
parSAMO
49
dinarjev
50
paršt. 100. Kovinska anker-Roskopf. Din 49.50
št. 111. Kovinska anker-Roskopf. z ra-
dium. Din 65.20
št. 105. Budi ka. 16 cm vi. ka s prvo-
vrstnim anker-stojem. Din 64.20ZAHTEVAJTE boga o ilustrovani cenik
s koledarjem, gratis in franco od**H. SUTNER, LJUBLJANA 2****KUPUJTE samo W M F**kina srebrno jedilno orodje s pet-
desetletno tovarniško garancijo, pri**H. SUTNER**

Ljubljana, Prešernova ulica

INVENTURNA-PRODAJA**97-147-167-197***Želimo
temeljito
isprazniti!***HUMANIK**LIUBLJANA, Dunajska c. 1a, „Petovla“
MARIBOR, Gosposka ulica 17
CELJE, Aleksandrova cesta 1
PTUJ, Slovenski trg, „Petovla“SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE**PERJE!**Na naročila, ki se vršijo z ozirom na ta list,
razpošiljamo:Mehko purje perje Din 15 za kg
Mehko kokošje perje, belo Din 25 za kg
Mehko kokošje perje, pisano Din 15 za kg
Gosje perje Din 80 za kg
Račje perje, sivo Din 50 za kgfranko Maribor, proti povzetju, vreče zaračunane
po lastni ceni. V paketih po 5 kg razpošiljamo
po pošti:5 kg purje ali pisano kokošje perje Din 110
5 kg belo kokošje perje Din 160
5 kg gosje perje Din 440
5 kg sivo račje perje Din 290bruto za neto, franko po pošti, proti povzetju, ali
predplačilu zneska.EXPORTNA DRUŽBA MATHEIS, SUPPANZ IN
DRUG, MARIBOR, CVETLIČNA ULICA ŠT. 18.**Sanatorium Dr. Hansa**

Graz, Körblergasse 42. Telefon 2352.

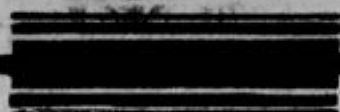
Edini zasebni zdravilni zavod
za vse operativne, notranje in
ženske bolezni, porodne slu-
čaje. — Moderno urejeno. —
Višinsko solnce. — Rentgen.
Diatermija. — Zdravniki po
svoji volji. — Cene zmerne.
— Prospekti na zahtevo. —**Spodnještajerska ljudska posojilnica
v Mariboru**

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema vloge | Daje posojila | Izvršuje vse v denarni
stroko spadajoče posleObreštuje vloge po najvišji obrestni meri ter ne od-
teguje vlagateljem rentnega davka**AKO POTREBUJETE****JUGOSLOVANSKO TISKARKO
V LJUBLJANI**

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD

V KATEREM SO ZASTOPANE VSE
MODERNE GRAFIČNE PANOGI. VSA
GRAF. DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO,
SOLIDNO IN PO ZMERNIH CENAHBAKROTISK ♦ SVETLOTISK
OFFSET-IN LITOGRAFSK TISK
KLISARNA ♦ TISKARNA
ZA KNJIGO- IN UMETN. TISK**ZAHVALA** KREDITNA ZADRUGA reg. pom. blag. v MARIBORU,
pri kateri smo zavarovani za doto, nam je po štirih me-
secih članstva izplačala izdatne zneske kot posojilo na račun naše**NOTE**dasiravno imamo pravico na izplačilo iste šele po osmih mesecih članstva.
— Ker nam je omenjena zadruga na ta način priskočila na pomoč takoj
po poroki, ko smo pomoč najnujše potrebovali, se isti srčno zahvaljujemo
in jo vsakomur priporočamo, da čim prej postane član te občekoristne
ustanove in si na ta način zasigura za slučaj poroke veliko pomoč. —Markovič S. Živojin, 36. peš. puk, Varaždin. — Rožman Urška, Jesenice št. 131. — Forte
Ernest, Potoska vas, Zagorje. — Stern Amalija, Račje 25. — Normali Jožko, Višnja gora 3.**Mesnica**dobro vpeljana na prometni cesti v Ljubljani
se odda.Dopise pod „Mesar 781“ na inseratni od-
delek tega lista.

Generalno zastopstvo trvdke glasovirjev

KANZLER

Maribor, Gosposka ulica štev. 2

Edino zastopstvo vodilne svetovne znamke

Lauberger & Gloss in svetovne znamke

EHRBAR

Obrok 400 Din navzgor

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzojav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 360.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2 1/2% vojne odškodnine
in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo srečk Državne razredne loterije.

Najenergičnejša obramba in
zdravilo proti obolenjem
v vratu, nashodu, prehladu,
kronič. in akutnem bron-
hitisu, katarju, hripi, in-
fluenci, na tubi so anti-
septične**PASTILE „VALDA“**Edino pogoj — zahtevajte
v vsaki lekarni ali dro-
geriji prave**PASTILE „VALDA“**katere so naprodaj samo
v škatljicah z imenom**„Valda“.**

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

**Ljudski posojilnici
v Celju**Registrovani zadrugi z neomejeno
zavezo v Celju, — — v lastni hiši,
Cankarjeva ulica 4 (počeg davkarje)Stanje hranilnih vlog nad
Din 70.000.000.—. Obrestna
mera najugodnejša. — Za
hranilne vloge jamči poleg
rezerv in hiš nad 3000
članov posestnikov z vsem
svojim premoženjem. —Posojila na vknjižbo, poroštvo ter
zastavo pod najugodnejšimi pogoji.**Posojilnica je kot kmetska za-
druga prosta rentnega davka**Samoradi svoje
Kvalitete
Merima Otroškomilo
je največ
zahtevano u
celi deželi**MERIMA 1839****Za gg. duhovnike!**Specijalen Strichkamzarn za obleke, kamzarn ali
Adrija za talarje, Marengo ali Setland za suknje,
ter vse druge potrebščine priporoča v nakup
manufaktura Franc Dobovičnik, Celje
Gg. duhovniki dobe engros cene!**Krojači pozor!**Sukno, kamzarn, koverkote, double, odne in vse
krojaške potrebščine kupite najceneje v ogromni
tovarniški zalogi **Franc Dobovičnik, Celje**
Zahtevajte vzorce!**Za ženske in neveste!**Poročne obleke, ter vse potrebno blago za budo-
nosteljno, odeje kupite v veliki zbirki najceneje
pri **Franc Dobovičnik, Celje**
Oglejte si veliko zalogo!